

T Ö B — D E R
TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE
DAYANIŞMA DERNEĞİ

1973 - 1974
ÇALIŞMA RAPORU
TUSTAV

II. OLAĞAN GENEL KURUL

8 - 9 - 10/TEMMUZ/1974
A N K A R A

TÜSTAV

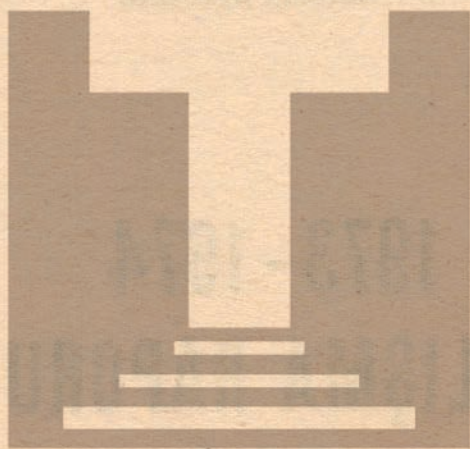
T Ö B — D E R
T Ü M Ö Ğ R E T M E N L E R B İ R L E Ş M E V E
D A Y A N I Ş M A D E R N E Ğ İ

1973 - 1974
ÇALIŞMA RAPORU

TÜSTAV

II. OLAĞAN GENEL KURUL

8 - 9 - 10/TEMMUZ/1974
A N K A R A

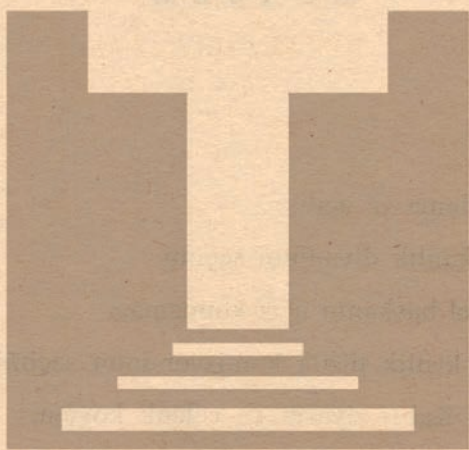
TÜSTAV

G Ü N D E M

- 1 — Yoklama ve açılış
- 2 — Başkanlık divanının seçimi
- 3 — Genel başkanın açış konuşması
- 4 — Beş kişilik tüzük komisyonunun seçimi
- 5 — Anıt Kabri ziyaret ve çelenk koyma.
- 6 — Yönetim, Denetleme, Onur Kurullarının raporlarının okunması, değerlendirilmesi ve aklanması.
- 7 — Tüzük komisyonu raporunun okunması ve değişen tüzük maddelerinin tek tek görüşülerek kabul edilmesi, tüzüğün değişen maddelerinin tümüyle kabul edilmesi.
- 8 — Gelecek dönem bütçesinin okunması, görüşülmesi ve kabul edilmesi.
- 9 — Seçimler ve kapanış.

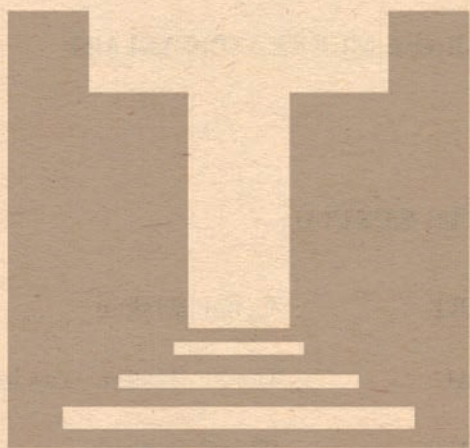

TÜSTAV

GENEL MERKEZ ORGANLARI

I — YÖNETİM KURULU :

- Ali BOZKURT : Genel Başkan
Musa UYSAL : Genel Başkan Yardımcısı
Şaban SEZEN : Genel Sekreter
Burhanettin BİBER : Genel Sekreter Yar.
Abdürrahim ULUĞER : Genel Sayman
Ömer AYDIN : Genel Sayman Yar.
Hamdi KONUR : Üye

TÜSTAV

II — DANIŞMA KURULU :

Kadri ÇOBAN

Hüseyin NAS

Tunca KARTAL

Musa ÇELİK

İlhan ALKAN

Fevzi CEYLAN

Hayri ÖZDOĞAN

Süleyman ÜSTÜN

Fikret ASLAN

Hacı KÜÇÜKKARACA

Mehmet Reşit YILMAZ

Necati EROĞLU

İsmail AKIN

Mustafa YILMAZ

Saadettin ÖZTÜRK

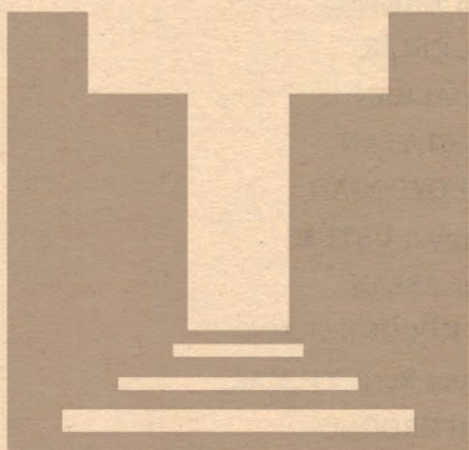
Ahmet Fuat ÖZKAN

Şaban ÖZ

Mehmet ALIÇ

Ali ŞİMŞEK

Celâl TAŞ

TÜSTAV

III — DENETLEME KURULU :

Avni AYTAN

Asım HIŞIL

Ali AKSUNGUR

IV — ONUR KURULU:

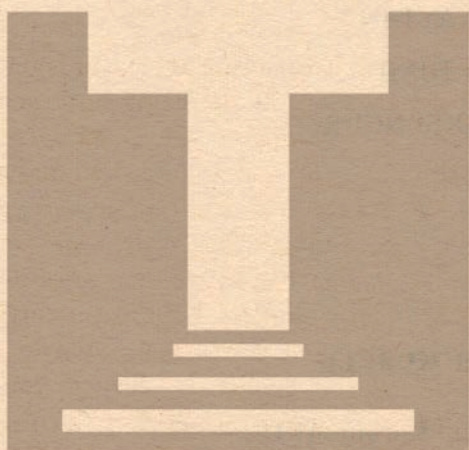
Osman Korkut AKOL

İsmail Safa GÜNER

Deniz TEPEDELENLİOĞLU

TUSTAV

TÜSTAV

Sayın Konuklar,

Değerli Delege Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği'nin ikinci olağan kongresine hoş geldiniz der, sizleri saygıyla selâmlarım. Genel Kongremizin tam bir mutluluk ve kıvanç içinde açılmayışının üzüntüsü içinde bulunduğumuzu saklamaya gerek görmüyoruz. Yine içimizde bir burukluk ve yine geleceğe dönük güvensizlik duyguları var. Bununla beraber hemen açıklayalım ki, beliren bu duygular tek başlarına değiller. Ufuklarımızda beliren ışıklı dünyaları görmezlikten gelemeyiz. Sosyal yapımızda başlayan güçlü uyanışı mutlu geleceklerin müjdecisi, yol gösterici ışıkların parıltısıdır. Onlarda toplumların ölmezliğini kanıtlayan, sosyal gelişmenin içsel dinamizmi vardır. Toplumların ölmezliğini şartlandırır ve ulusların hayatında belli aşamaları vurgular.

Sosyal mücadele tarihimizin bu aşamaya ulaşmasında Türkiye öğretmenlerinin katkısı göğüs kabartıcıdır. Bundan gurur duyuyoruz. Ama bunun yanında ulusal onurumuzu zedeleyen ve toplumumuzu, uygarlık çağının bugünkü aşamasında küçük düşüren olayları unutacağımız da sanılmasın. Ço-

cuklarımıza ve meslekdaşlarımıza reva görülen iş-kence işlemleri, «sayın muhbir» vatandaş serüven-leri, gelecek aydın kuşaklarına aktarılacak kültür mirasının başında geleceklerdir. Aydınlarımız, ya-zarlarımız, sanatkârlarımız, bundan böyle konula-rını bu olaylardan seçecekler. Ne var ki, her kötü davranışın bir uyarıcı yanı da vardır. Bu meş'um olayların uyarıcı yanı, toplumumuza verdiği siya-sal eğitim sayesinde, ona kazandırdığı sosyal bilinç olmuştur. Yurtseverliklerinden hiçbir zaman kuşku duymadığımız, saygı değer meslekdaşlarımızı ve a-lınlarından öptüğümüz değerli gençlerimizi saygı ile selâmlıyoruz.

Sayın Konuklarımız, Değerli Arkadaşlarım,

Geri kalmışlık şartlarının ağır bastığı ülkemiz-de, meslek sorunlarımızın yurt sorunlarından ayrı düşünülemediği; özlük sorunlarımızın da toplum sorunlarının dışında çözümlenemediği inancı bize, sorunlarımızı topyekûn ele alma alışkanlığı kazan-dırmıştır. Biz de bu geleneğin dışına çıkmayacağız. Çok kısa ve genel de olsa sorunlarımızı tümü ile birden ele alacağız.

O halde önce yerimizi belirleyelim

Değerli arkadaşlarım,

Tek bir görüntüde iki ayrı dünyanın bulunduğu bu gün artık herkesçe bilinmektedir: Kapitalist dünya, sosyalist dünya. Bunları birbirinden ayıran ekonomik sistemleridir. Dünyaya bakış açılarıdır. Ekonomik ve sosyal düzenleridir. Birisi sınıflı bir sosyal yapıya sahiptir, diğeri sınıfsız bir toplumu amaçlamaktadır. Birisinde sınıflar arası ilişki, üre-

tim süreci içindeki ilişkiler tarafından belirlenmiştir. Diğerinde üretimde harcanan emek oranı sözkonusudur. Bunları birbirinden ayıran üretim sistemleri, üretim biçimleridir. Ve bu yapılarıyla birbirinden ayrı iki dünya sayılırlar.

Bizim ülkemizin egemen sınıfı, yani üretim araçlarını elinde tutan, ücretli işçi çalıştıran, elde edilen ürünlerin dağılım ve bölüşülmesinde başlıca yetkili sınıf ve ona bağlı etkili kuvvetler bizim ülkemizin, bizim ulusumuzun yerini kapitalist dünyanın saflarında belirlemişlerdir.

Oysa ülkemiz, geri kalmış bir ülkedir. Geri kalmışlıktan kurtulmamız, ancak siyasal ve ekonomik bağımsızlığımızı elde etmemize, çağdaş uygarlık şartlarına ulaşmamıza ve emperyalistlerin hegemonyasından kurtulmamıza bağlıdır. Onların yaşamlarını da bizim gibi ülkeler şartlandırır. Bizim gibi geri kalmış ülkelerin geri kalmışlığı sürdürüldüğü oranda, sürdürüldüğü sürece emperyalist devletler kendi nitelikleriyle ayakta kalabilirler. Buna rağmen yerimizi onların safında almış durumdayız.

Sayın konuklar, değerli öğretmen arkadaşlarım,

Sosyal ve ekonomik konularla ilgili bilgi, raporumuzun ilgili bölümlerinde verildiğinden burada tekrarına gerek görmüyorum.

TÖB-DER kurulalı henüz üç yılını tamamlamadı. Buna rağmen üç tanesi olağan üstü olmak üzere bu beşinci genel kurulumuzdur. Bütün baskılara rağmen örgüt hızla gelişmiş III. olağanüstü toplantımızdan yani 8 Temmuz 1973 ten bu yana şube sa-

yısı 166 artarak 234 ten 490 a çıkmıştır. Yaklaşık olarak gün aşırı bir şube kurulmuştur.

Egemen güçler ve onların uzantıları yurdun her yerinde yoğun bir baskı sürdürmüşlerdir. Geçmiş devrin İçişleri Bakanı illere genelge göndererek resmen TÖB-DER'li öğretmenlerin izlenmesini istemiştir. Uygur bir toplumda iktidarları yıkacak bu çağdışı zihniyet protesto edildiği halde ilgililerin kılı bile kıpırdamamıştır. Ancak övünçle belirtelim ki öğretmen arkadaşlarımız gürültüye pabuç bırakmamışlardır.

Demokratik ülkelerin hepsinde yıllardan beri var olan kamu personelinin sendikal hakkı sıkıyönetim koşullarından yararlanarak Anayasa değişikliği ile elimizden alınmıştır. Kısır, antidemokratik bir dernekler yasası ile çalışmalarız istenmiştir. Bununla da yetinilmiyerek yukarıda sözünü ettiğimiz gibi arkadaşlarımız özel emirlerle, genelgelerle adım adım izlenmişlerdir. Böylece yurtseverliği bizden öğrenenler hatta (tam öğretemediğimiz için kendimizi suçlu saydığımız) kimseler akıllarınca bizden kuşku duymuşlardır. Ama bütün bunların altında hangi hesapların yattığını öğretmenlerimizle birlikte tüm halkımız bilmektedirler.

Anayasa'ya aykırılığı ta baştan beri bilinen bu bakımdan da önemli bir bölümü yüce mahkemece iptal edilen 1630 sayılı Dernekler Yasası aslında kamu personelinin örgüt kurmaları için değil kurmamaları için çıkarılmıştır. Fırsat bekliyen bir kısım idare ve emniyet yetkilileri de Anayasa'ya aykırılığı saptanan bu yasayı dahi fazla bularak özel girişimlerle karşımıza olmadık engeller çıkarmışlardır. Küçük bir ilçedeki uzatmalı jandarma çavuşu-

nun dahi örgütü çalıştırmadığını söylersek uzun anlatıma gerek kalmaz inancındayız.

Örgütümüz yetkilileri ağızlarını her açtıklarında kendilerini ya sıkıyönetim, veya sivil yargı organları önünde bulmuşlardır. Bunu da yeter bulmayan geçmiş devrin Milli Eğitim Bakanları memur olan yöneticilerimiz hakkında ayrıca idarî soruşturma açtırmaktan geri durmamışlardır. Çağ dışı zihniyetli yönetimin çağ dışı zihniyetli yöneticileri yardımına koşacakları öğretmenleri daima hasım olarak görmüşlerdir. Uydurma öğretmen örgütlerini dolaylı - dolaysız yıllarca desteklemişler, öğretmen birliğini parçalamak için ellerinden geleni geri bırakmamışlardır. Bütün bunlara karşın öğretmenlerimizin büyük bir bölümü düzenlenen oyunlara kanmamış, bütün oyunları bozarak bildiği Atatürkçü, devrimci yolda ilerliyerek bu güne gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım,

Oyun yeni taktiklerle daha yoğun olarak sürdürülmektedir. Bir kısım iyi niyetli arkadaşlarımız sudan nedenlerle, kavram karışıklıklarıyla örgütün karşısına çıkarılmak istenmektedir. Yine geçersizliği defalarca isbatlanmış kademecilik yutturmacası gündeme getirilmeye çalışılmaktadır. Bununla da yetinilmiyerek köşebaşlarında hâlâ taht kuran Mısır Valisi M. Ali Paşa örneği bazı idareciler devlet içinde devlet olma hevesleriyle öğretmenlerimizi te-dirgin etmeğe, onları kıymağa bütün hırslarıyla, bütün kinleriyle devam etmektedirler.

Namuslu, yurtsever arkadaşlarımızı, onların eşi ve çocuklarını aç bırakmağa sanki yemin etmiş bu

öğretmen, halk, aydınlık düşmanları hakkında ne acıdır ki Cumhuriyet yasaları bu gün de hâlâ uygulanamamaktadır.

Öğretmen kıymak, öğretmen dövmek adet haline getirilmiştir.

14 Ekim 1973 tarihinden sonra kurulan koalisyon hükümeti öğretmen kıyımını aşağı yukarı durdurmuştur. Buna karşın öğretmenlere yapılan fiili saldırılar bir hayli artmıştır. İşin ilginç yanı buna resmi emniyet görevlilerinin de katılmalarıdır. Tunceli'de halka kuşku ile bakıp ikinci sınıf vatandaş işlemleri uygulayanlar öğretmenleri de resmî kolluk kuvvetlerine dövdürmekten çekinmemişlerdir. Mazgirt ilçesinin bir kasabasında resmî jandarma üsteğmen ve assubayı üç öğretmeni halkın gözleri önünde meydan dayağına çekmişler; sonra da jandarmaya karşı gelmekten mahkemeye sevk etmişlerdir.

Sivas il merkezinde iki öğretmen arkadaşımız, Ankara Delice ilçesinde gene iki öğretmen arkadaşımız resmî polisler tarafından halkın gözü önünde keyf için dövülmüşlerdir.

Erzurum Lisesi öğretmenlerinden birisine emniyet yetkilileri «senin can güvenliğini koruyamayız, onun için buradan nakil iste» diyebilmişlerdir.

Bütün bunlar ve bunlara benzer yüzlerce resmi ve gayri resmi faşizan saldırılara karşı halen etkili önlemler alındığına tanık olmadığımızı üzülmekle söylemeden geçemeyeceğiz.

Tüm saldırıların nereden, ne maksatla geldiği gün gibi açıkta iken bazı yetkililer denge hesaplarıyla olaylara yanlış teşhisler koyabilmektedirler.

Yıllardan beri öğretmen okullarına yerleştirilen militan faşist görevliler oralarını adeta isyankâr yeriçi ocaklarına döndürmüşlerdir. Bir merkezden verilen işaretle robot gibi harekete geçen kandırılmış genç öğretmen adayları uluyarak devrimcilere saldırmakta ve halktan yana hükümeti yıkmaya, sonucunun nereye varacağını düşünmeden ortam hazırlamaktadırlar.

İş tahkikat safhasına geldiğinde yukarıda da işaret edildiği gibi yetkililer bazı denge hesaplarıyla suçlunun yanında suçsuzda da aynı cezayı vermektedirler.

Bunlara rağmen egemen güçler yaygarayı koparak yasa dinlemezleri koruyucu kanatlarının altına almışlar, yetkilileri tereddütlere düşürebilmişlerdir.

Değerli Arkadaşlarım,

Öğretmenlerimizin özellikle ilköğretim kesiminde bulunan arkadaşlarımızın özlük hakları da çözüme kavuşmamıştır. Son çıkarılan 12 sayılı kanun gücündeki kararname onların durumuna yeni bir değişiklik getirmemiştir. 3 yılda bir terfi etmeleri olumlu karşılanmakla birlikte lise mezunlarından bir yıl fazla okumalarına karşın tabanda aynı derecede bırakılmaları öğretmenlerimiz arasında iyi karşılanmamıştır.

Öğretmenler olarak «halkçı hükümet» ten bunu beklemediğimizi söylemek görevimizdir.

Hepinizin bildiği şekilde çıkan adı genel, kendisi kısmî af yasası bizleri hayal kırıklığına düşürmüştür. Yurda ihanet edenlerin, vergi kaçakçılarının uyuşturucu madde kaçakçılarının hırsızların,

ırz düşmanlarının kaza ve kader kurbanı kabul edilerek affedilmeleri yanında, düşün ve disiplin suçlarının af dışı bırakılması uygar ve demokratik toplumların kabul edeceği bir zihniyetin sonucu olmaz.

Öğretmenler olarak düşün suçu, kitap yasağı tanımıyor insanlık dışı işkenceyi nefretle karşılıyor ve protesto ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım,

Yabancı ülkelerde bulunan bir milyona yakın yurttaşımızın ve onların çocuklarının eğitim - öğretim sorunları da üzerinde durulması gerekli bir konudur... Bu yurttaşlarımız ve çocukları yabancıların insafına terkedilmiş, bu güne dek onlara altın yumurtlayan tavuk gözü ile bakılmıştır. Gönderdikleri dövizlerle ülke ekonomisini dar boğazlardan kurtaran bu insanlar bizim insanlarımızdır. İvedi olarak hükümetimiz onların sorunlarına elini uzatmalı gerekli önlemleri vakit geçirmeden almalıdır. Biraz daha geç kalmak gelecekte ülkemiz için giderilmesi güç problemler doğuracaktır.

Şimdiye kadar oraya gönderilen birkaç yüz öğretmen hem derde deva olmaktan çok uzaktırlar, hem de öğretmenlikten başka görevler yapmaktadırlar. Biz TÖB-DER olarak nelerin yapılması gerektiğini Millî Eğitim Bakanlığına rapor halinde vermiş bulunmaktayız.

Federal Almanya Bilim ve Eğitim Sendikası 10 - 16 Haziran 1974 tarihleri arasında bir seminer düzenlemiş, bizden de tüm giderleri kendilerince karşılanmak üzere 20 öğretmen istemiştir. Öğretmenlerimizin görgü ve bilgilerini artırmak üzere

her yıl milyonlarca lira döviz ödenerek yurt dışına öğretmen gönderildiğini bildiğimizden giderleri F. Alman hükümetince karşılanan böyle bir çağırımı olumlu karşıladık. Millî Eğitim ve İçişleri Bakanlıklarından gereken izni alarak toplantıya katılacağımızı F. Alman öğretmenlerine bildirdik. 20 arkadaşımızın tren biletleri geldi. Pasaport işlemlerine başladık. Son gün arkadaşlarımızın bir kısmına izin verilmeyeceğini öğrendik, ancak gerekçe öğrenemedik. Böylece arkadaşlarımız toplantıya katılamadılar, 20 bilet ücreti yanmış oldu.

Bakanlıkların izin vermelerine karşın son dakikada hangi gücün bu seyahati engellediğini demokratik bir ülkenin, hukuk ilkeleriyle yönetilen bir ülkenin öğretmenleri olarak anlayamadığımızı saklamıyor ve bu olayı kınadığımızı söylemeden geçemiyoruz.

Sayın Konuklar, Değerli Arkadaşlarım,

Çağdaş toplum örgütlü toplumdur. Yani bu toplum örgütlüdür denirse çağdaş toplumun tanımı yapılmış olur. Çağdaş örgüt biçimi de gerçek sendikacılıktır. Gerçek sendikacılık, toplu sözleşmesi, grev hakkı olan sendikacılık demektir. Gerçek sendika hakkı tam olarak ancak mücadele ile alınır. Egemen güçlerin lütfederek verdikleri sendikal hak hiç bir zaman tam olamaz, geçmişte olmadığını hepimiz görmüşüzdür. Lütfedip verdiklerini 12 Mart'tan sonra kahrederek geri almışlardır.

Emperyalizmin sultanı altındaki ülkelerde genellikle çağdaş sendikacılık anlayışında kurulup çalışan örgütlere rastlanamaz. Buralardaki örgütlerin tümüne yakını icazetli örgütlerdir. Politikaları

partiler üstü, partiler dışı yutturmacasıyla devam eder. Bunlar mensuplarını daima aldatırlar. Asıl hedeflerinden saptırarak egemen güçlerin çıkarları doğrultusundaki hedeflere yöneltirler. Karşılarında sermayenin güçlü lokavt hakkına sahip örgütlerini bulurlar.

Ülkemizde de bu kuralın dışına halen tam olarak çıkılamamıştır.

İşçi örgütlerinin büyük kesimi böyledir, memurların sendikal hakkı yoktur. Köylüler örgütsüz ve örgüt bilincinden yoksundur. Böyle toplumlarda gerçek baskı unsuru olan örgütlerden onun için sözedilemez. Bu toplumlarda baskı unsuru olan örgütler yalnız her olanağa sahip egemen güçlerin örgütleridir. Güçlü mali olanakları, lokavt hakları vardır. Onun için de hep onların dediği olur, onlar hükümetlere meydan okurlar, onlar saldırgan militanlar beslerler, onlar mal darlığı yaratırlar ve onlar halkçı hükümetleri düşürebilirler.

Biz devrimci öğretmenler olarak bütün bunları bilerek disiplinli bir şekilde gerçek sendikacılığın kavgasını vermek zorundayız. Uyduruk örgütlerle haklarımızın alınamayacağı bilincinde olmalıyız. Ancak yasal olanaklardan da en geniş şekilde yararlanmak ve mücadelede yasaları zorlamakla birlikte yasa sınırları dışına çıkmak durumunda da hiç bir zaman olmıyacağız.

Türkiye'nin devrimci öğretmenleri çağdaş örgüt biçimi olan sendikal haklarını mutlaka alacaklardır. Bunu önlemeye kimsenin gücü yetmiyecektir.

Arkadaşlarımızın bu bakımdan kendilerini hazırlamaları, örgütümüz mensuplarına bu bilinci ver-

meleri için gerekli çalışmaları yapmaları en önemli örgüt görevleridir. Çalışmalarda sonuna kadar yasal yollardan ayrılmamaları, tüm çalışmalarını ona göre yürütmeleri gerçeğini asla unutmamaları da gereklidir.

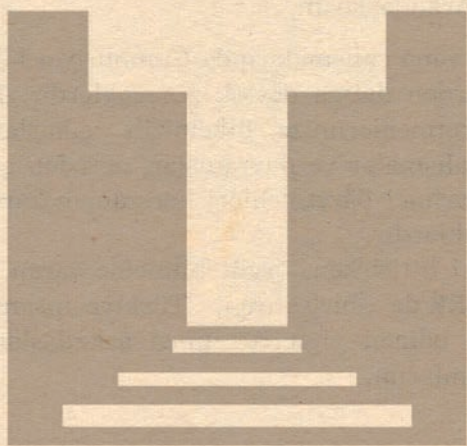
Altını çizerek tekrar ediyorum. Sendikal haklarımızın mücadelesini en etkin biçimde yapacağız ve onu mutlaka alacağız.

Değerli Arkadaşlarım,

Halktan yana çalışmalarında Cumhuriyet hükümetleri bizlerden daima destek göreceklerdir. Halkımıza, öğretmenlerimize, ülkemizin çıkarlarına ters düşen çalışmalar ve davranışlar, nereden gelirse gelsin, devrimci öğretmenleri her zaman karşılığında bulacaklardır.

Sözlerimi bitirirken, örgüt bilincine varan, gücünü TÖB-DER'de birleştiren, Türkiye insanının derdini dert edinen yiğit öğretmen arkadaşlarımı saygıyla selâmlarım.

TÜSTAV

TÜSTAV

G İ R İ Ő

Bu rapor Tüm ğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) nin 5 Şubat 1973 - 8 Temmuz 1974 dönemindeki 17 aylık çalışmalarını kapsamaktadır. Ancak, 12 Mart döneminin özellikleri nedeniyle bu on yedi aylık dönem içinde kalmayıp, bunun dışına da taŐacađız.

17 aydan beri iş başında olan genel merkez organları, tüm çalışmalarını, dönemin belirgin özelliklerine göre saptamıŐ, eğitim, ğretim ve ğretmen sorunlarını, yurt sorunlarının organik parçası sayan bir anlayıŐla, derneğimiz tüzüğündeki espriye uygun biçimde yurt sorunlarını bir bütün olarak anlamıŐlar ve çalışmalarını buna göre yürütmüŐler, karŐılaŐtıkları güçlükleri buna göre çözümlemiŐlerdir. 17 aylık çalışma raporumuzun hazırlanışında bu espri egemendir. Bu nedenle raporumuzda, eğitim ve ğretmen sorunları karŐısındaki tutum ve çalışmalarımızı anlatırken, yurt sorunlarına da değinilmekte, giderek Dünya sorunları ile de bağ kurlmaktadır.

TÖB-DER, resmen 3 Eylül 1971 yılında kurulusunu tamamlamıŐ ve bugün iki yıl on ayını doldur-

muştur. İlk kuruluşunda derneğimizin adı Türkiye Öğretmenler Birliği idi. Ancak, Cemiyetler Kanununun 4. maddesinde tanımlanan «Birlik» sözünün anlamı bazı karışıklıklara yol açmıştır. İçişleri Bakanlığı bir genelge ile valiliklerin dikkatini çekerek, bu nedenle bazı meslek mensuplarının yanlış örgüt kurmalarına meydan verilmemesini istemiştir. Bunun üzerine Türkiye Öğretmenler Birliği kurucu üyeleri, 23 Kasım 1971 de sıkıyönetimin Ankara'da toplantı izni vermemesi nedeniyle Afyon'da toplanarak, örgütün adının Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği olmasına karar vermişlerdir.

Örgütümüzün Türkiye Öğretmenler Birliği dönemi adını verebileceğimiz 3 Eylül 1971 ve 23 Kasım 1971 tarihleri arasında toplam 160 şubesi, ortalama her ay 53 şubesi kurulmuştur. Bu, Anayasa değişikliği ile hukuki varlığına son verilen TÖS'ten sonra, O'nun bilinçli üyelerinin eğitim, öğretim ve öğretmen sorunlarına sahip çıkmalarının ve tüm baskılara karşın, örgütlenmeden hiçbir soruna çözüm bulunamayacağı TÖDMF ve TÖS döneminde somut örneklerle görmüş olan Türkiye Öğretmenleri'nin başarısıdır.

Gücünün kaynağını bilinçli Türkiye Öğretmenlerinden alan genel merkez organları, örgütlenme çalışmalarına hız vererek kurulan şubelerimize çeşitli zamanlarda geziler düzenlemiş, çalışmalarına katılmış, seminer ve söyleşi toplantıları yapmıştır. 23 Kasım 1971 tarihinden, derneğimizin ilk genel kurul toplantı tarihi olan 4 Temmuz 1972 gününe dek toplam 125 şube, her ay ortalama 18 şube ku-

rulmuştur. Böylece kuruluş tarihinden, ilk olağan kurul toplantısına dek 285 şube kurulmuştur.

4 - 5 Temmuz 1972 gününe dek genel kurul toplantıları yapamadıkları için, dernek genel kurul toplantısına katılamayan şubelerimiz dışında, 19 delege de ulaşım zorlukları nedeniyle toplantıya katılamamıştı. Genel kurul toplantısı, genel kurul toplantılarını yapan 153 şubeden 139 seçilmiş delege ve ayrıca 20 doğal delege ile yapılmıştı. Bu toplantının en önemli yanı, olağanüstü koşullarda yapılan ilk genel kurul toplantısı olmasıdır. Yukarıda da görüldüğü gibi olağanüstü koşulların örgütlenme üzerindeki baskısına karşın, genel kurul toplantısına katılabilme hakkı olan şubelerimizin büyük çoğunluğu toplantıya katılmıştır. Önemli sayıda konukların izlediği bu ilk genel kurul toplantımız, emekçi kitlelere örgütlenme konusunda örnek olabilecek nitelikte, büyük bir olgunluk ve dayanışma içinde yapıldı. Kuruluş döneminde görevini yititçe yerine getiren kurucu heyet, yapılan seçimle görevini yeni arkadaşlara devretmiştir. Bu dönemde görev yapan arkadaşlarımızın isimlerini saygı ile anımsamadan geçemeyeceğiz. Bu arkadaşların bir kısmı hâlâ dernek organlarında göreve devam etmekte, bir kısmı ise aynı saflarda ortak kavgayı üye olarak sürdürmektedirler.

Haydar Orhan	:	Genel Başkan
İ. Safa Güner	:	İkinci Başkan
Hamdi Konur	:	Genel Sekreter
Halil Çiftçi	:	Genel Sayman
Musa Uysal	:	İlköğretim Sekreteri

Necati Cebe	:	Orta Öğretim Sekreteri
İbrahim Kuyumcu	:	Teknik Öğretim Sekreteri
Emine Sevindik	:	Üye
Garip Tuncer	:	Üye
Yaşar Çiftçi	:	Üye
Mehmet Bahçeci	:	Üye

İlk genel kurul toplantısını başarı ile sonuçlandırılan TÖB-DER, bu toplantının da sağladığı güçle örgütlenme çalışmalarına daha da hız vermiş, örgütlenmede egemen güçlerin tüm baskısını etkisiz kılmıştır. Hiçbir demokratik örgüte tahammülü olmayan egemen güçler, TÖB-DER'in kapatılabilmesi için ellerinden ne gelirse yapmışlardır. İdam cezaları konusunda kurucu heyet tarafından yayınlanan bildiride suç unsuru aranmış ve TÖB-DER'in kapatılması için dâva açılmıştır. Bu dâva 20/2/1973 tarihinde zaman aşımı nedeniyle düşmüştür.. 25/9/1972 tarihinde, devrin Başbakanının mecliste yaptığı bir konuşmada doğrudan öğretmeni hedef alan sözleri nedeniyle, yayınlanan bildiri hakkında Ankara Savcılığı tarafından soruşturma açılmış ve tüm yürütme kurulu üyelerinin sorgusu yapılmıştır. Daha sonra 9-11 Kasım tarihleri arasında yapılan genel yönetim kurulu toplantısından sonra, izinsiz toplantı yapmak gerekçesiyle 6-7 Aralık 1972 gecesi bir «operasyon» la tüm yürütme kurulu üyeleri gözaltına alınmıştır. Yedi günü hücrede olmak üzere on yedi gün gözaltında kaldıktan sonra, yürütme kurulu üyeleri hakkında «İzinsiz toplantı yapmak» suçundan takipsizlik kararı verilmiş ve 28 Aralık 1972 günlü duruşmada sorumlu görülen genel başkana 25 gün hapis cezası verilmiştir.

İçeri almaları, genel merkez binası ve yürütme kurulu üyelerinin evlerini aramalara karşın, TÖB-DER'in kapatılması için tutarlı bir gerekçe bulamayan sıkıyönetim mahkemeleri, yukarıda sözü edilen bildiri hakkındaki soruşturmasını genişleterek TCK. nun 159. maddesine muhalefetten yürütme kurulu üyeleri hakkında Ankara Sıkıyönetim 3 Numaralı Mahkemesinde dava açmıştır. Bu dava sonunda da, yargılanan arkadaşlarımız beraat etmişlerdir.

Bütün bu baskıların bir tek hedefi vardı. O da TÖB-DER'in kapatılması. Devrin Başbakanının meclis konuşmasında söylediği «Sıkıyönetim adamı içeri alıyor, sonra bırakıyor. Adam gelip makamına oturuyor. Milli Eğitimde bu gibileri bakanlık emrine alma imkânı var, alıyoruz. Bir de Danıştay vardır. Adam Danıştay'a başvuruyor. Ne yapalım? Danıştay yürütmeyi durduruyor. Sizden yetki istiyoruz, verin yetkiyi bir günde yapalım?» sözleri, TÖB-DER'i kapatmayı amaçlayan önemli kanıtlardan biridir. TÖB-DER'in kapatılması devrin başbakanının önündeki bir engeli daha kaldıracak, olağanüstü dönemde Milli Eğitim kesiminde üyelerinin tüm hukukî haklarını savunan, üyelerine yol gösteren, ölü insanların ihbarları ile bile tutuklanan üyelerinin ailelerine ele muhtaç bırakmayacak olan örgüt olmayacaktır. Kısacası, demokratik baskı unsuru olan örgütleri sınıfsal çıkarları için bir engel olarak gören egemen güçler, o dönemde en güçlü demokratik meslek örgütü TÖB-DER'i diğer demokratik baskı unsurları ve denetleyici organlarla birlikte ortadan kaldırmayı ana hedef olarak saptamışlardı.

Ve nihayet 2 Aralık 1972 günü anti-demokratik hükümlerden oluşmuş 1630 sayılı dernekler yasası yürürlüğe girdi. Anayasa değişikliği ile memurun elinden sendikal haklarını alan egemen güçler, dernekler yasasını da insan hakları ve demokratik ilkelerle bağdaşmaz hale getirmiştir.

1630 sayılı dernekler yasasının geçici 1. maddesi gereğince, altı aylık süre içinde durumumuzu bu yasa hükümlerine uydurmak için genel kurulu toplanma hazırlıklarına başlanmıştır. Kısa süre içinde hazırlıklar tamamlanarak 4-5 Şubat 1973 günleri genel kurul toplantımız Ankara'da yapılmıştır. Bu toplantıya, genel kurula katılma hakkı olan 296 delegeden 199 u katılabileceğini bildirmiş, bunlardan 185 genel kurul toplantısına katılmıştır. 40 doğal delegeden 33 ünün katılması ile toplam delege sayısı 218 ibulmuştur. Genel Kurul gündemi 1630 sayısı 281'i bulmuştur. Genel Kurul gündemi, 1630 sayılı yasaya uyum sağlayacak tüzük değişikliği ve bu değişikliğe bağlı olarak seçimlerden oluşmuştur.

12 Mart döneminin olağanüstü koşullarında Yönetim Kuruluna, âcil kararlar alma durumu ile karşılaşması halinde esneklik sağlayacak maddenin değişimi dışındaki, tüzük değişikliğinin tüm maddeleri oybirliği ile kabul edilmiştir. Tartışmalar sonucu oy çokluğu ile kabul edilen 13. madde bugünkü şeklini aldı. Bu maddenin bugünkü şeklini alması, olağanüstü koşulların gereği idi. Görevini yerine getiren bu maddenin günümüz koşullarına göre değiştirilmesi ve genel olarak tüzüğümüzün daha demokratik ilkelerle geliştirilmesi, örgütlenmede sorumluluğun tabana daha çok yaygınlaştırılması için gerekli değişikliklerin yapılması amacı ile bir komis-

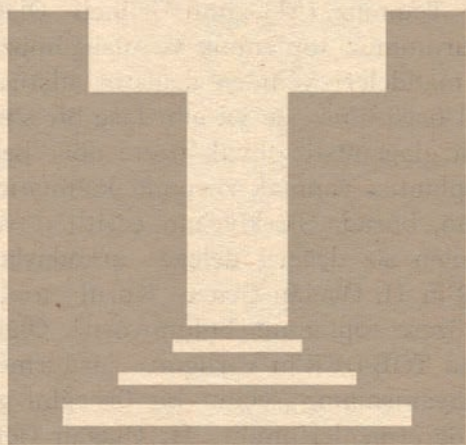

yon oluşturulmuş ve komisyonun hazırladığı taslak, yönetim kurulu ve danışma kurulu ortak toplantısında görüşülmüş, gündemimizin 7. maddesi ile taslak metin sizlerin görüşmelerine sunulmak üzere, genel kurulca seçilen Tüzük Komisyonuna verilmiştir.

4-5 Şubat 1973 günü yapılan ikinci olağanüstü genel kurulumuzda kabul edilen tüzüğümüzün bazı maddelerinin İçişleri Bakanlığından geri çevrilmesi üzerine 8 Temmuz 1973 günü Üçüncü Olağanüstü Genel Kurulumuz toplanmış ve tüzüğümüzün geri çevrilen maddeleri yeniden değiştirilmiştir. Görüldüğü gibi örgütümüz üç yıl gibi kısa bir süre içerisinde üçü olağanüstü olmak üzere dört kez Genel Kurul toplantısı yapmak zorunda kalmıştır.

Bugün, burada Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinden gelen siz değerli delege arkadaşlarımızla, TÖB-DER'in II. Olağan Genel Kurul toplantısını yapmak üzere toplanmış bulunuyoruz. Olağanüstü koşullarda TÖB-DER'in varlığını sürdürmesindeki başarı, dayanışmanın seçkin bir örneğini gösteren Türkiye öğretmenlerindedir. II. Olağan Genel Kurul toplantımız bu dayanışmanın daha da çelikleşmesine yol açacak Türkiye Öğretmenlerinin örgütlenme çalışmalarını daha ileri boyutlara ulaştıracaktır.

Sizlere sunulan çalışma raporumuzda, yer alan görüşlerden ve başarılan işlerden bir çoğu şubelerimizle üyelerimizin ve genel merkez organlarına değerli yardımlarını esirgemiyen teknisyen ve uzman arkadaşlarımızındır. Bu güçlü dayanışmanın önümüzdeki dönem giderek artacağına içten inanıyoruz.

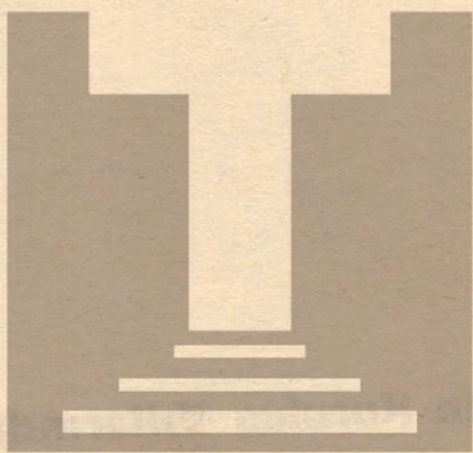

TÜSTAV

Tös'ün Kuruluş Yıllarında
Genel Durum
ve
TÖB - DER

TÜSTAV

TÖS'ÜN KURULUŞ YILLRINDA GENEL DURUM

TÖS'ün kuruluş tarihi 8 Temmuz 1965 tir. İçinde bulunduğumuz öğretmen topluluğunun nasıl bir sosyal mücadele aşamasında bulunduğunu şimdi hepimiz biliyoruz. Siyasal iktidar da, ülkemize ve toplulumumuza yabancı, siyasal iktidarın başı da beklenmedik ve Amerikan iş çevreleriyle Cumhurbaşkanının yakın dostu olmakla övünerek politikaya atılan bir kişidir. Muvazaalı kurulan bir partinin başkanı olmuştur.

Ülkemizde yaşayan insanların toplamı 31.391.000 dir. Faal nüfus sayısı ise 13.558.860'dır. Bunun 9.750.269'u tarımda çalışmaktadır. Bu sayının genel nüfusa oranı yüzde 32, faal nüfusa oranı ise yüzde 55'dir. Bunun bir anlamı da genel nüfusun yüzde 31'inin, faal nüfusun ise yüzde 72'sinin geçimini tarımcılıktan sağlar olmalarıdır. İhracatımızın yüzde 85'i tarımsal ürünlere dayanır.

Toplam millî gelirin yüzde 37.1'i tarım sektöründen, yüzde 18.9'u ise sanayi sektöründen elde edilmektedir. Tarım kesiminde işlenen arazi miktarı 23 milyon 556 bin hektardır. Bunun ancak yüzde 15.5'i traktörle, geri kalanı hayvan gücü ile işlenmektedir. Traktör sayısı 55 bin civarındadır. Tarım

işletmeciliğinin genel karakteri küçük işletmeciliktir. Çiftçi ailelerinin yüzde 42'sinin aile başına sahip olduğu arazi miktarı 20 dönümden azdır. Çiftçi ailelerinin yüzde 75'i işlenen arazilerinin yüzde 29 una, çiftçi ailelerinin yüzde 25'i işlenen arazilerin yüzde 71'ine sahiptir. Hiç toprağı olmayan aile sayısı 200 binin oldukça üstündedir.

Küçük işletme sayısı 157.759, büyük işletme sayısı ise 3.012 dir. İmalât sanayiinde büyük olarak nitelenen işletme çok ilkeldir. Küçük sanayi çok yaygındır. İmalat sanayiinin büyük bir kısmı (Kamu sektörü hariç) yabancılarla ortak olarak işletilmektedir. Bir kısmı da bir çeşit ithalat olan montaj sanayiine aittir. Bu da yerli ve yabancı ortaklığında işletilmektedir. Sanayi sektörünün millî gelire katkısı yüzde 18.9'dur. Cari fiatlarla fert başına düşen millî gelir payı 2.185 TL. dir. İş-gücü miktarı kabarık olmakla birlikte kalifiye işgücü oranı düşüktür.

Görüldüğü gibi yarım yüzyıla yakın bir süreden beri çırpınmamıza karşın ekonomimiz küçük işletmecilikten kurtulamamıştır. Üretim güçleri emek de dahil, ilkeldir. Toprak altı, toprak üstü zenginliğimize, kalifiye olmasa bile işgücümüzün bolluğuna rağmen ülkemiz yoksulluğun ve az gelişmişliğin bütün özelliklerini taşımaktadır. Buna malî durumumuzun tablosunu da eklersek altyapı kuruluşlarımızla sermaye durumumuz gün ışığına çıkar.

AP iktidarı döneminde, dövizle ödenecek dış borçlarımızın toplamı 9 milyar 729 milyon, Türk parası ile ödenecek borçlar 3 milyar 175 milyon TL. Bu rakamlardan dövizle ödenecek olan 9 milyar 729 milyon TL. olan borç, 1970'te 29.930.500.000 TL. na, Türk parası ile ödenecek olan 3 milyar 175

milyon TL. olan borç ise 4 milyar 172 milyon 600 bin TL.'na yükselecektir.

Böylece, yukarıda da söylediğimiz gibi, Türkiye Cumhuriyeti Devletine Osmanlı İmparatorluğundan kalan borcun altı kat fazlasıdır. Ve bu borçlar üç yıl içinde yapılmıştır. (Bu rakamlar Merkez Bankası Bülteni 1971 Ocak - Şubat sayısının 60. sayfasından alınmıştır.)

Borç olarak alınan bu paralar nakit olarak elimize geçmemiştir. Nakit para yerine yüzde 20-30 hattâ 35 yüksek fiyatla mal alınmıştır. Özellikle Amerika, kendi seçtiği ve uygun gördüğü ve değerini kendisinin takdir ettiği modası geçmiş malları verir. Bu malların yüzde ellisi ise serbest piyasa rekabetine bırakılmış olduğu için elimize geçecek olan malın değeri yüzde 50'nin daha da altına düşmüş olur.

Amerika ile ne rekabet edebiliriz ve ne de onun isteği dışında bir fiyat teklifinde bulunabiliriz. Üstelik açılan kredinin bir kısmı da, müşavir firmasının göndereceği uzmanlara ücret ve Türkiye'deki masraflarına gidecektir. Biz: «Bu müşavir uzmanlara ihtiyacımız yok.» desek bile, bu para bize sorulmadan onlar tarafından alıkonur ve bizim elimize geçmez. Daha öylesine çeşitli hesapları vardır ki, burada sizleri rakamların sıkıntısına boğmamak için ayrıntılarına girmeyi gereksiz buluyoruz. Örneğin, petrol aramak için gelen firma hesaplarında zarar gösterirse (Dikkat edilsin «zarar gösterirse» diyoruz. Biz o hesapları kontrol edemeyiz.) Bu zararı petrol rafinerisinden elde edilecek kârın bize düşen bölümünden mahsup eder.

Bu borç, ne ülkemizin teknolojik çehresinde bir değişiklik yapabiliyor ve ne de uzak-yakın gelecekte yurt ekonomisine bir katkıda bulunabilir. Zaten bunlar mümkün olsaydı, bugüne kadar yabancı sermayenin at oynattığı sömürge, yarı sömürge ülkelerde olabilirdi ve bugün de «azgelişmişlik» diye bir sorun sözkonusu olmazdı.

Söz buraya kadar gelmişken Amerika ile olan ilişkilerimizde biraz daha derinliğine inelim. Bir çok sorunlara açıklık getirmesi bakımından yararlı olur. Bize yabancı sermaye AİD ile Konsorsiyum aracılığında gelir. Bunlardan ilkinin adı «Amerika Yardım Teşkilâtı» dır. Sanılır ki Amerika Devleti, bu yardımı bize, devletler arası hukukun ağır başlılığına yakışır bir biçimde, devlet kasasından yapıyor, hiç de öyle değil. AİD, Amerika tekellerinin sermaye ortaklığıdır. Devlet aracılığı ile bizim kaynaklarımıza yatırım yapar, ya da mali sermaye ihracı yolu ile bizi borçlandırır. Amerika Devletinin görevi, kendi tekellerinin veya mali sermayesinin geleceğini sağlama bağlamaktan ibarettir.

İkinci borçlanma kaynağımız da Konsorsiyum demiştik. Bununla ötekinin farkı: Birincisinin sadece Amerika tekelleri ile mali sermayenin; diğerinin ise (Konsorsiyumun) NATO'ya bağlı devletler arası tekeller veya mali sermaye ortaklığının bizi borçlandırmasıdır. Uluslararası mali sermayenin kendi aralarında doğabilecek rekabet problemini önleme amacı güder.

Kalkınmada yabancı sermayeye elbetteki ihtiyaç duyulacaktır. Ama bu ihtiyaç borç alan ülkenin bağımsızlığı pahasına olmaz. Her ülke birbirinden borç alıp birbirine borç verebilir. Sermaye ya-

tırımında bulunabilir. Ama bu belli eşitlik anlayışı içinde, devletler arası saygı sınırlarında yapılır. Oysa bizimle Amerika arasında durum hiç de öyle değildir. Onlar hastayı yavaş yavaş zehirliyerek işi bitirme çabasındadırlar. Ölümünü de hastanın başucunda beklerler. Ülkemizi öylesine boğuntuya getirmişlerdir ki, biz onların desteği ile ne kendi sanayimizi kurabiliriz ve ne de ürettiğimiz malları istediğimiz pazarlarda istediğimiz miktarlarda satabiliriz.

Ülkemizin ekonomik yapısı kalın çizgisiyle bu durumda iken üstte, su yüzünde görülen kabarıp, dalgalanmalar neleri ifade ederler?

1965 öncesini biran için gözlerimiz önüne getirelim: Sokaklarımızda karşı devrimci saldırılar birbirini kovalıyor. Yağma, suistimaller, kapkaççılık, rüşvet olayları birbirini izliyor. Basında, açık oturumlarda, üniversite kürsülerinde, petroler, madenler, yabancı üsler, TBMM'nden bile saklanan «İKİLİ ANLAŞMALAR» hesapsız, kitapsız harcamalar günün başlıca konuları olmuştur. İçişleri Bakanı Faruk Sükan emrindeki polisler, politikacıların kendi deyimleriyle «esrar tekkesi» basar gibi bir gece yarısı TBMM'ni basmış, her tarafı didik didik aradıktan sonra savuşup gitmişlerdir. Ertesi gün İçişleri Bakanından sorulduğunda, Millet Meclisi kürsüsünden görülmemiş bir pişkinlikle milletvekillerine şu cevabı vermiştir: «Ben hesabımı Mahkeme-i Kübrada veririm.» Böyle demeyip te «Ben hesabımı, TBMM'ne vermem, başka mercilere veririm.» deseydi ne çıkardı? Hiç bir şey. Zaten o anlamda söylenmiştir. O anlama gelir.

Türkiye toplumunun alışık olmadığı bir hava esiyordu memlekette. İşlerin nereye kadar varacağı herkesi meşgul ediyordu. Devlet kurumlarımız artık elimizden çıkmıştı. Pekazı hariç, tüm bakanlıklarda söz sahibi olan yabancı danışmanlardı. Hepsi de devlet içinde devlet olarak müesseseseleşmişlerdi. Son sözü onlar söylüyordu. Planlama teşkilâtında ve burada hazırlanan kalkınma planında verilen kararlar AİD ve Konsorsiyumun onayından geçmeden uygulama olanağı bulamıyordu. Devlet kurumlarındaki kilit noktalar artık elimizde değildi. Başka bir devlet politikasına göre eğitilip oturtulmuş kadrolar izlenimini veriyordu. Sanki, devlet aygıtının en yüksek kilit noktalarından tutun da, bakanlıklardaki en küçük birimlere gelinceye kadar, tümü ile kuruluşlar yabancıların ya da yabancılar denetiminde görev yapan yetkililerden oluşmuştu.

Devlet olarak da itibarımıza gölge düşürülmüştü. Amerika ile Rusya, Kûba konusunda karşı karşıya gelseler bile pazarlık bizim üzerimizde yapıyordu. Nitekim Amerika ile Rusya arasında, Kûba ile ilgili kopan çekişme İzmir'deki füzelerin sökülüp Amerika'ya götürülmesi ile sonuçlanıyordu. Ve bu yapılırken bizim siyasal iktidarımıza, bizim devletimize, bizim devlet sorumlularımıza sorma lüzumu bile duyulmadı. Türkiye'deki bir Amerikan üssünden kalkan Amerikan casus uçağı Sovyet semalarında düşürülüyor, bizim sorumlularımız muhatap alınmadan ABD'î protesto ediliyordu.

Bunca yıllardan sonra Osmanlı İmparatorluğunun «Hasta Adam» ını hatırlatan olaylarla karşıla-

şıyorduk. Bir İngiliz profesör, Türk meslektaşlarına şaka yollu şu iğneli sözleri söylüyor: «Majestelerinin hükümeti sizin tutumunuzu gereği gibi değerlendirmekte ihmalkâr davranıyor. İngiliz sömürgelerinin tasfiyesi işi henüz bitmiş değil. Bugüne kadar bağımsızlığını kazanan ülkeler, İngiliz uzmanlarının da memleketi terketmesini istediler ve bunda direttiler. Hükümetimiz bu isteklere geniş ölçüde boyun eğmek zorunda kaldı. Ancak bundan sonra Türk tecrübesini örnek vererek yeni devletleri bu hususta fazla inatçı olmamaya ikna edebilirler. Çünkü siz, iki ülke (Amerika - Türkiye) idaresinin entegrasyonunu (bütünleşmesini) kolaylaştırmakla, milletlerarası münasebetler tekniğine yeni bir katkıda bulunma çabası içindediniz!»

Bilindiği kadariyle, bakanlıkları işgal eden tam yetkiye sahip yabancı uzman danışmanlıklar ve onlara bağlı kurumlar dışında, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren, aynı devlete ait 36 bağımsız kuruluş daha vardı.

Sözün kısası, ekonomik bağımsızlığımızı yitirmiştik. Siyasal bağımsızlığımızı yitirmiştik. Kültürel bağımsızlığımızı yitirmiştik. Büyük Millet Meclisinde ve Senatoda «Bağımsız milli ordu» tartışmaları sürüp gitmekteydi. İçişleri, Dışişleri, Sağlık, Milli Eğitim vs. Bakanlıklarla birlikte onlara bağlı alt kademe üniteleri yabancı uzman danışmanların kontrolleri altındaydı.

Zamanın iktidarını elinde tutan siyasi parti hariç, her aklı başında yurtsever durumu endişe ile izliyordu. Özel bir toplantıda İnönü şöyle konuşuyor: «Daha bağımsız bir politika izlenmesini

istiyorsunuz benden. Herkes aynı şeyden bahsediyor. Nasıl yapacağım ben bunu? Karar vereceğim ve işi teknisyenlerime havale edeceğim. Onlar etraflı çalışmalarını yapacaklar. Teklifler hazırlıyacaklar. Yapabilirler mi bunu? Hepsinin etrafı uzman denen yabancılarla dolu. İğfal (kandırma) etmeye çalışıyorlar. Başarılı olamazlarsa, işi sürüncemede bırakmaya çalışıyorlar. O da olmazsa karşı tedbir alıyorlar. Bir görev veriyorum. Neticesi bana gelmeden, Washington'un haberi oluyor. Sonucu memurumdan önce sefirden öğreniyorum. Böyle mi teslim ettik biz devleti? Bana şimdiye kadar bunlar tarafından hazırlanmış, derdimize deva bir tek rapor göstermediler. Hepsi yasak savma kabiliyetinden şeyler. Ne yapıyorsak gene biz kendi elemanlarımızla yapıyoruz. Peki bu binlerce adam «avara kasnak» gibi dolaşmıyorlar ya! Elbette kendileri için önemli marifetleri var. İstiklal harbinden sonra sulh anlaşmasında esas mücadele bu uzmanlar konusunda oldu. Yoksa hudutlar meselesi fiili bir durum idi. Tazminat meselesini iki devlet aramızda hallederdik. Bütün mesele idaremize tassalluttan çıktı. Bir tek uzman vermek için büyük tavizler vermeye hazırıldılar. Onlar bizim için inatla reddettiğimizi biliyorlardı. Biz de onların niçin ısrar ettiklerini biliyorduk. Peygamber edasıyla size dünyayı vadederler, imzayı attınız mı ertesi gün gelmişlerdir, personeli gelmiştir, techizatı gelmiştir. Ondan sonra söke bilersen sök... Gitmezler... Ancak bir meselenin üzerine vakit geçirmeden eğilmek lâzım. Yoksa ne bağımsız dış politika, ne bağımsız iç politika güdebiliriz. Fakat zannetmeyiniz ki bu kolay bir iştir. Savuşturulan iki iç badire

bunun yanında çok kolay kalır. Teşebbüs ettiğimizde başımıza neler neler geleceğini kestiremem.»

Sözü biter İnönü'nün. Omuzları daha da çökük kalkar oturduğu yerden. Hiç kimsceye bir şey söylemeden, sessizce uzaklaşır toplantıdan.

Sayın meslektaşlarım, kimdir, kimlerdir güzel yurdumuzu bu hale getiripde çocuklarımızdan intikam almak isteyenler? Hem neyin intikamını alacaklar? Kim kimden intikam istemekte haklı? Bu sorular hala cevapsızdır. Cevapları bilindiği halde suskunluk sürmektedir.

Çağımızın en ilkel ve en canavarca işkencelerini kendi ulusunun gençlerine, yurtseverlerine reva gören işkenceci kim hesabına yapıyordu yaptıklarını «Bağımsız Türkiye» diye bağırıldığını bahane ederek, yurtsever genci arkadan kurşunlayanlar kimlerdi? Ve kimler adına yapıyordu bütün bunlar? Kimler adına işleniyordu bu sokak cinayetleri? Ve kimler adına basılıyordu Millet Meclisleri?

Konumuzu bitirmeden bir olaya daha değineceğiz. Bu olay, Tabii Senatör Tunçkanat'ın eline geçirebildiği bir casusluk belgesinin açıklaması olayıdır. Üzerinde uzun tartışmalar yapılır ve nihayet devrin başbakanının iktidar partisi tarafından Amerikan sefaretinden bu raporun doğru olup olmadığının sorulmasına karar verilir. Raporu veren sefaret sorumlusunun vereceği cevap üzerine ancak rapor üzerinde işlem yapılacağı da vaat (!) edilir.

Raporu veren kaynak olarak bilinen sefaret baş sorumlu ve yetkilisi, Tunçkanat tarafından ele geçirilen casusluk raporunun «doğru olmadığını; sahte olduğunu» söyler. Ve casusluk meselesi de

bu gerekçe ve böylesine bir fetva sonucu kapatılarak rapor üzerindeki tartışmaların kesilmesi istenir.

Böyle bir çözüm yoluna hiçbir yurtsever yanaşmayacaktır. Basının ilerici kesimi ile, gençler, öğretmenler ve iktidar dışı parlamenterlerden bir bölüm konuyu havada bırakmaya niyetli değildir. Büyük Millet Meclisine bir önerge verilerek konunun gündeme getirilmesi istendi. İktidar partisi rapor konusunun gündeme alınmasına karşıydı. «Rapora muhatap olanlar esasen yurdumuzu terk ettiler. Küllenmiş konuyu ortaya çıkarmakla ele ne geçecek?» diyorlardı. «Maksadınız milli müesseselere gölge düşürmek... bilinen komünist taktiği!...» biçiminde bir gerekçe ile casusun hazırladığı rapor üzerinde tartışma açılması teklifi, iktidara mensup milletvekillerinin oylarıyla reddedildi.

Tabii Senatörler «gizli bir oturumda, hem yabancı şirketlerden para alanların isimlerinin açıklanmasını hem de rapora ait bazı açıklamalarda bulunulacağını ve bundan dolayı da, Gizli Celsede müzakere teklifinin mutlaka kabul edilmesini ısrarla istediler. Bu teklif de reddedildi.

Bu durum karşısında, bir senatörün Büyük Millet Meclisi kürsüsünden yaptığı ve zabıtlara geçen konuşması ibret vericidir. Şöyle diyor sayın parlamenter : «Böyle demokrasi olmaz. Böyle Anayasa hakimiyeti olmaz. Böyle milli irade olmaz» ve devamla : «Bir Amerikan casus uçağı, hiçbir Türkün haberi olmadan Türkiyeden havalandırarak Rusya üzerine düşürülecek, Amerikalılar bunu önce inkâr edecekler. Pilot Rusya'da mahkeme huzurunda bülbül gibi ötmeye başlayınca da

«Bunun sorumluluğu bize aittir» diyerek koca bir devletin haysiyetiyle oynanacaktır. İkinci bir uçak Karadeniz'de düşecek veya düşürülecek. Hükümet gerekli müdahaleyi yapacağı yerde, önerge sahibi parlamento üyesine cevap dahi verilmeyecek. Murakabe hakkını ve kanunları ihlal edecektir. Konu Senato kürsüsüne getirilecek. Bu ve bunun kadar önemli, devletin hakimiyet hakkı ile ilgili hususların görüşülmesi ve hükümetin bilgi vermesi için bir gizli celse istenecek. Fakat iktidar, kendi grubuna emir verip bu isteği reddedecek? Bu memlekette, parlamentonun hükümeti denetleme hakkı vardır ve işliyor denebilir mi? Ve böyle demokrasi olabilir mi?»

Daha bitmemiştir sayın konuşmacının sözleri. Konuşturulmak istenmez. Ama o sözlerine bıraktığı yerden devam ederek şöyle der : «Bir vatan haini soysuz kendi iktidarlarına muhalefet eden ve meşru yollarla susturulamayan kişilerin listelerini Amerikalılara verecek, bunların bertaraf edilmelerini isteyecek. Bazı parlamento üyeleri, yazılı vesikayı ele geçirecekler. Meclise getirecekler. İktidar, bunun bile konuşulmasına mani olucu teklifler verecek. Örnekler hep böyle birbirini takip edecek, konular hep böyle birbirinden daha önemli olacak ama iktidar, hep böyle Meclisteki çoğunluğuna dayanarak parlamento önünde hesap vermekten kaçacak.

Ne böyle iktidar olur, ne böyle demokrasi olur ve ne de böyle memleket idare edilir.

Emperyalizmin bağımsız bir ülkeyi ne hale getirdiğinin ibret verici vesikalarıdır tüm bunlar. Gö-

nül isterdiki, bu yolu açan suçluların cezaları «mahkeme-i kübralara» kalsın! Yine gönül isterdi ki, ülkeyi bu hale getirenler, kendi suçlarının kefarecini genç kuşağa ve onların kişiliğinde bir aydınlar kuşağına çektirmesin.

Sayın konuklar, sayın arkadaşlarım, emperyalizm işte bu çizilen tablonun adıdır. Yabancı sermayenin uluslararası egemenliğini kurmuş olan tekkeller tarafından kurulan konsorsiyumlar, Amerikan tekkellerinin meydana getirdiği AID aracılığıyla, ülkemiz ekonomisine sahip çıkmasının; zengin kaynaklarımız üzerinde hakimiyetini kurması demektir. «İktisadi bağımsızlık olmadan tam bağımsızlık olamaz» diyen büyük insan Atatürk'ü bir defa daha huzurunuzda saygı ile anmayı bir görev biliyoruz. Sanki, çok sevdiği yurdunun ilerde başına gelecekleri daha elli yıl önce görmüştü.

Biz, dünün TÖS'ü, bugünün TÖB-DER'i, böylesine bir sosyal mücadelenin içinde bulunmayı ve böylesine bir mücadeleye öncülük edecek sınıfların yanında kendi halkı, kendi emekçileri ve kendi işçileriyle omuz omuza olmayı tek yurtseverlik sayıyoruz. Bize göre yurtseverlik, böylesine bir mücadelede yüklenen görev ve sorumlulukla orantılıdır.

«12 MART» IN GELİŞİ

«12 Mart» öncesinde olaylar gittikçe yoğunlaşarak artmaktaydı. Ölüm ve saldırılar münferit ve kişisel olmaktan çıkmıştı. Saldırıları kitle halinde, faili bulunmayan ölüm olayları birbirini izleyerek seyrediyordu. Dehşet havasının yarattığı kuşkulu günlerde herkes birşeyler bekliyordu.

Anayasacı, ilerici guruplar elinde hiçbir savunma aracı bulundurulmamasına karşın, karşı - devrimci ve faşist komandolar her türlü silahlarla özel olarak donatılmış gibi görünüyordular. Üstelik, toplum polisi ve sorumlu güvenlik kuruluşları, en ufak gizleme tedbirine bile gerek görmeden açıktan açığa taraf tutuyor, eline geçirdiği ilerici kişileri ya öldürmek, ya da yakalayıp götürmek suretiyle saldırganlara moral veriyordu. Özellikle öğrenci yurt ve fakültelelere yapılan saldırıların önü arkası kesilmiyordu. Saldırganlar özel kamplarda yetiştirilmişlerdi. Bu kampları açıp yürüten görünüşte bir önemsiz siyasi partiydi. Fakat daha sonra bu siyasi parti, devletin güvenlik kurumlarıyla birleşerek ve insiyatifi bu kurumlara bırakarak, kendisi sadece hafiye örgütlenmeleriyle yetinecektir. Bu olayların geçtiği yıl 1968'dir. Faşist eğilimli gençlerin kamplarda yetiştirilmesine bu yılda başlanmıştır. Bir yetkili bu ilk kampı şöyle anlatmaktadır : «İlk kampı çok zor şartlarda ancak 20 gün sürdürebilmiştik. Maksudumuz, emperyalist çıkarlar hizmetinde silahlı saldırganlar yetiştirmek değildi. Sıhhatli ve partimiz ümeleri doğrultusunda eğitilmiş bir gençlik koluna sahip olma. Onları siyasal eğitimden geçirmek istiyorduk. Açılan kampın maksadı buydu. Bir kamp dönemi süresince çocuklara fasulye - nohut yedirmekten ne çektiğimizi biz biliriz. Kamp bitti, biz de rahat ettiğimizi sanmıştık. Ansızın hiç beklemediğimiz bir günde, iki (...) partili milletvekii ziyaretimize geleceklerini bildirdiler. Söylenen gün ve saatte buluşup konuştuk. Ben irkilmiştim. Uzun süren bir konuşmadan sonra kampları yeniden açmamızı ve hem de daha

çok sayıda açmamızı, masraflarına karışmamızı teklif ettiler. Parti başkanımız teklifi kabul etti. Ben arkadaşlarla da görüşerek cevap verebileceğimizi söyledim. Zaten iki kişiydik. Bizimle konuşanlar da iki kişiydiler. Benim teklifime «evet» denildi, ayrıldık karşımızdakilerden. Aradan bir hafta ya geçti, ya geçmedi. Biz arkadaşlarla görüşmeyi beklerken, bir de baktık ki, 15-20 bölgede kamp kurmuşuz!. Şaşkına döndük. Ve derhal, o anda arkadaşlarla birlikte ayrıldık partiden. İşte bizim partiden ayrılmamızın hikâyesi. Bu kamplarda yetiştirilen gençlerin yönetimi artık partinin elinde değildir. Yönetim tamamen başkalarının, devlet sorumlularının eline geçmiştir.»

Bu konuşma 1970'lerde olmuştur. Kendisine : «O halde desenize, bir kısım gençler devlet kuvvetleriyle savaşmakta!» Bu soru biçiminin cevabı «evet» olmuştur.

Bu durumda şokak olaylarının önlenmesi ihtimali kalmamıştı. Çünkü insiyatif gençlerin elinde değildi. Bir tarafı en küçük savunma aracından yoksun bırakmanın ve karşı tarafı da, yani komandoları, dışından turnağa kadar silahlandırıp sokaklara salmanın hesabı da «Mahkeme-i Kübra'ya» kalacaktır.

25 Temmuz 1968 den, 5 Mart 1971'e kadar 22 yurtsever genç öldürüldü.

«AP'nin babası da Anayasayı ihlal etmiş ve yasalari çiğnemişti. Yüksek Adalet Divanı onu mahkum etti. Suçlular asıldı. Adalet Partisi de aynı yolu izledi.»

DP'nin devamı olan AP iktidarını 12 Mart muhtırası şöyle suçlayacaktır :

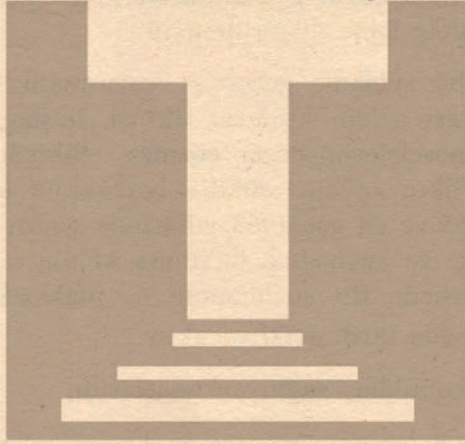
«Parlamento ve hükümet, süregelen tutum, görüş ve icraatı ile yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine sokmuş, Atatürk'ün bize hedef verdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak ümidini kamu oyunda yitirmiş ve Anayasanın öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş olup Türkiye Cumhuriyetinin geleceği ağır bir tehlike içine düşürülmüştür.»

Fakat bu suçlama geçersiz sayılmıştır. «12 Mart» sonrası gelen iktidarın ilk işi, haşhaş ve soya yağı meselelerini çözer çözmez, Sıkıyönetim ilanı ile birlikte «aydın tenkili» hareketine koyulmuştur. 1965 ve en geç 1968 yıllarında geçen olayların seyrine ve kaynağına bakılırsa AP'nin suçlanması imkânsızdı. Bu suçlamanın ne maksatla yapıldığını ileride tarih açıklayacaktır.

Sayın konuklar, sayın arkadaşlarım,

624 sayılı, sözüm ona personel sendikaları kanununun gerçek sendikacılıkla uzaktan yakından münasebeti olmamakla beraber, hiç değilse sendikal doğrultuda gelişmemizin başlangıcı sayılabildi. Ne var ki, bize bunu da çok gördüler. Grev hakkı tanınmıyordu. Toplu sözleşme hakkı verilmemişti. Sadece sendikanın adını kullanabiliyorduk. Bu bile bizleri sevindirmişti. Sendikamızın çatısı altında toplanırsak daha da güçlü olabileceğimize inanıyorduk. Sevinçle karşılamıştık. Yasalardan daha çok yararlanacağımızı sanıyorduk. Bütün bu inançların hukuk devleti ilkelerine bağlı bir

yönetimde geçerli olabileceğini aklımıza getirmiştik. Sanıyorduk ki, her uygar ülkede olduğu gibi biz de kendi ülkemizde, kendi yurdumuzun yasalarının güvencesi altındayız... Öyle olmadığını, bir radyo emriyle bir gecede binlerce öğretmenin toplanmasıyla öğrenebildik. Ama arkadaşlarımız biz bir şey daha öğrendik «12 Mart» ta : yasaların da ancak, sosyal bilinçte yerleşip maddi güce dönüştükleri zaman geçerli olabileceğini!.

TÜSTAV

TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (TÖB - DER)

Bu başlık altında TÖB-DER'in kuruluşuna değinmek istiyoruz. Onun da hangi koşullar içinde kurulduğuna değinmek zorunluluğu vardır. Fakat doğrudan konuya girmeden önce, kendisini oluşturan sosyal, siyasal ve idari ortamın bazı özelliklerine değineceğiz.

Söz konusu özellikler 12 Mart olayı ile ilgilidir. Bilindiği gibi 12 Mart, bu olayı gerçekleştirenlerce başarılı bir «darbe» hareketidir. 27 Mayıs hareketine karşı çıkan, bilinen deyimle karşı - devrim hareketinin gelişmesi sonucu oluşmuştur. Uygulamasına bakınca, o dönemlerde Korgeneral olan Memduh Tağmaç'ın «gerekirse müdahale edilecektir» dediği günlerde, «parlamentoyu korumaya azimli Kuvay-ı Milliye Ordusu» imzasıyla çıkan ve kapılar arkasına gizlice atılan bildirileri hatırlamak olası değil. Kuvay-ı Milliye Ordusu'nun bu «parlamentoyu korumaya azimli» sözleri, giderek 12 Mart döneminde «parlamentoyla uğraşmayı bırakalım da...» biçimine dönüşecektir.

Bilinen gerçek, 12 Mart'ın Büyük Millet Meclisi'ni suçlu görerek gelmesine karşın, suçlu gösterdiği Meclisi yaşatma azmiyle gelmiş olduğudur. Kendisinden önce uygulanan ekonomik, sosyal, iç ve dış politika ile birlikte, eğitim ve hukuk anlayışını güçlendirme amacı güder. Gerekçesinde, kalkınmanın bir anda uygulanacak başıboş ve yağma-

ya varacak ekonomi - politikasına bakarak, daha hızlı bir seyir izleyen sosyal gelişmeyi frenleme amacı vardır. Bundan ötürü de 1923'te başlayan bir tarihi dönemin bitimini vurgular. Salt bu kadar da değil. Aynı zamanda belli bir tarih, belli bir devlet ve belli bir dünya görüşünün iflâsını da ilân eder.

1923 te başarılı kurtuluş savaşçıları, geri kalmış bir ülkenin aydın bürokrat öncülüğünde, sosyal sınıf dayanağı olmadan da kapitalist yöntemle kalkınabileceği kanısındaydılar. Tabii özel sektörcü «merhametin» desteği ile... Bundan başka, kendi kurdukları bir devlet sisteminin, kendi direktifleriyle «ilânihaye» sürdürülebileceğine de inanmışlardı. Sonunda ne inançları gerçekleşti ve ne de iyi niyetli tasarıları uygulanabildi. Kendilerine karşın bu kahraman kişilerin temelde bir yanlışlığı vardı. Belki de bildikleri halde bilmezlikten geldikleri bir gerçek söz konusuydu. Ulusal toplumu sınıfsız farzetmek... Sosyal bir sınıfın desteği olmadan, kişilerin kendilerine karşı duyacakları güven ve sevgiyle, her istediklerinin gerçekleşebileceğini umarak arzuladıkları gibi devlet olmak, zorbaca yöntemlerle, devlet adına da olsa, her istenilenin gerçekleşebileceğini sanmak...

İşte 12 Mart Olayı, bu türden güven ve tasarılarla dayanarak gerçekleştirilmek istenen kalkınma çabalarının iflâsını da beraberinde getirmiştir. Ve iflas eden de, bu varsayımaya dayalı devlet felsefesidir, devlet anlayışıdır. Bununla beraber, 12 Mart Olayı şu gerçekleri gün ışığına çıkarmıştır.

1 — Nicel ve nitel varlıklarıyla emekçiler, bilinçli olarak açık ve seçik, güçleri oranında ağırlıklarını koymuşlar ve kendilerini kabul ettirmişlerdir.

2 — Bu durumda Atatürkçülüğün aksine, devlet kuvvetleri sınıfsal ve dolayısıyla partilerüstü tarafsızlıklarını bir yana bırakarak tercih ettikleri egemen sınıf yanında yerlerini almışlardır. Bütün bunlardan sonra varılan sonuç sınıfsız devlet politikasının iflasi olmuştur.

Bugün karşı karşıya bulunduğumuz durum, inisiyatif elinde bulunduran kapitalist sınıf açısından, sınıflararası dengeye dayalı bir anlayışı içeren yeni devlet biçimine dönüşmektir. Esasen varolani, diğer sosyal sınıflar içinde bir hak olarak kabul etmek söz konusudur.

1971 yılının ilk günlerine de hızlı girildi. Olaylar, her geçici duraklamadan sonra, yeniden canlanıyor ve daha da hızlı olarak devam ediyordu.

Sunay'la İnönü arasında beklenmedik bir tartışma çıktı. Sunay bu olup bitenler ya da hiç de gizli bir yanı bulunmayan iç politika karşısında İnönü'nün tutumunu saptamak merakına kapılmıştı. Bu amaçla İnönü'yü Köşk'e davet etti. Kendisinden «iktidara yardımcı olmasını» istedi. Aslında ise istenen iç politika tertiplerine İnönü'yü de katmaktı. Bunu yapamazsa bile en azından bu olaylar ve muhtemel gelişmelerin karşısında ne düşündüğünü saptayabilirdi!

İnönü Sunay'ın teklifine alışılmış olmayan bir tepki gösterdi. «Siz bu tutumunuzla Demirel'i ko-

ruyorsunuz.» diyordu. Sunay'ın başka teklifleri de vardı. İnönü onları da sabırla dinledikten sonra «mürteci bir iktidara bu tedbirlerin teslim edilemeyeceği» ni söyleyerek Köşk'ü terketti.

Ertesi günü Demirel, ne gibi bir gerekçe ile söylendiği anlaşılamayan şu sözleri söyleyecektir : «Rejim buhranı yoktur.»

Bundan kısa bir süre sonra, bütün suçları Büyük Millet Meclis'ne yükleyen ünlü 12 Mart Muhtırası verildi. Önceleri bu muhtırayı bir çok çevreler, alışılmış olan bir tutum içinde yorumladılar. Salt bir genç politikacı bu muhtırayı değişik açıdan, beklenmedik bir anlamda yorumladı. Erim Hükümeti yeni kurulmuştu. Şu teşhisi koydu genç politikacı : «Türkiye'deki müdahale hiç değilse vermeye başladığı sonuçlar bakımından Yunanistan'daki müdahale modeline uymaktadır. Onun daha incesidir, daha ustacasıdır.»

Nihat Erim Hükümeti AP ile tam bir işbirliği içindeydi. Anayasa değişiklikleri ön plâna alındı. Bir taraftan da, 1961 Anayasasının kabulünden bu yana onun yanında olanların tutuklanmasına başlanmıştı. Anayasa değişiklikleri elbirliği ile hazırlanıyor, AP tarafından «teklif» olarak sunuluyordu. Bunlara paralel olarak ayrıca Hükümet iş adamlarıyla sık sık toplantılar yapıyordu. «Cumhuriyeti koruma ve kollama» nın lafları çok edilmekle beraber, bugünlerde asıl kollanan ve korunan sermaye çevreleriydi. Yine devletin güvenliğini sağlamakla görevli devlet kurumları, sermayeci iktidarın yanında yerini almış ve onun güvenliğini sağlama çabalarına girişmişti. Tenkil hareketi,

Anayasayı kaleme alan Kurucu Meclis'in ileri gelen komisyon üyeleriyle, Anayasayı açıklayıp halka aktaran öğretmenler ve Anayasanın tam uygulanmasının mücadelesini veren gençler üzerinde yoğunlaşmıştı.

Anayasa değişiklikleri devam ediyor, ilerici aydınların devlet kadrolarından uzaklaştırılmaları, Sıkıyönetim Mahkemelerinde gençlerin ve aydınların yargılanmaları devam ediyor. Aydınların «tenkili» için radyolarla ilk taarruz emrini veren ünlü kişi «Atatürk'ü aynen takip edeceğiz» diyordu.

Sıkıyönetimin yeniden uzatılması hazırlıkları sürdürülürken Nihat Erim «hükümet, parlamento ve ordu el ele, her türlü tedbirleri almaktayız» diyordu. Yeni dönemin sloganı : «hükümet, parlamento, ordu el ele».

TÖB-DER VE KIRK ESKİ TÖS'LÜ

Sendikamızın genel başkanlık odasında 40 eski TÖS üyesi toplanmışlardı. Dernek tüzüğü üzerinde son çalışmalar da bitmek üzereydi. Çok laf edilmiyordu, ne yapılacaksa salt onun üzerinde duruluyordu. Gizli bir iş yapılmamakla beraber, yine de endişelilerdi. Her an ne olduğunu, hangi amaçla yapıldığını bilmedikleri bir baskına uğrayabilir ve tomsonlar arasında bilinmeyen bir yere götürülebilirlerdi.

Tüzük bitirilip resmi makamlara verilirken, ilk geçici Yönetim Kurulu da seçildi. Aralarında yapılan iş bölümünü izleyen ilk toplantılarını yaptılar. Gündem tek maddeliydi : Ne yapılacak?

Tüzüğün amaçları arasında «yardımlaşma» maddesi vardı. Akla salt o madde geldi. Sonra onun ayrıntıları, uygulama biçimleri ve olanakları üzerinde duruldu. Herkes bir bölgeye gidecekti, şube ve üye sayısının çoğalması için elinden geleni yapacaktı. İlk planda yapılacak tek iş, açığa alınan, tutuklanan arkadaşların çoluk - çocuklarını dosta düşmana muhtaç etmemekti. Hiç kimse yurt-severliğinden ve devrimciliğinden dolayı dayanışma yönünden zarara uğramamalı, yalnız bırakılmama-lydı.

Kuruluşunu izleyen günlerde TÖB-DER'e yardım ve bağlılık elini ilk uzatan beş işçi sendikası-nın temsilcileri oldu. Böylelikle yalnızlıktan kurtulmuş olunuyordu. Güven duygusu insana iş yap-ma gücü de veriyordu. Eski örgütümüz TÖS mad-di ve kültürel varlığını TÖB-DER'e bırakmıştı. Kısa bir süre sonra üç sayın profesör ve Asistanlar Sendikası'ndan üç değerli arkadaş gelerek TÖB-DER'-in emrinde olduklarını söylediler. Yönetici arka-daşlar artık ilk günlerin endişesinden kurtularak normal bir çalışma düzeyine girdiler. Önce bir du-rum muhakemesi yapıldı. 12 Mart Olayı değerlendirilerek tarihsel yerine kondu. İçinde bulunan ekonomik, sosyal ve siyasal durum üzerinde tartış-ma açıldı. Ve bugün olaylara sağlıklı teşhisler kon-muş olduğunu anlıyoruz. Bürokrat - aydın vb. itti-faklar artık yıkılmış, onların yerini salt emekçi-aydın ittifakı almıştı.

BUGÜN KARŞI KARŞIYA BULUNDUĞUMUZ KONULAR :

İçinde bulunduğumuz durum, ne kadar bula-
nık görünürse görünsün, ümit ve güven dolu bir
durumdur. İşçisi, köylüsü, tüm emekçi ve yurtsever
aydını ile Türkiye toplumu mutlu bir döneme gir-
miştir. Bu mutluluğu vurgulayan gösterge, emekçi
yığınların belli bir sosyal bilinç aşamasına ulaşmış
olmasından geliyor. Bitip tükenmiyen potansiyel
güç, ancak bundan sonradır ki, bu bilinç sayesinde
maddi enerjiye dönüşebilecektir. Türkiye'nin kur-
tuluşunu bu sosyal bilinç müjdeliyor. Bir romantik
soygun çağı tükenmiş, onun yerine gerçekten var
olan, ne olduğunu, ne istediğini ve nasıl elde edebi-
leceğini bilen bir sınıf bilinci almıştır. Bu bilince
ters düşen yıkılıp göçecek, bu bilince güvenip, onu
sosyal evrimin dinamosu olarak kabul eden, varlı-
ğını sürdürebilecektir.

Böylesine bir genel görünüş içinde :

1 — Öğretmenin yeri neresidir? Bu yeni du-
rumda örgüt anlayışımız nasıl olacaktır?

2 — 1961 Anayasamız karşısında tutumumuz
ne olacaktır?

3 — Eğitim anlayışımız ne olacaktır?

4 — Siyasal iktidar karşısında tutum ve dav-
ranışımız ne olacaktır?

5 — Öğretmenin özlük hakları nasıl çözümlenecektir?

Mesleki örgüt olarak başlıca sorunlarımız bugün bunlardır.

Öğretmenin yeri, kendi bulunduğu veya içinden çıkıp geldiği, sosyal sınıfın safı olacaktır. Mesleki açıdan ise öğretmenin yeri, tüm ulusal topluluğun yanındır. Bu tercih, vatandaşlık hakkını kullanmak hakkından gelen bir tercihtir. Öğretmen kendi mutluluğunun, kendi sosyal sınıfının mutluluğu ile sürekli olacağı inancındadır. Bu nedenle, içinde bulunduğu sosyal mücadelede öğretmenin yeri, emekçilerin yanındır. Onlara sınıfsal bilinç vermek, bu sosyal mücadelede bizim önde gelen görevimizdir. Onların aydınlanması, onların güçlenmesi ancak bu sayede mümkün olabilecektir.

Ama öğretmen, kendi mesleğinin uygulanması sırasında, çağdaş bilimin genç kuşaklara aktarılması, genç kuşaklara davranışları bakımından bir formasyon kazandırması bakımından yeri kendi ulusal topluluğunun yanındır. Bu görevleri eksiksiz yerine getirmek, öğretmenin yurtsever devrimci niteliğinin bir ölçüsü ve başta gelen kriterdir.

Bizim ÖRGÜT ANLAYIŞIMIZ, önce güçlenmek anlamına gelir. Bir araya gelmenin, potansiyel gücün maddi enerjiye dönüşmesinin birikim yaptığı bir yer demektir bizim için örgüt. Ama sadece bu değil. Örgüt sadece bir pota anlamına gelmez. O aynı zamanda bir okuldur da. Kendi tüzüğünün belirlediği sosyal mücadele amaçları doğrultusunda üyelerine belli bir nitelik de kazandırır. Böyle bir görevi yerine getirmekle de yükümlüdür bizim örgütümüz.

Bazı bölgelerde karşılaştığımız gibi : «Belli ni-

telikte öğretmenleri derneğimize üye yapalım.» tezi yanlıştır. Tanımını yaptığımız örgüt anlayışımızla bağdaşmaz. Çağdaş toplumlarda nicel birikimin niteliğe dönüştürülebileceği bilindiği halde, bunun pratiği üzerinde durmamak hatadır. Eğitim, yani insanın herhangi bir olay karşısında doğru bir tavır alabilmesi hali, ancak örgüt içinde kazanabileceği mücadele, toplu iş başarıma yolu ile çevreyi ve içinde bulunduğu topluluğu etkileyip değiştirme çabası içinde elde edilebilir. Teoriye pratik kazanma çabası diyalektik bir süreci içerir. Bu çabaların giderek bir senteze ulaşması ise kaçınılmaz bir sonuçtur. İnsanın kendi kendini aşması bu sayede ve bu süre içinde olur.

İşte bizim derneğimizin gücü buradan, bu biçim ve bu espri içerisinde bir dernek anlayışına sahip olmamızdan gelir.

Fakat, hemen söyliyelim ki, bizim sorunlarımızı ele alıp çözümlemede, karşılaştığımız olayları yorumlayıp bir sonuca varmamızda dernek biçimindeki, örgütlenmenin sınırları yetersiz kalmaktadır. Özellikle bugün vardığımız aşamada «dernek» biçimi örgütlenme daha da yetersizdir. Bu nedenledir ki, örgütçülük açısından, sendikal haklarımızı en kısa sürede mutlaka almalıyız. Bunun pratiği, bir yandan derneğin sağladığı hakları son çizgilerine kadar kullanırken bir taraftan da, sendikal haklarımızı elde etmenin yollarını bulup gerçekleştirme çalışmalarına koyulmak olacaktır. Sendika, emekle sermaye arasındaki ilişkilere dayalı bir örgüt biçimidir. Sınıfsal bir anlam içerir. Ve bu anlam hangi gelişme düzeyinde ve üretim biçiminde bulunulursa bulunulsun, sosyal mücadelenin

özünü oluşturur. Bunun için sendikaya dönüşmek ilk hedefimizdir. Bu sözlerimizden sonra örgüt anlayışımızı genel bir yargıya bağlamak yerinde olacaktır. Zira bu konuda, bizim ülkemiz, bütün diğer ülkelerin başında gelir. Dünyanın en geniş devlet tecrübesine sahip bulunduğumuz halde, bugün devrimci potansiyelimizi, maddi güç haline çeviremeyişimizin nedenleri başında örgütçülük bakımından çok gerilerde kalmamız gelmektedir.

Ülkemizde, devrimci ve her türden ilerici grupların önde gelen başlıca sorunu, devrimci ve ilerici potansiyeli değerlendirememiş olmalarıdır. Bugünkü aşamada, ne pahasına olursa olsun, bu sorunu ivedilikle görmemiz şarttır.

Örgüt üzerinde titizlikle durmamız, bizleri bir yandan da 1961 Anayasa'sının, yeniden ve daha da ileri bir Anayasa niteliğine kavuşturulması zorunluluğuna götürür. «12 Mart Muhtıra» cıları, bilindiği gibi, görünmez darbelerini yaparken dayandıkları gerekçe, «sosyal gelişmenin ekonomik gelişme önünde» gitmesiydi. Bu gerekçe elbette tutucu politikacılar tarafından heyecanla benimsendi. Sosyal gelişme 27 Mayıs Anayasasının sınırları içindedeydi. Anayasayı değiştirmeden kimseyi mahkûm etmemiş olmaları bu gerçeği kanıtlamaya yeterlidir. Sosyal çatışmalar gerçekten de, üretici güçlerin gelişmesi sonucu üretim ilişkilerinde düğümlenmişti. Yani üretim sosyal karakteriyle, üretim araçları üzerindeki bireysel mülkiyet çelişkisinden gelmekteydi. Ve bu çelişkinin geliştiği her yerde benzer patlamalar olur. Yani benzer patlamaların temelinde bu çelişki vardır. Sınıflar arası mücadeleyi şartlandıran da bu çelişkidir. Üretici güçlerin

gelişmesi üretim ilişkilerini etkiler. Üretim ilişkilerinin etkilenmesi, sosyal yapıda dalgalanma ve çalkantılarla birlikte sınıflar arası sürtüşme de yoğunlaşır.

12 Mart olayı, gerekçesiyle ve sonraki uygulamasıyla, hiçbir çelişkiye düşmeden egemen çevrelerin yanında yerini almıştır. Ve bunu izliyerek Atatürk'çü esprinin, Atatürk'çü Devlet felsefesinin pratik yollarını göstermesinden başka bir şey olmayan 27 Mayıs Anayasa'sının tar-ümar edilmesi doğaldı. İnsanların yaratıcı işgücüne göre değerlendirilmesi demek olan «sosyal adalet» kavramı, talan sömürüsüne dayalı bir ekonomi anlayışıyla çelişirdi. Yine, Devlet'i emekçi sınıflar yanına oturtan «Sosyal Devlet» kavramı da, işbirlikçi bir burjuvazi egemenliğiyle çelişiyordu. Karşı - devrim hareketinin 1961 de başlattığı mücadele, bu kavramların kaldırılması, ya da birtakım değiştirmelerle bu kavramların işlemez hale getirilmesi uğruna verilmişti. Emekçi toplum kesiminin bu kavramlar doğrultusunda hızlı bir bilinçlenme çabası, «sosyal gelişmenin ekonomik gelişmeye» paralel olmadığı, bu iki gelişmenin birbiriyle uyumlu olmadığı gerçeğini, doğru olarak kendi hareketine gerekçe yapmıştır. Yani, yağma ve talan ekonomisi sosyal bilinçlenmenin hızlı gelişmesi karşısında paniğe kapılmış ve kendi güvenliğinin sağlanmasını bu bilinçlenmenin önlenmesinde görmüştür. Anayasa değişikliklerinin anlamı budur. Bu değişiklikler geniş halk yığınlarının ve emekçi kesimlerin, dolayısıyla de bütün Türkiye aydınlarının aleyhine, emperyalizmle işbirliği halinde bulunan sosyal kesimlerin de lehine olmuştur. Bizim, 1961 Anayasa'-

sının yeniden ve daha da gelişmiş olarak hayata geçirilmesini istememiz ve bunu demokratik yollardan ve Anayasa'mızın sınırı dışına çıkmadan bir mücadele sloganı haline getirmemiz bundan dolayıdır.

Yine bizim, örgüt konusunda değinmek zorunda kaldığımız bir yön daha var.

Bizim örgütümüz, hepimizin bildiği gibi, demokratik bir yöntem uygulaması içinde oluşan merkeziyetçi nitelikte bir dernektir. Fakat derneği örgütlenme politikamızın esprisinde, görev ve sorumluluğun mümkün olduğu kadar öğretmen ortamına maledilmesi gereği vardır. Genel merkezin yetkisi dışında kalan ve bütün üyeleri yakından ilgilendirip onları bağlayan sorunlar, derneğimizin bütün organlarında tartışıldıktan sonra, tüzüğümüz gereği karar organlarına getirilir, sonuç orada alınır. O andan itibaren de alınan bu karar bütün organ ve üyelerimizi bağlar.

Kuşkusuz biz ne bir partiyiz ve ne de devrim yapacak bir sınıftır. Bununla beraber, bunlardan hiçbirisi olmadığımızı tutum ve davranışlarımızla, yorum ve tavrımızla belirtmemiz gerekir. Ama biz, dışımızdaki devrimci kuruluşlara, halktan yana tutum ve davranışlara yandaş olabilir, onları destekliyebilir ve onların çabalarına katkıda bulunabiliriz. Tartışmalarımızda, yorum ve tavırlarımızda dernek olarak bu niteliğimizi unutmazsak, çok daha yararlı olacağımıza inanıyoruz. Bizim devrimci çizgimiz toplumumuzun ve örgüt yapımızın devrimci kitle çizgisidir.

EĞİTİM SORUNUMUZ, bizim için üzerinde

önemle durulacak bir konudur. Eğitim sisteminin ıslahı ve öğretimin geniş halk yığınlarına kadar yaygınlaştırılması ve üretimle eğitim ilişkilerinin kurulup genişletilmesi başlıca konumuzdur.

Fakat bunlara geçmeden önce, bugüne kadar yurdumuzda uygulanmakta olan eğitimin çağ dışı niteliğine de değinmemiz ve hareket çizgisi olarak o noktayı almamız gerekiyor. Çağ dışı ve ülkemiz gerçeklerine dayanmayan bir eğitim uygulaması bizi bu konuda da tartışmalara itmiştir.

Bir ülkede eğitimi, o ülkede yaşayan insanların ekonomik, sosyal ihtiyaçları ve o ülkede yaşayan insanların özelemleri belirler.

Bizim ülkemiz ekonomik alanda bağımlılığın, yaşama düzeyindeki düşüklüğün acılarını çekmektedir. Emperyalist baskılarla, onların sosyal dayanağı işbirlikçi burjuvazi ve feodal kalıntılar bu acıları daha da arttırmaktadır. Ekonomimiz, her yanıyla, yabancı bankalarla, son zamanlarda sık sık kullanılan bir deyimle «çok uluslu» şirketlerin kontrolündedir. Bunların yarattığı şartlarla bunalmalar içinden kurtulamayan toplumumuzun özlemi elbette ki, bu durumlardan kurtulmakta, ekonomik, sosyal, kültürel vb. alanlarda bağımsızlığa kavuşmakta ifadesini bulmaktadır.

Oysa, bugün uygulanan eğitim sistemimiz çağ dışıdır. Ülkemiz gerçeklerine ters düşmekte, toplumsal özelemlere cevap vermemektedir.

Eğitimin, yukarıda yaptığımız tanımı, emperyalist ülkeler için de geçerlidir. Ancak, onlar eğitimi, kendi ülkelerinde devleti elinde bulunduran

güçlerin, devletin dayandığı sınıfların özelemlerine, çıkarlarına göre belirlerler. Onların çıkarlarıyla bizim çıkarlarımız çelişirse, biz de onlara bağımlıysak, eğer eğitimimiz planlanıp, uygulama programları da onlar tarafından hazırlanıyorsa; bizde uygulanan eğitimin bizim gerçeklerimize ters düşmesi kadar doğal bir şey olamaz.

Bu söylediklerimizin hepsi de doğrudur. Bazı okullarımız onların çıkarlarına eğitim yapmaktadır. Sistemimiz de yine onların çıkarları doğrultusundadır. Programlarımıza varıncaya kadar onlar tarafından hazırlanıyordu. Ve uygulanmaları da onların yetiştirdiği uzmanlara bırakılmıştı. Kültürümüz emperyalizmin etkisiyle soysuzlaşma alanına çekilmiş, beyinlerimiz onların kültür ve değer ölçüleriyle şartlandırılmıştır. Ve bu durum giderek maddi ve kültürel baskı altına girmemize yol açmıştır.

Vaktiyle hazırlanmış olan Temel Eğitim Yasamızı bile onların uzmanları hazırlamıştı. Kendisine hayran ve sadakatla hizmete hazır kadrolarla, istihdam alanı bulamadığımız kalifiye işgücü yaratmayı amaç edinmiştir. Çeşitli huzursuzluk faktörleriyle öğretmenin görevini yapamayacak duruma düşürülmesi bile onların ve onlarla işbirliği yapanların eseridir. Çünkü bu durum ancak ve sadece onların işine gelir. Huzursuz öğretmenin sağlıklı kuşaklar yetiştirmesi olanağı dünyanın hiçbir bölgesinde görülmemiştir. Bizde de görülmez. Ama biz TÖB-DER'li öğretmenler, yurtseverliğimizin bilincine varmamız sonucu bu gerçekleri bilmekteyiz. Bunca kışkırtma ve yalanlara rağmen kendi

toplumumuz tarafından güvenilir insan olarak benimsenmemiz ve tutulmamız buradan gelir. Üyelerimizin fedakârlığı, her türlü baskı ve mahrumiyetlere karşı bilinçli direnişinin kaynağı da buradadır.

TÖB-DER'in daha etkili mücadele verebilmesi için sendikal haklarını istemesi buradan geliyor.

TÖB-DER'in eğitim ve öğretim programlarını hazırlamasında ve planlamasında hazır bulunmak istemesi buradan geliyor.

Yine TÖB-DER'in özlük, mesleki ve yurt sorunlarının birbirinden ayrı düşünülemediğine ve köklü bir değişim hedefine dönük mücadele vermesi de buradan geliyor.

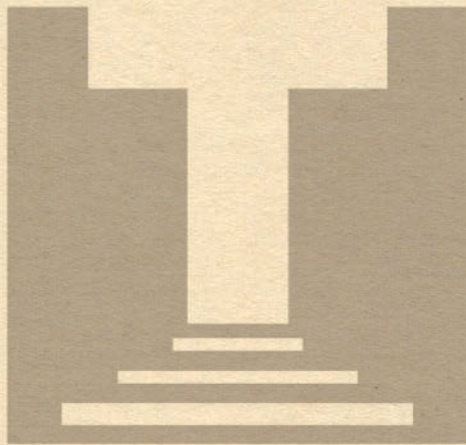
Bizim tarafımızdan yapılan bir yanlışlığa da değinmek istiyoruz. Bu yanlış : «Eğitim felsefesinin sadece siyasi iktidarların tercihlerine bağlı olacağı» iddiasıdır.

Bu yanlışlık, bilimsel doğruları şematik olarak değerlendirmemizden gelmektedir. Gerek ekonomik, sosyal ihtiyaçların, gerekse toplum özemlerinin şartlandığı bir ihtiyaç felsefesini biz sadece yanlış yorumlanması geleneksel bir tartışma konusu yapılan «alt - yapı, üst - yapı» şematizminin içine sıkıştıramayız. Bu üretim süreci içinde oluşan iş gücüne kalite kazandıran bir olgu sadece bir üst - yapı olarak düşünülemez. Üretim diyalektik süreci içinde gelişen bir olgu, hem nitel bir aşamaya ulaştırmak suretiyle işgücüne, yani üretici güce kalite kazandırmış olsun; ve hem de bir

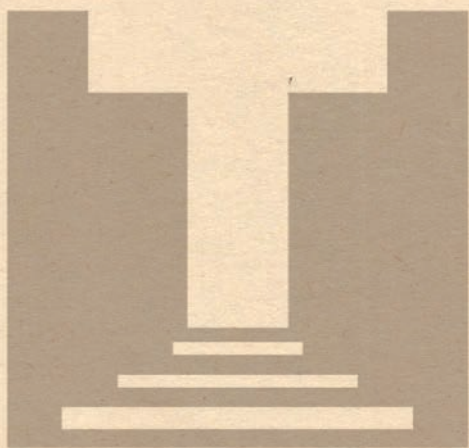
üst - yapı sayılsın! Olmaz böyle bir şey. Eğitimin işgücüne diyalektik bir süreç içinde nitelik kazandırması, alt - yapı ile ilişkisini kanıtlar.

Ama biz, sadece bunu söyleyip işin içinden çıkamayız. Bir de eğitimin, öğretim kesiminde, kültür alanını oluşturan yanı vardır. İşte siyasi tercihlerin rolü burada ortaya çıkar. Tartışma ve çekişmeler de esasen buradan gelmektedir. Temelde, ekonomik oluşumun doğal şartları içinde, söylediğimiz gibi, işgücünün kazandığı niteliklerle, insan kendini sürekli olarak aşarken; tarihi bir birikim sonucu oluşan geçmişten edinilmiş bilimin insanlar arasında kişilere ve sosyal sınıflara göre yorumlanış biçimi vardır. «Tercih» unsuru işte burada ortaya çıkar. Yani her kişi ve sosyal sınıf bu yorumu kendi eğilimi doğrultusunda yorumlar. İşte eğitimin üst yapısı burada ortaya çıkar. Siyasal iktidarların tercihlerine konu yapılan eğitimin bu kesimidir. Biz kitle bağlarımızı ve tarihsel kökenimizle bağlarımızı korumak bakımından, toplumun oluşturduğu kültür kaynaklarımıza sahip çıkar onu daha da oluştururuz. Halkımıza yabancılaşmaktan kendimizi korumanın tek yolu da budur. Ama bizi burada da ilgilendiren, ilgilendirecek olan kişilerin, kumandanların, ünlülerin serüvenleri değil, bizi ilgilendiren, uygarlığı yaratanların, uygarlığa ve onu oluşturan insanlığa, o insanlığın mutluluklarına katkıda bulunanların yarattığı kültür hazineleridir.

TÜSTAV
Sekreterlik Çalışmaları

TÜSTAV

ÖRGÜTLENME VE ÖRGÜT İÇİ EĞİTİM ÇALIŞMALARI

12 Martın, ilerici yurtsever aydınlar ve onların demokratik kuruluşları aleyhine getirdiği koşulların sonucu olarak oluşan baskı ve terörü, bulunmaz fırsat sayan bir avuç azınlığın ilk hedeflerinden biri de TÖS oldu. Karalamak istedikleri doğrultuda yasa dışı hiçbir uygulamasını bulamadıkları TÖS'ü, Anayasa değişikliği ile faaliyetten alıkoydular.

Fakat TÖS'ün, tutarlı ilk örgüt bilincini verdiği Türkiye Öğretmenleri, bilinçlerinin gerektirdiği soğukkanlılık ve kararlılıkla 3 Eylül 1971 günü bugünkü adıyla TÖB - DER'i kurdular.

TÖB - DER, kuruluştan 4 - 5 Şubat 1973 te yapılan ikinci olağanüstü kongreye kadar zor günler yaşadı. Henüz kuruluş halinde olan örgütümüz, «sayın muhbir vatandaşların» asılsız ihbarlarıyla, akla gelmedik tertiplerle evinden, işinden, ekmeginden edilerek gözaltına alınan, tutuklanan üyelerinin çocuklarına, ailesine ekme parası alabilecek kadar maaş yardımı ve geniş ölçüde hukuk yardımını yapmaya çalıştı.

Örgütlenmenin hızlanması, ilerici yurtsever öğretmenlerin örgüt çatısı altında toplanması zorunluluğuna inanan TÖB - DER genel merkezi, ilk anda

20 doğal temsilci olan Danışma Kurulu üyelerinden başka 16 bölge temsilcisi atadı. Gerek temsilcilerimiz, gerekse genel merkez görevlileri, yoğun çalışmalara, örgütlenme gezilerine başladılar. Bu çalışmalar sonucunda üye ve şube sayımız övünülecek bir hızla artmaya başladı. Bu artışı şube yönünden şöyle somutlaştırabiliriz.

4-5 Şubat 1973 günü yapılan ikinci olağanüstü genel kurul toplantısından 15 Haziran 1974 gününe dek yeni kurulan TÖB - DER şubeleri :

1 — Oğuzeli 2 — Erciş 3 — Adıyaman 4 — Cide 5 — Mihalıççık 6 — Erzurum 7 — Keşan 8 — Çukurca 9 — Uludere 10 — Dursunbey 11 — Yahyalı 12 — Sivas 13 — Edirne 14 — Çameli 15 — Şaban-özü 16 — Keskin 17 — Ordu 18 — Kağızman 19 — Kahramanmaraş 20 — Eskişehir 21 — Orhaneli 22 — Mardin 23 — Arpaçay 24 — Iğın 25 — Konya Ereğlisi 26 — Çifteler 27 — Espiye 28 — Sultandağı 29 — Eflani 30 — Çay 31 — Arapkir 32 — Susurluk 33 — Van 34 — Enez 35 — Karamürsel 36 — Tosya 37 — Göksun 38 — Selçuk 39 — Boğazlıyan 40 — Kemalpaşa 41 — Kalecik 42 — Beşikdüzü 43 — Hilvan 44 — Pınarbaşı 45 — Koçarlı 46 — Sivashlı 47 — Osmaniye 48 — Alaca 49 — Ergani 50 — Seyitgazi 51 — Üsküdar 52 — Soma 53 — Sürmene 54 — Germencik 55 — Diyarbakır 56 — Erdek 57 — Torbalı 58 — Elbistan 59 — İnebolu 60 — Develi 61 — Suluova 62 — Karacasu 63 — Kiğı 64 — Mazgirt 65 — Savaştepe 66 — Doğanşehir 67 — Varto 68 — Kütahya 69 — Kula 70 — Urla 71 — Safranbolu 72 — Patnos 73 — Gündoğmuş 74 — Dereli 75 — Dazkırı 76 — Kiraz 77 — Kozan 78 — Şuhut 79 — Yalova 80 — Sandıklı 81 — Palu 82 — Bingöl 83 — Meriç 84 — Alucra 85 — Artova 86 — Kırk-

ağaç 87 — Adana 88 — Korgan 89 — Beydağ 90 —
Başkale 91 — Şenkaya 92 — Kızıltepe 93 — Siirt
94 — Sarayköy 95 — Karşıyaka 96 — Bitlis 97 —
Çermik 98 — Derik 99 — Yunak 100 — Ulus
101 — Gemlik 102 — Diyadin 103 — Daday 104 — Yi-
ğilca 105 — Bayındır 106 — İslahiye 107 — Ergani
108 — Çerkezköy 109 — Ceyhan 110 — Rize 111 —
Sinop 112 — Keban 113 — Nizip 114 — Kınık
115 — Pülümür 116 — Ceylanpınarı 117 — İpsala
118 — Kulp 119 — Genç 120 — Bünyan 121 — Gür-
pınar 122 — Pınarbaşı 123 — Sarıkaya 124 — Oltu
125 — Giresun 126 — Bala 127 — Malkara 128 — Ki-
limli 129 — Hazro 130 — Kürtün 131 — Emet
132 — Of 133 — Boyabat 134 — Ayancık 135 — Hay-
mana 136 — Karadeniz Ereğlisi 137 — Reyhanlı
138 — Süruç 139 — Gümüşhacıköy 140 — Araç
141 — Şırnak 142 — Serik 143 — Avanos 144 — Kah-
ta 145 — Orta 146 — Aybastı 147 — Zonguldak
148 — Çelikhan 149 — Tokat 150 — Çaycuma
151 — Bismil 152 — Nallıhan 153 — Bekilli 154 —
Silvan 155 — Ulukışla 156 — Çankırı 157 — Çayeli
158 — Kurtalan 159 — Reşadiye 160 — Doğubeya-
zıt 161 — Gerze 162 — Sason 163 — Aydınca 164 —
Tutak 165 — Karlıova 166 — Sarıkaya 167 — Pa-
sinler 168 — İznik 169 — Tavşanlı 170 — Pötürge
171 — Sulakyurt 172 — Yerköy 173 — Erfelek
174 — Küre 175 — Ağrı 176 — Espiye 177 — Altın-
özü 178 — Elmadağ 179 — Başkale 180 — Gölköy
181 — Ordu 182 — Karapınar 183 — Çüngüş 184 —
Batman 185 — Gevaş 186 — Çınar 187 — Akçaabat
188 — Andırın 189 — Hadim 190 — Çatak 191 — İm-
ranlı 192 — Iğdır 193 — Çamardı 194 — Çerkeş
195 — Yeşilhisar 196 — Çaykara 197 — İkizdere
198 — İncesu 199 — Hekimhan 200 — Karacabey

201 — Vakfıkebir 202 — Kulu 203 — İvrindi 204 — Tirebolu 205 — Sapanca 206 — Mahmudiye 207 — Cizre 208 — Yahyalı 209 — Eleşgirt 210 — Hani 211 — Lice 212 — Türkeli 213 — Malazgirt 214 — Eskipazar 215 — Finike 216 — Pertek 217 — İhsaniye 218 — Manyas 219 — Çepni 220 — Havran 221 — Horasan 222 — Balya 223 — Gediz 224 — Sarız 225 — Azdavay 226 — Zile 227 — Hınıs 228 — Fındıklı 229 — Adilcevaz 230 — Mengen 231 — Hakkari 232 — Sorgun 233 — Gölhisar 234 — Foça 235 — Kozlu 236 — Sındırgı 237 — Tefenni 238 — Lüleburgaz 239 — Felahiye 240 — Arsin 241 — Akyaka 242 — Dicle 243 — Banaz 244 — Babaeski 245 — Birecik 246 — Ayvalık 247 — Menemen 248 — Sincan 249 — Pınarhisar 250 — Susuz 251 — Abana 252 — Osmancık 253 — Ezine 254 — Bigadiç.

TÖB-DER, geride bıraktığımız dönemde örgüt tabanıyla sıkı ilişkiler kurmaya çalışmış, yönetime tabanın istek ve eğilimleri doğrultusunda biçim verilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki şubeler ve şubemiz bulunmayan yerleşme merkezleri gezilmiş, bu bölgelerdeki öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Genel Merkezce gezilen şubemiz bulunmayan yerleşme merkezlerinin hepsinde şubemiz açılmıştır.

VIII — GENEL MERKEZCE GEZİLEN, DENETLENEN ŞUBELER :

1 — Tosya 2 — Şereflikoçhisar 3 — İstanbul 4 — Kartal 5 — Yozgat 6 — İnebolu 7 — Hendek 8 — Akyazı 9 — Adapazarı 10 — Karasu 11 — İzmit 12 — Gölcük 13 — Karamürsel 14 — Erzurum 15 — Aşkale 16 — Osmaniye 17 — Kütahya 18 — Kalcık 19 — Polatlı 20 — Bursa 21 — Yenişehir

22 — Mustafa kemal paşa 23 — Elâzığ 24 — Diyarbakır 25 — Bingöl 26 — Bitlis 27 — Muş 28 — Tatvan 29 — Kars 30 — Yenipazar 31 — Aydın 32 — Mucur 33 — Dört Yol 34 — Kırıkkale 35 — Şereflikoçhisar 36 — Kartal 37 — Niğde 38 — Uşak 39 — Çubuk 40 — Sungurlu 41 — Eskişehir 42 — Akşehir 43 — Sivas 44 — Bolu 45 — Tosya 46 — Kepsut 47 — Kırşehir 48 — Antalya 49 — Gazipaşa 50 — Niğde 51 — Bor 52 — Derinkuyu 53 — Nevşehir 54 — Gülşehir 55 — Kozaklı 56 — Kırklareli 57 — Viçe 58 — Saray 59 — Çorlu 60 — Pınarhisar 61 — Hayrabolu 62 — Tekirdağ 63 — Keşan 64 — Uzunköprü 65 — Enez 66 — Edirne 67 — Pehlivan köyü 68 — Bulanık 69 — Horasan 70 — Erzurum 71 — Kurşunlu 72 — Fatsa 73 — Bulancak 74 — Yozgat 75 — Perşembe 76 — Ordu 77 — Araklı 78 — Erzinçan 79 — Trabzon 80 — Hatay 81 — Gaziantep 82 — K. Maraş 83 — Urfa 84 — Mardin 85 — Hilvan 86 — Siverek 87 — Osmaniye 88 — Kilis 89 — İskenderun 90 — Birecik 91 — Midyat 92 — Pazar 93 — Savur 94 — Ulus 95 — Van 96 — Besni 97 — Gölbaşı.

IX — GENEL MERKEZCE GEZİLEN, ŞUBEMİZ OLMAYAN YERLER :

1 — Karacabey 2 — İpsala 3 — Meriç 4 — Malakara 5 — Babaeski 6 — Lüleburgaz 7 — Çerkezköy

GENEL MERKEZİN KATILDIĞI ŞUBE KONGRELERİ :

1 — Uşak 2 — Çekerek 3 — Balıkesir 4 — Karabük 5 — Malatya 6 — İzmir 7 — Şereflikoçhisar 8 — Kırıkkale 9 — Elâzığ 10 — Yeşilova 11 — Kepsut 12 — Aksaray 13 — Niğde 14 — Çorum 15 —

Adıyaman 16 — Konya Ereğlisi 17 — İskenderun 18 — Ordu 19 — Alaca 20 — Orhaneli 21 — Acıpayam 22 — Karamürsel 23 — Dursunbey 24 — Osmaniye 25 — Keskin 26 — Torbalı 27 — Çay 28 — Bursa 29 — Antalya 30 — Polatlı 31 — Şereflikoçhisar 32 — Kürtün 33 — Bafra 34 — Ordu 35 — Kuyucak 36 — Nazilli 37 — Çorum 38 — Tosya 39 — Çankırı 40 — Bolu 41 — İstanbul. 42 — Eskişehir 43 — Diyarbakır.

Sıkıyönetim özelliği nedeniyle daraltılan yetki ve sorumluluk, Merkez Yönetim kadrosunun darlığı, yoğun olaylar, saldırılar, kısımlar ve çoğalan sorunlar gibi nedenler, örgüt içi eğitim çalışmalarımızı önemli ölçüde etkilemiştir. Genel Merkez bu dönemde örgüt içi eğitim çalışmalarını Bülten, kitap ve diğer yayınlarla, seminerler, konferanslar ve açık oturumlarla yürütmeye çalışmıştır.

Genel Merkez, 1974 şubat dinlenme tatilinden yararlanarak, şube başkanı ya da şube yöneticilerinden herhangi birinin katılacağı bir seminer çalışması yapmayı yararlı bulmuş ve gerçekleştirmiştir.

Bu seminerlerde amaç, Genel Merkezin şubeleyle arasındaki bağları geliştirmek, örgüt tabanının istek ve eğilimlerini saptamak çalışma yöntemini belirlemek ve karşılıklı bilinç, beceri ve tecrübe alışverişini sağlamaktır.

Ancak, bu amaçlarla düzenlenen seminer, amacına yeterli ölçüde ulaşamamıştır.

Seminer, Sıkıyönetim süregildiği 20 Ağustos 1974 günü yapılan Yönetim - Danışma kurulları toplantımızda kararlaştırılmıştı. 14 Ekim seçimleri so-

nucunda özgürlük vaadiyle işbaşına gelen siyasal iktidarın hükümet kurmuş ve güvenoyuna başvurmuş olduğu günlerde yapılan seminerimiz, umulmanın çok üstünde ilgi görmüştür. Sunulan bildirimler, yapılan konuşmalar, tasarlanmış olan programı çok aşmış ve sonuçta şubelerimizi temsil eden arkadaşlarımıza yeterince söz hakkı olanağı kalmamıştır.

Bu nitelikte, TÖB-DER'in ilk semineri olan bu çalışma, Genel Merkez için bir çok yönden yararlı olmuştur. Bu seminer çalışmasından sonra şubelerimizde düzenlenen seminer çalışmalarında bu boşluk doldurulmaya çalışılmıştır.

GENEL MERKEZCE DÜZENLENEN SEMİNERLER :

1 — Antalya 2 — Çorlu 3 — Hatay 4 — İskenderun 5 — Gaziantep 6 — Nevşehir 7 — Kırşehir 8 — Konya 9 — Aydın 10 — Köyceğiz 11 — İzmir 12 — Amasya 13 — Sivas 14 — Bursa 15 — Balıkesir 16 — Samsun 17 — Erzurum 18 — Kars 19 — Giresun 20 — Rize 21 — Artvin 22 — Kastamonu 23 — Kütahya 24 — Eskişehir 25 — Dinar 26 — Malatya 27 — Ulus.

ŞUBELERİMİZCE DÜZENLENİP GENEL MERKEZİN DE KATILDIĞI SEMİNERLER :

1 — Mersin 2 — Havza 3 — Karasu 4 — Çanakkale 5 — Bartın 6 — Erzincan 7 — Terme 8 — Ordu 9 — Çaycuma 10 — Turhal 11 — Ulus 12 — Adapazarı 13 — Eskişehir 14 — Akşehir 15 — Düzüçü 16 — Bolu.

GENEL MERKEZİN KATILDIĞI ŞUBE SÖYLEŞİ TOPLANTILARI :

1 — İnebolu 2 — Konya 3 — Denizli 4 — Adapazarı 5 — Tosya 6 — Kırşehir 7 — İnegöl 8 — Ulus 9 — Sinop 10 — Siverek.

ŞUBELERCE DÜZENLENİP GENEL MERKEZİN DE KATILDIĞI KONFERANSLAR :

1 — Konya 2 — Gaziantep 3 — Kırıkkale.

ŞUBELERCE DÜZENLENİP GENEL MERKEZİN DE KATILDIĞI AÇIK OTURUMLAR :

1 — İstanbul 2 — Kırıkkale.

TÜSTAV

TÜRKİYE ÖĞRETMENLERİNİN MÜCADELESİ VE ÖĞRETMEN KİYİMİ :

Türkiye emperyalizmin ve onunla işbirliği yapan sınıfların ve zümrelerin egemenliğinde yarı bağımlı, gerikalmış bir ülkedir. Türkiye halkı, bağımsızlığına kavuşmak, ülkesini geri kalmışlıktan kurtarmak, her türlü sömürüye son vermek, gerçek demokrasiye ulaşmak için her geçen gün gelişip güçlenen bir demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi vermektedir. Türkiye halkının bir parçası olan öğretmenler de ekonomik, sosyal ve mesleki bir mücadelenin içindedirler. Öğretmenlerin bu mücadelesi de halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinden ayrılamaz. Yaşama ve çalışma koşullarını düzeltmek, Türkiye'nin eğitim sorunlarının çözülmesine katkıda bulunmak için çalışan öğretmenler, her geçen gün kendi sorunlarının Türkiye'nin genel sorunlarından soyutlanamayacağını farkına varmaktadırlar. Öğretmenlerin mücadelesi dar anlamda kendi mesleki, özlük, sosyal hakları uğruna bir mücadele gibi görünürse de aslında bu mücadele, geniş boyutlu, köklü bir mücadeledir. Ve gene öğretmenler gerek kendi sorunlarının ve gerekse Türkiye'nin eğitim sorunlarının çözümünün halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin başarıya ulaşmasına ve temel sorunların çözümüne bağlı olduğunun her geçen gün biraz daha bilincine varmaktadırlar. Kendi sorunlarının ve eğitim sorunlarının içinde yaşanan düzenden bağımsız oımadığını bundan soyutlanmayacağını farkına varan öğretmenlerin mücadelesi daha

da ömen ve anlam kazanmaktadır. İşte özellikle son yıllarda öğretmenlere karşı sürdürülen ve adına «öğretmen kıyımı» denen olayların temelinde bu gerçek yatar. Emperyalizm ve egemen güçler, halkımızın uyanmasında, bilinçlenmesinde, demokratik mücadelesinde önemli bir yerleri ve rolleri olduklarını bildikleri öğretmenleri susturmak, etkisiz hale getirmek için çeşitli yol ve yöntemlere başvurmuşlar ve vurmaktadırlar. Öğretmen kıyımı denen olgu gerçekte öğretmenlerin sosyal mücadelede, halkın mücadelesindeki görevlerini yapmalarının bir sonucudur. Öğretmen sosyal mücadele içinde olduğu için kıyılmaktadır. Öğretmen halkı sömürüye karşı uyandırdığı ve demokratik mücadeleye kattığı için tehlikeli bir unsur olarak görülmekte ve kıyımlarla cezalandırılmak, susturulmak istenilmektedir. Öğretmenlerin daha doğrusu onların da bir parçası oldukları halkımızın mücadelesi var olduğu sürece öğretmen kıyımı olacaktır. Öğretmen kıyımı öğretmenlerin bu mücadeledeki payları arttıkça çoğalacaktır. Nitekim 14 Ekim seçimlerinden bu yana öğretmenlere karşı saldırı ve kıyımlar azalmamış tam tersine artmıştır. Gün geçmemiştir ki gerici güçlerin emrindeki kışkırtılmış örgütlü zorbarlar, faşist örgütlerin militanları öğretmenleri dövmesin, yaralamasın, bıçaklamasın, kurşunlamasın. Öğretmenlerin mücadelesi, bir yandan saldırılar, baskılar, kıyımlarla önlenmek istenilirken, bir yandan da öğretmeni pasifliğe itecek, örgütlenmeden alıkoyacak ya da yanlış biçimde örgütleyecek çabalar eksik değildir. Yurtsever ve devrimci öğretmenlerin örgütlenmesinden, sosyal mücadele içinde yerlerini halkın yanında emperyalizmin ve gerici güçlerin karşısında yer almasını

kıyımlarla, zulümlerle, saldırılarla, durdurmayacaklarını hesabedenler, başka yollara da başvurmadan geri kalmamışlardır. Özellikle 12 Mart karşı devrim hareketinden sonra, öğretmen yetiştiren okullara tamamiyle faşist ve gerici kişiler getirilmiştir. Buralardan tüm yurtsever öğretmenler uzaklaştırılmıştır. Böylece halkı ile bütünleşen, halkın mücadelesi ile kendi mücadelesini özdeşleştiren öğretmen tipi yerine emperyalizmin ve onun işbirlikçilerin emrinde, halkın ve halktan yana güçlerin karşısında yer alacak karşı - devrimci, faşist, gerici ters yönde şartlandırılmış öğretmen tipi yetiştirilmek amaçlanmıştır. Bu tip öğretmen öğrencileri, dolayısı ile halkımızı ters yönde etkileyecek, egemen sınıfların ve emperyalizmin ideolojisine göre öğrencileri yetiştirecektir. Bu olgu önemlidir. Üzerinde ciddiyetle durulması gereken bir sorundur.

TÜSTAV

ŞUBELERİMİZİN — DANIŞMA KURULU ÜYELERİMİZİN VE BÖLGE TEMSİLCİLE- RİMİZİN RAPORLARININ DEĞERLENDİ- RİLMESİ

Gelir dağılımının eşit olmadığı, zenginin daha zengin, yoksulun gittikçe daha yoksul olduğu kapitalist ve geri kalmış ülkelerde çeşitli halk kesimleri, meslek gurupları bu dengesizliği kendi yararlarına yönelik olarak azaltmaya uğraşırlar. Bu amaçla belirli örgütlenme biçimlerine giderler. Örgütü oluşturanlar, ortak bir amaç çevresinde birleşmişlerdir. Uğraşlarını amaçlarına uygun olarak çeşitli biçim ve yöntemlerle sürdürürler. Dernekler, sendikalar, odalar, birlikler bu örgütlerden bazılarıdır.

Meslek kuruluşları, güçlerine bağlı olarak demokratik yollardan, kendilerine düşen gelir oranını siyasal iktidarın birtakım önlemleriyle yükseltebilirler. Fakat bu, sonuç olarak sorunu çözmüş olamaz. Çünkü egemen güçler kendi paylarını düşürmeyeceğinden, emekçi kesimlerin mutsuzluğu üzerine kurulacak mutluluk sürekli olamaz ve basit deyimiyle insanca değildir. Sorunun kesin çözümü düzen değişikliği ile, daha ileri bir üretim biçimine geçişle gerçekleşebilir.

Bunu başaracak örgütler ise hiçbir zaman meslek örgütleri olamaz. Çünkü örgüt mensupları (üye-leri) kendi başlarına bir sınıf değildirler. Meslek örgütleri ikili bir uğraş içinde olmalıdırlar. Kendi özlük sorunlarının çözümüne çalışmak ve onunla birlikte tüm halkın sorunlarının çözümüne katkıda

bulunmak, bu uğurda verilen uğraşta durumlarının gerektirdiği safta yerlerini almak.

Öğretmen olarak bizler, toplumsal yapı içinde küçük burjuva- aydın kesiminin ilerici safları içinde yer almaktayız. Çıkarlarımız emekçi sınıfın çıkarlarıyla içiçedir. Bu özelliğimizle işçi sınıfına çok yakınız.

Toplum sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak, onunla birlikte kendi sorunlarımızın çözümünü sağlamak için, demokratik bir baskı gücü olmamız zorunludur. Bu nedenle önümüzdeki en önemli sorunlardan biri : SENDİKALAŞMAK sorunudur. Bu sorunun çözümü ise, nicel ve nitel güce ulaşmış güçlü ve etkin örgüte kavuşmaya bağlıdır. Öğretmenlerin en güçlü devrimci örgütü olarak TÖB-DER, bugün büyük sayısal potansiyele sahiptir. Yurdu-muzdaki iki yüz binden fazla öğretmenin altmış bini aşan kesimini çatısı altında toplamıştır. TÖB-DER, pekçok deneylerden, aşamalardan geçerek bugüne ulaşmıştır.

12 Mart döneminden sonra 624 sayılı Kamu Personeli Sendikaları yasasının kaldırılmasındaki asıl amaç, öğretmenlerin sendikal alandaki başarılı gelişmelerini engellemek, öğretmenin ilerici çalışmalarını önlemek, birlik ve dayanışmasını parçalamaktı. Fakat bilinçli ve uyanık öğretmenler, uğraşlarını bu kez dernek olarak sürdürmeyi başardılar. TÖB-DER'in sürekli çalışmaları, kısaca, DEMOKRATİK BASKI UNSURU dediğimiz bir güç olarak dayanışmayı nitelikli biçimde sağlamlaştırmak ve yaymak olarak özetlenebilir. Bu sonuca ulaşabilmek için, işveren durumunda olan Milli Eğitim Bakanlığı ile ilişkiler kurulmuş, bölgesel toplantılar düzenlen-

miş, çeşitli yayınlar yapılmış, seminerler, geziler düzenlenmiştir.

Geçtiğimiz dönemde örgütlenme, TÖB-DER için önde gelen bir sorundu. Yapılan örgütlenme çalışmalarında ortaya çıkan sorunlarımızın ana hatlarını şöyle sıralayabiliriz. 1 — Halkımızın sosyal ve ekonomik sorunları 2 — Eğitim ve öğrenim sorunu 3 — Öğretmenin özlük sorunları 4 — Örgütlenme ve örgüt içi eğitim sorunları 5 — Örgütü bölücülük çalışmaları, baskılar, dış etkenler 6 — Halk ve çevre ile ilişkiler 7 — Sendikalaşma sorunu.

TOPLUM SORUNLARININ İÇİNDE ÖĞRET-MENİN SORUNLARI

Örgütlenme ve örgüt içi eğitim çalışmalarımız salt üyelerimize değil, herkese açık yapılmıştır. Bölgesel çalışmalarımızın bazılarında daha ağır basan konu : «TÖB-DER'in öğretmen sorunlarına daha fazla eğilmesi» istemidir. Öğretmen kesiminin büyük bir bölümünün insanca yaşamaktan uzak olduğu, geleceğine kuşku ile baktığı bir gerçektir. Bu gerçek ortada olduğuna ve bilindiğine göre, öğretmenin ulusal gelirden aldığı pay ve buna bağlı olarak yaşantısı, emekçi halkımızın yaşantısından daha üst düzeyde olduğu düşünülürse, emeğin ne denli sömürüldüğü, emekçi halkımızın ne denli çağdaş insandan, çağdaş yaşantıdan uzak olduğu ortaya çıkmış oluyor. Ki, bu emekçi halk, bizim öğren-cimiz, çocuğumuz, anamız, babamız, bacımız, yarım asır önce emperyalizmi ve işbirlikçilerini kovmuş dedemizdir. Ve de onun ötesinde maaşımızı veren halkımızdır.

TÖB-DER çatısı altına hala girmemiş bazı öğ-

retmenler arasına «işçiler, ebeler sizden daha çok para alıyor. Derneğiniz sizin haklarınızla hiç uğraşmıyor.» gibi kasıtlı söylentiler yayılarak, öğretmenlerin dikkatinin ters yöne çekilmesine çalışıyor. Sömürü görülmesin, somunu kapıp kaçan bilinmesin, dilimleri bölüşenler birbirine düşsün. Yoğurdun kaymağını çalıp yiyen hazırcılar görülmesin, ayrıları içenler birbirini boğazlasın ki, vurgun, soygun devam etsin isteniyor. Emekçilerin, birbirlerinin maaş ve ücretlerine göz dikmelerine çalışılmasının gerçek nedenleri bunlardır.

Biz biliyoruz ki, asıl olan, yoksuluğun bölüşülmesi değil, refahın, onu alınteri ve emekleriyle yaratanlarca bölüşülmesidir. Toplumculuğun özü buna dayanır.

Örgütümüzün önünde duran en önemli sorunlarından ve görevlerinden biri de üye sayısını artırmaktan yanında, üyelerin eğitilmesi sorunu ve görevidir. Gerçekten geçtiğimiz dönemde üye sayısının artması, yani örgütlenme konusunda daha çok yer verilmiştir. Ancak belirli bir sayısal düzeye ulaşıldıktan sonradır ki, üyelerin örgüt içi eğitimi yoluna gidilmiş ve bu amaçla sürekli seminerler düzenlenmiş, şubelerin düzenlediği örgüt içi eğitim çalışmalarına da katılmaya çalışılmıştır. Üyelerimizin büyük istek ve ilgi duyduğu bu çalışmaların daha da verimli biçimde sürdürülmesi zorunludur.

Genel Merkeze iletilmiş olan raporların değerlendirilmesinden çıkan sonucu özetlersek örgüt tabanının Genel Merkezden, şubelerden ve üyelerden beklediklerini, yapılmasını istediklerini şöyle sıralayabiliriz.

a) Genel Merkez, bir meslek örgütü olarak TÖB - DER'in toplumdaki yerini kesinlikle belirle-

meli. Öğretmenin özlük sorunlarının çözümünde daha keskin tavır takınmalı, daha somut girişimlerde bulunmalıdır. Bağlı bulunulan yasa ve kısıtlamalar demokratik yollardan zorlanarak sendikal haklarımızın alınmasına çalışmalıdır. Bu konularda yapılan çalışmaların tümü, girişimler bültenimizde ve basında daha etkin biçimde yansıtılmalıdır. Örgütlenme ve eğitim çalışmaları sürekli olmalı ve daha da yaygınlaştırılmalıdır. Bölge temsilcilerinin sayısı arttırılmalı ve şubelerle daha somut ilişkiler kurulmalıdır. Şubelerin, örgüt yetkili organlarının denetiminden geçecek, örgüt ilkelerine uygun çalışma programları yapmaları ve yürütmeleri sağlanmalıdır. Yerel derneklerin TÖB - DER'e dönüşmesi konusunda şubelerle ortaklaşa daha etkin çalışmalar yapılmalıdır.

b) Şubeler, örgütün genel çizgisi doğrultusunda, derneği çevreye tanıtmalı, halk ve tüm öğretmenlerle olumlu ilişkiler kurup bu ilişkileri sürdürmeli, çevre ile karşılıklı bilgi, tecrübe alışverişi sağlamalı. Bu amaçla konferans, seminer, gezi ve söyleşi toplantıları yapmalı, kitaplıklar kurmalı, kitap tanıtmaya çalışmaları yapılmalıdır.

Üye sayısını arttırmalı, ödenti paylarını Genel Merkeze zamanında ve tam olarak göndermeli. Çoğu örgütümüze yabancı olan bayan öğretmenlere yakınlık gösterip örgütümüze bağlamalı.

Öğrencilerin eğitim ve öğrenimlerine salt sınıf ve okul çalışmalarının yeterli olmayacağını üyelere kavratmalı. Her yerde, her fırsatta öğrenci ile ilişkiler sürdürülmeli. Tatillerde yerel yöneticilerin izni ile parasız kurslar açmalı.

Haber Bültenine abone çoğaltılmalı, gelen bül-

tenler zamanında üyelere gönderilmeli, okunması sağlanmalıdır.

Üyelerin kişisel sürtüşmelerine, gereksiz kavram tartışmalarına kesinlikle yer vermemeli, birleştirici, yapıcı tavırlı olmalıdır.

e) Üyeler, örgütün bağlı olduğu yasayı, tüzüğü, ilgili yönetmelikleri tam olarak bilmeli, örgütün ilkelerini kavramış olmalı, örgüt disiplinine uymamalı, örgütü küçük düşürücü tavırlardan kaçınmalıdır.

Örgüt içinde üye olarak gerekli sorumluluğu duymalı ve bunun gereklerini yerine getirmeli, tüm çalışmalarda şube yöneticilerine yardımcı olmalıdır. Kendini ve kendi ile birlikte çevresini eğitmeli, sürekli yenilemelidir. Ödentilerini zamanında ödemeli, şube yöneticilerinin sürekli doğal denetçisi olmalıdır.

The logo of TÜSTAV is a stylized, symmetrical emblem. It features a central vertical element that resembles a column or a stylized letter 'T'. This central element is flanked by two horizontal bars, one above and one below, which are wider than the central element. The entire emblem is contained within a square frame. Below the emblem, the word 'TÜSTAV' is written in a large, bold, serif font. The 'Ü' has two dots above it, and the 'A' has a horizontal bar across its middle. The text is centered and matches the width of the emblem above it.

TÜSTAV

ÖĞRETMEN HALK İLİŞKİLERİ

Türkiye halkı yüzyıllarca horlanmış, ezilmiş, sömürülmüştür. Kendini ezen ve sömürenler, çıkarlarının sürdürülmesini halkın okur yazar olmamasında, cahil bırakılmasında görmüşlerdir. Onu yoksulluğu, mutsuzluğu, insanca yaşamaktan uzak dünyası üstüne kendi sınıfsal çıkarlarını kurmuş, kendi düzenini sürdürmüşlerdir.

Halkın, ahiret saadeti ile yaşatılması yolları bulunmuş, kendileri de onun emek ürünü olanak mutluluğunu tümüyle tatmışlardır.

Türkiye halkı bu sömürü ve yağma düzenine zaman zaman baş kaldırmış, tepkisi Köroğlu'nun narasında, Pirsultan'ın, Dadaloğlu'nun şiirlerinde sembolleşmiştir.

Halkımız, yaşamı boyunca düşüncesinde türlü özlemler yaşatmıştır. Ev sahibi olmayı, bir arsa, tarla almayı, memur olup devlet kapısında ekmek bulmayı kurmuştur hep. Fakat hiçbirine erişmesi genellikle mümkün olmamıştır.

Onun bu denli değerli özlemlerini aktardığı çocuğu, en kıymetli varlığıdır. Bu denli kıymetli varlığını mimarlığına teslim ettiği öğretmen, ona en yakındır; en candandır. En büyük dayanaktır. Bu dayanağa karşı olması, el kaldırması, taşlaması olası değildir.

Bu gerçeği çok iyi bilen bazı çevreler akla gelmez tertiplerle onun en yakın dayanağı olan öğretmene karşı olumsuz tavır içine sokmayı bir ölçüde başarmıştır.

Onun duygu, inanç ve heyecanını körükleyerek istismar ederek, küçük çıkarlar sağlayarak, kendi yandaşı öğretmenle karşı karşıya getirmektedir. Ancak, bu karşı karşıya gelişte, az da olsa öğretmenin eksiklikleri ve hataları da yer almaktadır.

Bu yalnız tavırları bir kaç cümle ile sıralamaya çalışalım :

Bazı öğretmenler, yanlış bir tavırla halka sürekli bilgiçlik taslamakta, ona akıl vermeye çalışmaktadır. Hep ona öğretmeye çalışmakta, ondan öğrenmenin yollarını aramamaktadır.

Onun, bu dünyada yitirdiği tüm ümitlerini bağladığı öbür dünya özlemine saldırmakta, inançlarına ve değer yargılarına saygı duyulmamaktadır. Onun yadığı kıyafetler giyilmekte ve hiç bir yarar sağlamıyacağı kesin olan kavram tartışmalarına girilmektedir.

Çok az da olsa bazı öğretmenler sabaha kadar kumar oynayıp içki içmekte ve derse girdiğinde yorgun ve bitkin duruma düşmüş olmaktadırlar.

Bazı arkadaşlarımız öğretmen lokallerine halkın gelmesini istememekte ve lokale gelen halktan kişilere ilgi göstermemektedirler. Lokal kapılarına asılan «ÜYE OLMAYAN GİREMEZ» tabelasıyla kendilerini halktan soyutlamakta ve bilmiyerek egemen güçlerin, öğretmeni halktan soyutlama çabalarına katkıda bulunmaktadırlar.

Öğretmenlik bazılarınca, salt sınıf öğretmenliği olarak nitelendirilmekte, öğretmenin gerçek görevlerinden biri olan halkın öğretmeni olma ilkesi tartışılmaktadır.

Hata olarak kabul ettiğimiz bu örnekleri daha da çoğaltabiliriz.

Öğretmenin halk içinde değer kazanmasının en doğru ve biricik yolu yukarıda sıraladığımız gibi küçük burjuvaca özlemlerimizden gelen hata ve eksikliklerimizi görebilmek ve giderebilmektir.

Genel Merkez organları, örgüt içi eğitimde bu konuya ağırlık vermiş ve egemen güçlerin öğretmeni halktan soyutlamada yaptığı planlı çalışmayı gözler önüne sergilemeye çalışmıştır. «Öğretmenin halkla bütünleşmesi» gibi hayali öğretmen - halk karşıtlığını içeren yanlış bir sloganın peşinden gitmemiş, öğretmen ve halkın sorunlarının birlikte çözümleneceğini bilerek, öğretmenle halk arasında yapay olarak yaratılan çelişmelerin giderilmesine ya da asgariye indirilmesine çalışılmıştır. Hiç bir zaman halkın demokratik istemlerini dikkate almadan tavır takılmamış ve pratikte öğretmenle halk arasında aşılabilir tepeler yaratılmamasına özenle dikkat edilmiştir.

12 Mart sonrası olağanüstü dönemden devrimci niteliğinde ödün vermeden başarı ile çıkan ve zengin deneyler edinen Türkiye öğretmenlerinin, önümüzdeki dönemde halkla ilişkilere daha ileri boyutlar kazandıracığı, sorunların çözümünde halkla omuz omuza mücadele vereceği inancı ve güveni içindeyiz.

TÜSTAV

SIYASAL İKTİDARLARLA İLİŞKİLERİMİZ

TÖB - DER Üyelerinin ekonomik ve demokratik haklarını korumak ve geliştirmekle yükümlüdür. Bu nedenle de görevi süreklilik içerir. Şu ya da bu siyasal iktidarın işbaşına gelmesi TÖB - DER'in varlık nedenini etkilemez.

Öğretmenin, işvereni olan Milli Eğitim Bakanlığı ile ve onun bağlı bulunduğu siyasal iktidarla sürekli uyum içinde bulunacağı düşünülemez. İşverenle aralarında bir çok çelişkilerin olacağı açıktır. Bu çelişkilerin öğretmenlerin yararına çözümlenmesi için çalışmak ta onun örgütünün görevidir.

Özet olarak diyebiliriz ki, ilerici örgütler siyasal iktidarlara ilişkilerde ikili bir görevle karşı karşıyadır.

1 — Üyelerinin ekonomik haklarını korumak, geliştirmek.

2 — Üyelerinin demokratik haklarını korumak, geliştirmek.

TÖB - DER Genel Merkez organları, siyasal iktidarlara ilişkilerini bu espri içinde ve günün koşullarına uygun şekilde yürütmeye çalışmıştır. İktidarlara ve onun Milli Eğitim Bakanları karşısında uzaşmaz tavır takınmadığı gibi, sürekli uyumluluk gibi bir tavır içine de girilmemiştir.

Geçmiş karşı devrimci siyasal iktidarlara, ülkemizin somut şartlarını değerlendirebilen ve halkın demokratik taleplerinden hareketle kendi içinde tutarlı bir politika izleyen TÖB - DER'i boy hedefi olarak seçmişler, yıpratmak, yoketmek için her türlü

çareye başvurmuşlardır. Bir avuç azınlığın sözcülüğünü yapan ve bu azınlığın çıkarlarını halkın çıkarlarına yeğ tutan siyasal iktidarlarla, Türkiye Öğretmenlerinin ve onun tek temsilcisi TÖB - DER'in uyum içinde olabileceği düşünülemezdi. Ve böyle de oldu. Bu nedenle sürüldük, dövüldük, tutuklandık, mahkemelerde süründürüldük.

Bir avuç azınlığın kendi çıkarlarına göre getirdiği tüm baskı yasalarına karşın, bu antidemokratik yasaları zorlayarak, fakat yasal sınırların da dışına çıkmadan gerçek demokrasi için uğraşımın en güzel örneklerinden birini Türkiye Öğretmenleri vermiştir. Bu uğraşta elbetteki yalnız değildik. Devrimci işçi kuruluşları, devrimci meslek örgütleri ve yoksul köylümüzün büyük bir kesimini demokrasi için uğraşıda ön saflarda görüyorduk. Bu uğraşımın Türkiye'nin siyasal yapısına yansımayaacağı düşünülemezdi. 14 Ekim seçimlerinin sonuçları halkımızın demokratik isteklerinin ürünü ve demokrasi için uğraşı veren güçlerin önemli bir başarısıydı.

14 Ekim sonrası siyasal iktidarlar TÖB - DER arasındaki ilişkiler, eğitimin temel felsefesinde, öğretim ve öğretmen sorunlarının çözümüne bakış açısında belirgin ayrılıklar olmasına karşın, günün koşullarının değerlendirilmesine ve geniş halk kitlelerinin demokratik istemlerine uygun olarak sürdürülmüştür. 14 Ekim sonrası siyasal iktidarının Milli Eğitim Bakanı ile ayrı zamanlarda görüşmeler yapılmış, içinde bulunduğumuz bozuk eğitim düzeninin değiştirilmesi ve milli eğitimimize yurt gerçeklerine uygun bir içerik kazandırılması için verilecek uğraşıda, Türkiye Öğretmenlerinin ve onun tek ve en güçlü temsilcisi olan TÖB - DER'in yanında olacağı bildirilmiştir.

YETKİLİLER VE TÖB - DER :

Öğretmen ve öğretmen örgütlenmesi üzerindeki baskılarının yoğun olduğu 12 Mart sonrası sıkıyönetim döneminde, sorunlarımız çeşitli zamanlarda Cumhurbaşkanına, Başbakana, Milli Eğitim Bakanına aktarılmış ve kendilerinden sorunlarımıza çözüm getirilmesi örgütlenme üzerindeki baskıların kaldırılması istenmiştir.

Başbakan Ferit Melen'in 25.9.1972 tarihinde sıkıyönetimin uzatılması ile ilgili olarak T.B.M.M. inde yaptığı konuşması doğrudan öğretmenleri ve öğretmen örgütlerini ilgilendiren kısmına karşılık olarak 4/10/1972 tarihinde bir bildiri yayınlandı. Daha sonra hakkında Türk Ceza Kanununun 159/1 ve 173 maddelerine göre yürütme kurulu üyelerinin cezalandırılmaları istemi ile dava konusu edilen bu bildiri metnini aynen aşağıya ahyoruz.

«Sayın Başbakan Sıkıyönetimin uzatılması konusunda Mecliste yaptığı konuşmada, Üniversite Öğretim Üyeleri arasında «gerekli görülen temizliğin» yapılabilmesi için Anayasanın değiştirilmesini istemiştir. Ve kırpıla kırpıla zaten kuşa döndürülmüş bulunan 1961 Anayasasından şöyle şikâyet etmiştir : SIKIYÖNETİM ADAMI İÇERİ ALIYOR. SONRA BIRAKIYOR. ADAM GELİP MAKAMINA OTURUYOR. MİLLİ EĞİTİMDE BU GİBİLERİ BAKANLIK EMRİNE ALMA İMKÂNI VAR, ALIYORUZ. BİR DE DANIŞTAY VARDIR. ADAM DANIŞTAYA BAŞVURUYOR, NE YAPALIM. DANIŞTAY YÜRÜTMİYİ DURDURUYOR. SİZDEN YETKİ İS-

TİYORUZ. VERİN YETKİYİ, BİR GÜNDE YAPALIM.

Sayın Başbakan bu sözleriyle yürütülmekte olan öğretmen kıyımının mevcut kanunlara aykırı olduğunu resmen itiraf etmiş ve bu gayri hukuki tasarrufları hukukileştirmek için Anayasasının değiştirilmesini istemiştir.

İktidarın, mevcut yasalara ters düşen tasarruflarını «hukukileştirmek» için, sıkıyönetim şartlarından istifade ederek Anayasayı değiştirmek ve sonrada hukuk devletinden söz etmek, en hafifinden halkımızı aldatmak anlamına gelir.

Bu zihniyete sahip politikacılar şikâyetçi oldukları «anarşiye» doğru teshis koyamazlar. Çünkü «anarşinin» mimarı bizzat kendileridir. Başbakanın sözlerinden açıkça anlaşılmalıdır ki, Anayasaya ters düşenler öğretmenler, üniversite öğretim üyeleri ve aydınlar değil, sayın Başbakanın bizzat kendisidir. Her şeyi bırakıp Anayasaya saldırmanın başka anlamı olamaz.

Her insan herhangi bir konuda sanık olarak hakim huzuruna çıkabilir. Ama suçlu sayılmaz. Onun suçlu olup olmadığı mahkeme yargısı sonunda ortaya çıkar. Başbakanın yakındığı gibi «adam» sıkı yönetim tarafından suçsuz görülüp bırakıldıysa, o kimse her vatandaş gibi vatandaşlık haklarından yararlanacaktır. Ve kendisi en azından Başbakan kadar saygı değer bir insandır.

Bir sanığın suçluluğuna ya da suçsuzluğuna karar verme yetkisi ancak bağımsız yargı organlarınınadır. Görevinden alınan bir memur, hakkındaki işlemi Danıştay durdurma kararı aldıysa, hükümete düşen görev bu kararı uygulamaktır. Eğer iktidarlar yargı organlarının kararlarını uygulamıyorlar, ya

da uygulamaktan kurtulmak için Anayasada değişiklik yapmayı «anarşiye» son verme yolu olarak görüyorlarsa, işte o zaman «keyfilik» ortamına giriliyor demektir. Başbakanın şikâyetçisi olduğu «anarşik eylemlerin kaynağı iktidarların yasalara ters düşen tasarrufları olmamış mıdır.?

Başbakan, yürütmenin işlediğı suç karşısında, kendisinde yargı hakkını görmek istiyor. İlkelliği hangi derecede olursa olsun, hiç bir «damokratik rejim» kavramı böyle bir sistemin adı olamaz.

Başbakan Melen'in Anayasaya karşı takınmış olduğı tavır, kimlerin mevcut Anayasaya karşı, kimlerin Anayasamın yanında olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır.

İktidarların kendi icatları olan çarpık »demokrasi» anlayışları yüzünden boynuna ip bağlanarak dolaştırılan, dövülen, öldürülen, hapishanelerde sürüm sürüm süründürülen, her gün yeni bir kıyımın kurbanı olan Tüm Türkiye Öğretmenlerinin temsilcileri olarak Başbakanı Mevcut Anayasaya hücum edip onu kendi arzusuna uydurmaya gayret yerine, 1961 Anayasasını uygulamaya ve icraatını yasalara uygun hale getirmeye çağırıyoruz.

TÖB - DER

YÜRÜTME KURULU

5.5.1973 günü Genel Başkan Ali Bozkurt'un imzası ile Başbakan Naim Talu'ya sunulan mektupta güncel sorunlarımızı örnekleriyle içeren şu istekler sıralanmıştır.

«Toplumumuzun bunalımlı bir döneminde görev almanız ve yüce Mecliste okunan Hükümet Programında eğitim işlerine gereken önemin verileceğini belirtmiş olmanız, ekteki bilgileri sunmamıza neden oldu.

1 — Derneğimizin şubeleri bulunan il ve ilçelerin bazılarında idare âmirleri ve emniyet yetkilileri, 1630 sayılı Yeni Dernekler Yasasının ve bu yasanın uygulanması hakkında çıkarılan yönetmeliği yanlış yorumlayarak şubelerimize zorluklar çıkartmaktadırlar. Hatta bazı illerde şubelerimizi kapatırmak için bazı kişilerin düzenledikleri tertipler sonunda Valiler, yeni Dernekler Yasasının kendilerine verdiği yetkiye dayanarak şubelerimizi kapatma yoluna gitmektedirler. Buna en iyi örnek Elâzığ şubemizin durumudur.

Elâzığ İli Merkez Mezre Ortaokulu Müdürü Namık Çiftçi, Hıdır Tan isimli bir öğrencinin cebinde iki şiir bulmuştur. Bu şiilerden biri Günaydın gazetesinden alınmış, diğerini ise öğrencinin kendisi yazmıştır. Bu olaydan sonra okul müdürü öğrenciyi makam odasına götürmüş ve parmak uçlarına çetvelle vurarak, suratına yumruk atarak, tehdit ederek kendisinden şubemiz yöneticilerini suçlayan bir ifade almayı başarmıştır. Bu ifadenin baskı ve tehditler sonucu alındığı Hıdır Tan'ın velisi ve dedesi Şakir Tan tarafından 14.3.1973 tarihli bir dilekçe ile Milli Eğitim Bakanlığına ve Diyarbakır Siirt İlleri Sıkıyönetim Komutanlığına bildirmiştir. Ayrıca öğrenci kendisine baskı ve tehditler yapıldığını Askeri Mahkemede açıklamış ve bu açıklamalar mahkeme tutanaklarına geçmiştir.

Hıdır Tan, bu baskılar sonucunda, TÖB - DER Lokaline sık sık gittiğini, orada öğretmen ve öğrencilerin toplantı yaptıklarını; bu toplantılarda silahlı mücadeleden, kürçüklük ve Kürdistan'dan, gerillacılıktan söz edildiğini; kendisinin de bu toplantılara katıldığını ve üzerinde bulunan iki şiiri bu toplantılardan esinlenerek yazdığını söylemiştir.

İşte bu tehdit ve işkenceler sonunda elde edilen bu ifade ihbar kabul edilmiş ve şube yöneticilerimiz gözaltına alınmışlardır. Ayrıca Elâzığ Valisi Rifat Kaplan, 1630 sayılı yasanın 45/3 üncü maddesi gereğince şubemizin faaliyetten alıkonulmasına karar vermiştir.

Ancak Diyarbakır - Siirt İleri Sıkıyönetim Mahkemesi huzuruna çıkartılan şube yöneticilerimiz önce tahliye edilmişler ve ardından da Sıkıyönetim Savcılığı 13.4.1973 gün ve E : 1970/87, K : 1973/8 sayılı kararıyla, «sanıklar hakkında kamu davasının açılmasını haklı kılacak yeter sebep bulunmadığından» takipsizlik kararı vermiştir. Derneğimizin Elâzığ şubesinin kapatılması yolundaki Valilik tasarrufunun haksızlığı böylece yargı mercilerince Jahi kesin hükme bağlanmış olmasına rağmen, şubemiz halâ faaliyetten alıkonulmaktadır.

2 — Bazı valiler 1969 yılındaki öğretmen boykotuna katılan fakat bu suçtan ötürü mahkemelerde beraat etmiş bulunan öğretmenleri, şimdi cezalandırma yoluna gitmektedirler. Örneğin Sivas ili Merkez Cumhuriyet İlkokulu öğretmeni Halil Karakuş, öğretmen boykotuna katıldığı iddiası ile Şarkışla Asliye Ceza Mahkemesi tarafından yargılanmış ve bu mahkemenin 17.2.1971 tarih ve E: 1970/69 ve K: 1976/6 sayılı kararı ile beraat etmişti. Bu beraat kararına rağmen, Sivas Valiliği Halil Karakuş'u 7.9.1971 tarihinde, «...TÖS ve İLKSEN'in başlattığı Genel Öğretmen Boykotuna katıldığı, boykotun kanunsuz olduğu, öğrencileri zarara sokarak, tahrikçi olarak çaba gösterdiği...» gerekçesiyle Samankaya Köyü ilkokuluna nakletmiştir.

3 — İmzasız ya da sahte imzalarla yapılan ve asılsız olduğu yargı mercilerince kesin karara bağ-

lanan ihbar mektuplarına dayanılarak öğretmenler çeşitli şekillerde mağdur edilmektedirler. Örneğin Adana Düziçi İlköğretmen okulu öğretmeni Abdullah Karabulut hakkında 18.5.1971 tarihinde «Ahmet Alkan» imzası ile bir ihbar yapılmıştır. Bu ihbarda Karabulut'un komünist olduğu, komünizm propagandası yaptığı öne sürülmekteydi.

Bu ihbarı değerlendiren Sıkıyönetim Askeri Savcılığı, araştırmaları sonucunda böyle bir kimse'nin bulunmadığını, ancak Ahmet Algan adında bir şahsın mevcut olduğunu, onun da ihbar mektubundaki tarihten önce ölmüş olduğunu tesbit etmiş ve delil yetersizliğinden Karabulut hakkında 1.9.1971 günü E: 1971/110 ve K: 1971/28 sayılı takipsizlik kararını vermiştir.

Bu takipsizlik kararına rağmen, öğretmen Abdullah Karabulut, ihbar mektubunda öne sürülen idiaların sabit görüldüğü gerekçesi ile 29.11.1971 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Gaziantep Yavuzeli Ortaokuluna nakledilmiştir.

4 — Milli Eğitim Bakanlığı 12 Mart öncesinde olduğu gibi, bugün de danıştay kararlarını uygulamamaktadır. Örneğin Hilvan İlköğretim Müdürü Şehmus Kasiyusufoğlu, hakkında hiç bir idari soruşturma açılmaksızın ve savunması alınmaksızın Milli Eğitim Bakanlığının 2.8.1972 gün ve 36478 sayılı emirleri ile Bakanlık emrine alınmıştı. Ancak üyemiz Bakanlığın bu işlemini Danıştay'a götürmüş ve Danıştay 5. dairesi de 1.3.1973 günü ve E: 1972/6301, K: 1973/199 sayılı kararı ile yürütmenin durdurulmasına karar vermişti.

Şehmus Hacıyusufoğlu Danıştay'ın bu durdurma kararını 20.3.1973 tarihli bir dilekçe ile Milli Eğitim Bakanlığına sunmuş ve görev yeri olan Hil-

van İlköğretim Müdürlüğüne döndürülmesini istemiştir. Ne var ki, Bakanlığa yapılan bu başvurmanın üzerinden 45 gün geçmiş olmasına rağmen, Danıştay kararı uygulanmamış, kendisi görevine iade edilmemiştir.

5 — Öğretmenler, öğretim yılının çeşitli zamanlarında ve bazen gruplar halinde, yerlerinden alınarak başka yerlere nakledilmektedirler. Bu durum sadece öğretmenlerin değil, öğrencilerin de mağduriyetine sebep olmaktadır. Örneğin son zamanlarda Elbistan Mükremin Halil Lisesinden, 11, Gazi Eğitim Enstitüsünden 7 öğretmen toplu halde başka görevlere nakledilmişlerdir.

6 — Sayıştay'ın aksi yöndeki kararına rağmen öğretmenlerin bir kısmına ödenen yan ödeme farkları geri alınmaktadır.

7 — Devlet Personel Yasasının yürürlüğe girdiği tarihten bu yana üç yıldan fazla bir süre geçtiği halde öğretmenlerin en iyimser tahminle yüzde sekseni derece ilerlemesi yapamadığı gibi hiç bir okul müdürü ve yardımcısı da makam ücreti alamamıştır..

8 — Öğretmenlere verilen yan kadem terfileri yurdun bazı il ve ilçelerinde uygulandığı halde; bazı il ve ilçelerinde uygulanmamaktadır. Hatta aynı ilin bazı ilçelerin arasında dahi uygulama farkı olmaktadır. Örneğin Ankara ilinin Yenimahalle ilçesinde yan kademe terfileri uygulanmakta, fakat diğer ilçelerinde uygulanmamaktadır.

9 — Aynı yıl aynı okuldan mezun olan kişiler arasında 3—9 yıl arasında değişen maaş farkı vardır. Çok kez de yeni mezun bir öğretmenle 9 yıla

kadar hizmeti olan öğretmenler arasında maaş farkı yoktur.

10 — 657 Sayılı Devlet Memurları Yasası hak verdiği halde «Tüzükler çıkmadı» gerekçesiyle öğretmenlerin eş ve çocuklarına sağlık yardımı yapılmıyor. Ama aynı yasanın ceza getiren maddeleri tüzüklerin çıkması beklenmeden acımasız uygulanmaktadır.»

Genel Başkan Ali Bozkur'un imzası ile sunulan bu mektuba, zamanın Başbakanı Naim Talu bir yanıt vermediği gibi bu istemler doğrultusunda bir girişimini de izliyemedik.

3 Ağustos 1973 tarihli günlük gazetelerde Zamanın Milli Eğitim Bakanı Orhan Dengiz'in bir demeci yayınlandı Sayın Bakanın demecinde özet olarak kendi bakanlığı döneminde hiç bir öğretmenin kıyımına uğramadığını belirtiyordu. Daha önceki basın toplantısında da aynı şeyleri söylemişti. Biz o zamanda gerçeğin Bakanın dediği gibi olmadığını kamu oyuna duyurmuştuk. Bu kez de Sayın Dengiz'in bizzat altında imzası bulunan bir kaç kıyım olayının tarih ve numarasını vererek kamuoyuna duyurmayı bir görev saydık. Derneğimizin Genel Başkanı Ali Bozkur'un imzası ile Dengiz'e verilen cevabı aynen şöyleydi.

1 — Kayseri Merkez Sümer Lisesi Fizik Öğretmeni iken Sungurlu Lisesine nakledilen Hayrettin Sönmez bu nakilden bir kaç gün sonra yani 1.11.1972 gün ve 10082 sayılı işlemlerle Bakanlık emrine alınmıştır. Açığımız davada, Danıştayca 18.12.1972 tarihinde yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. Fakat kararın uygulandığı gün olan 4.5.1973 gün ve 405.1/178 sayılı müdürler komisyonu kararı

ve sayın Orhan Dengiz'in onayı ile görevden uzaklaştırılmıştır.

2 — Sivas 4 Eylül Oraokulu Öğretmeni Niyazi Türk ve Ankara Demetevler Lisesi Öğretmeni İsmet Yalçınkaya'nın 1.3.1973 tarihinde Danıştay'dan aldıkları yürütmenin durdurulması kararları da yine sayın Bakanın onayı bulunan 4.5.1973 tarihli bir Müdürler Komisyonu kararıyla görevden uzaklaştırmadır.

3 — Tirebolu Lisesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni Sedat Ege'nin Danıştay'dan aldığı 17.3.1973 tarihli yürütmenin durdurulması kararı da 107 gün geciktirilerek 4.7.1973 günü uygulanmış yani Sedat Ege göreve döndürülmüş hemen arkasından aynı gün açığa alınmıştır. Sedat Ege aynı zamanda açığa alınmasına neden olan davadan da beraat etmiştir.

4 — Nevşehir Kız Öğretmen Okulu Meslek Dersleri Öğretmeni İsmail Gökdemir de 13.7.1973 gün ve 235 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Müdürler Komisyonu kararıyla görevden uzaklaştırılmıştır.

Bu liste istenildiği kadar uzatılabilir. Şimdilik buna gerek görmüyoruz.

Eğer Sayın Bakanın bunlardan haberi yoksa işte kendisine kamuoyu önünde haber veriyoruz.

Akla hayale gelmeyen yöntemleriyle Anayasacı, Devrimci öğretmenleri canlarından bezdirip arkasından «kıyım yok» demek Bakan da olsa insanları sorumluluktan kurtaramaz.

Öğretmenlerin 2,1 yıldır verilmeyen yasal haklarını yeni bir şey veriyormuş gibi kamuoyuna duyurmada ustalık gösterenler kıyımlarında da aynı şeyi denemek istiyorlar.

Biz inanıyoruz ki Türkiye’de, bu konuların eşit koşullar altında tartışılacağı demokratik ortam gelecektir. Türkiye’nin eğitimini çıkmazdan çıkmaza sokan ve bu ayıplarını öğretmenlere zulüm etmekle örtmeye çalışan kimseleri de Türkiye halkı ve öğretmenleri saygı ile anmıyacaktır.»

Açık tartışmaya çağrı olan bu demeç, Sayın Bakan tarafından es geçilmiş, TÖB - DER’li öğretmenlere karşı düşmanca tavrını, Meclis konuşmalarında «komünist öğretmenleri görevden almak kıyımsa kıymaya devam edeceğim» gibi sözler söyleyerek devam ettirmekle kalmamış Genel Başkanımız hakkında Orhan Dengiz ayrıca idari soruşturma açtırmıştır.

14 Ekim seçimlerinden sonra öğretmenlere yöneltilen saldırıların yoğunlaşması üzerine yine Genel Başkan Ali Bozkurt’un imzası ile devrin Başbakanı Naim Talu’ya bir tel çekilmiştir. Tel metni aynen şöyleydi :

«Yıllardan beri öğretmenlere karşı sürdürülen kıyımlar ve saldırılar, özellikle 14 Ekim 1973 seçimlerinden bu yana daha da yoğunlaşmıştır. Seçim sırasında sandık başlarında yasal görevlerini ya da vatandaş olarak oyunu kullanan öğretmenler, yurdun çeşitli yerlerinde çıkarıcı ve tutucu çevrelerin tahrik ve teşvik ettiği zorba kişilerce dövülmüş ve yaralanmışlardır. Bu saldırıların özellikle kamu görevi yapmakta olan öğretmenleri hedef alması dikkati çekmektedir. Bu olayların bazı örnekleri aşağıda görülmektedir :

1 — Tatvan Yoncabaşı Köyü öğretmenlerinden

Hüseyin Dumlupınar ile Cuma Karaca, 14 Ekim seçimlerinde oylarını kullandıkları için köy ağası tarafından kışkırtılan saldırganlarca bir kaç kere suya sokulup dövülmüşlerdir. Daha sonra öğretmenlerin şikâyetinde bulunmalarını önlemek için evlerinin etrafı sarılmıştır.

2 — 14 Ekim seçim günü Kastamonu İsmaili Köyünde sandık başkanı olarak görev yapan öğretmen Sadık Sarımahmutoğlu, eşi ve anası ile birlikte, köyün ağası İsmail Koçoğlu ve akrabaları tarafından dövülmüşlerdir. Öğretmen, eşi ve anası onar günlük rapor almışlardır.

3 — 26 Ekim 1973 günü gece saat 01.00 sıralarında Maden ilçesi Kocakonak Köyü Öğretmeni Kenan DüNDAR'ın evi kimliği bilinmeyen kişilerce kurşun yağmuruna tutulmuştur.

4 — 27 Ekim 1973 günü Bornova Naldöken Köyü Öğretmeni Yusuf Korkmaz, Cumhuriyetin 50. yılı için düzenlenen fener alayı sırasında sınıfının başında yürürken Ali İnce adındaki kişinin saldırısına uğramıştır. Öğretmen, bağ bıçağı ile başından, ensesinden ve göğsünden ağır şekilde yaralanmış ve on günlük rapor almıştır.

5 — 28 Ekim 1973 günü İzmit Yuvacık Köyü Ortaokulu Müdürü Hüseyin Altın ve İlkokul Öğretmeni Hasan İmamoğlu partizan belediye zabıta memuru Lazım Baştürk tarafından makam ve sınıflarında ağır şekilde dövülmüşlerdir. Öğretmenlerden biri iki diğeri on gün rapor almışlardır.

6 — 29 Ekim 1973 günü Kulu ilçesi Karacadağ Köyü öğretmeni Molla Koyuncu Kulu'da emniyet

mensupları tarafından halkın gözü önünde dövülmüş öğretmenin rapor alması önlenmiştir.

7 — 29 Ekim 1973 günü Çukurca İlçesi Ortaokulu Öğretmeni Muzaffer Özer Çukurca Kaymakam ve Belediye Başkanının kışkırttığı eli sopalı kişiler tarafından kıyasıya dövülmüştür.

8 — Siverek köylerinde 14 ekim seçimleri sırasında sandık başlarında görev yapan öğretmenler, bir siyasi partiden milletvekili seçilmiş bulunan ağanın adamlar tarafından geceleri sürekli olarak tehdit edilmektedirler. Ağa, seçim sırasında köyde bulunmayan ve Adana'ya pamuk toplamaya giden seçmenlerin yerine de oy kullandırmak istemiş, sandık başkanı olan öğretmenler ise buna engel olmuşlardır.

Yasaların güvencesi altında olması gereken öğretmenlere karşı yapılan bu saldırıların önlenmesi konusunda başbakanlığınıza bağlı olarak görev yapan ilgililerin gereken titizliği göstermedikleri olayların devam etmesinden anlaşılmaktadır.

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği olarak öğretmenlerin can güvenliğini sürekli tehdit altına alan bu saldırıların önlenmesi yolunda gerekli ivedi tedbirlerin alınmasını bekliyoruz.
9.11.1973

Ali Bozkurt

**Tüm Öğretmenler Birleşme ve
Dayanışma Derneği
Genel Başkanı**

İlk kez sayın Başbakan bu telimize yanıt vermiş ve gerekli tedbirlerin alınacağını bildirmiştir. Tel metnini aynen alıyoruz.

Başbakan
1122

Ankara, 12 Kasım 1973

Sayın Ali Bozkurt
Tüm Öğretmenler Birleşme ve
Dayanışma Derneği
Genel Başkanı
ANKARA

9.11.1973 tarihli telgrafınız alınmış, bahse konu olan hususun tetkiki ve gereğinin ifası için İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıklarına intikal ettirilmiştir. Bilgelerinizi rica eder, saygılar sunarım.

Naim Talu
Başbakan

Öğretmenlere karşı yoğunlaşan saldırılar üzerine Başbakana başvurmanız ve Başbakanın olayların önlemi için gerekli tedbirlerin alınacağını bildiren teline rağmen olaylarda bir yavaşlama olmamıştır. Başbakanın çektiği tel bir centilmenlik yanıtı olmaktan öteye gitmemiştir.

14 Ekim seçimlerinden sonra egemen güçlerce yaratılmak istenen rejim buhranı üzerine hükümetin kuruluşu için kamuoyunun görüşünü almak zorunluluğunu duyan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün çağrısına uyularak görüşümüzü Genel Başkan Ali Bozkurt imzası ile yazılan bir mektupla bildirdik. Bu mektup bir çok kuruluşların görüşleri ile birlikte Yeni Halkçı gazetesinde yayınlanmış,

mektubumuz bildiri olarak değerlendirilerek Ankara Cumhuriyet Savcılığınca Genel Başkanımız Bozkurt'la Yeni Halkçı Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Işık Yurtçu hakkında soruşturma açılmıştır.

Soruşturma konusu edilen ve hükümetin kuruluşu ile ilgili görüşlerimizi içeren mektubun metni şöyledir.

Sayın Cumhurbaşkanını
ANKARA

4.12.1973 günü akşamı Türkiye Radyo ve Televizyonlarında hükümetin kuruluşu ile ilgili olarak yayınlanan açıklamadaki çağrıya uyarak Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) adına düşüncelerimizi aşağıda sunuyoruz :

İçinde bulunduğumuz bunalım, bir hükümet bunalımı biçiminde görünmekte ise de, gerçekte toplumumuzun ekonomik ve sosyal yapısının ve yıllardanberi uygulanagelen hatalı iç ve dış politikanın bir sonucudur.

Türkiye halkı, bağımsızlığına kavuşmak, geri kalmışlıktan kurtulmak ve gerçek demokrasiye ulaşabilmek için emperyalizme karşı dünyada ilk kurtuluş savaşını verdi.

Ülkemiz, Atatürk'ün ölümünden sonra izlenen ve özellikle 1950 - 1960 döneminde tam bir çıkmaza giren, yurt çıkarlarına, halkımızın özlemlerine ve çağımızın gerçeklerine ters düşen ekonomik ve sosyal politika sonucu, içinde bulunduğumuz bunalıma düştü, 27 Mayıs Hareketi, yıllardanberi egemen güçler tarafından sürdürülen hatalı yurt çıkarlarına ekonomi politikasına ve yönetim biçimine karşı bir tepkiydi. Ama bu güçlerin, baştanberi 27 Mayıs'ın

getirdiği ilerici, demokratik Anayasaya karşı tertip ve saldırıları yurdumuzu 12 Mart'a sürükledi.

12 Mart ortam ve uygulamalardan yararlanan karşı devrimciler, 1961 Anayasasını arka arkaya değiştirerek geçmiş dönemlerde uyguladıkları iflas etmiş politikalarını sürdürmeye çalıştılar. Bu arada Ceza Yasası değiştirdi. Anayasaya aykırı Dernekler Yasası, Üniversiteler Yasası, Temel Eğitim Yasası gibi yeni yasalar getirildi. Sıkıyönetim ortamını sürdürme amacı güden Devlet Güvenlik Mahkemeleri kuruldu. Bu arada demokratik kuruluşların en önemlileri kapatılırken, diğerleri de etkisiz hale getirildi. Üniversite öğretim üyeleri, öğretmenler, yazarlar, avukatlar, mühendisler, öğrenciler, sendikacılar, işçiler ve köylüler arasında geniş çapta tutuklamalar yapıldı. Bir gecede 3500 öğretmen gözaltına alındı. Düşünce ve basın özgürlüğü kısıtlandı. Kitap düşmanlığı yaygın hale getirildi. Gözaltına alınanlara ve tutuklara yasa ve insanlık dışı işkenceler yapıldı. Savunma hakkı kısıtlandı. Eğitim Reformu yozlaştırıldı. Ülkemizin en ücra köşelerinde güç koşullar altında görev yapan yurtsever öğretmenler, asılsız ihbar ve tertiplerle sürüldüler, tutuklandılar, türlü haksızlıklara, işkencelere uğratıldılar. Yıllardanberi süregelen sömürü, gittikçe artan hayat pahalılığı, işsizlik, sosyal adaletsizlik halkımızın içinde bulunduğu yoksulluğu daha da dayanılmaz hale getirildi.

Bütün bu baskılar, anti - demokratik uygulamalar, egemen sınıfların politikalarını iflastan kurta ramamıştır. Halkımızın demokrasiye olan inancını ve demokratik mücadelesini ortadan kaldıramamış, aksine onu daha da güçlendirmiştir.

14 Ekim seçimleri, ülkemizi 12 Mart ortamına getiren ve bugünkü çıkmazlara sokan zihniyetin temsilcilerine gereken dersi vermiştir. Türkiye insanı bu seçimle demokratik ilkelere bağlılığını, politik deyimiyle «demokratik rüştünü» ispatlamıştır. Halkımız, uzun yıllardanberi ülke yönetimini elinde bulunduran egemen güçlere böylece sırt çevirmiş, onları ülke yönetiminden oyları ile uzaklaştırmıştır.

Yurdumuzun içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulması ve gerçekten demokratik bir ortamın yaratılabilmesi için yıllardan beri uygulanagelen yanlışlığı defalarca ispatlanan ve bize çok pahalıya mal olan politika terk edilmeli ve 1961 Anayasasına dönülerek bu doğrultuda, kişinin temel haklarına ve hukuk devleti ilkelerine bağlı, halktan yana bir yönetime gidilmelidir.

Türkiye, öğretmenlerinin tek ve en güçlü demokratik örgütü olarak, ülkemizin ve halkımızın her türlü sorunlarının serbestçe tartışılabileceği, düşünce özgürlüğüne olanak sağlayan, demokratik kuralların tam anlamıyla işleyeceği özgür bir ortam istiyoruz. Yakın geçmişin yaralarını saracak geniş kapsamlı bir affın çıkarılması da bu ortamın gerçekleşmesi koşullarından birisi olacaktır.

Sonuç olarak, ülkemizi bugünkü çıkmazlara sokan güçlerin yönetime getirilmesinde bir yarar göremediğimizi bilgilerinize sunarım. Saygılarımla.

Ali Bozkurt

**Tüm Öğretmenler Birleşme ve
Dayanışma Derneği
Genel Başkanı**

14 Ekim seçimlerinden sonra yeni hükümetin kurulması üzerine yeni dönemin Başbakanına ve Milli Eğitim Bakanına birer kutlama teli çekilmiş ve ayrıca Milli Eğitim Bakanı sayın Üstündağ'a sorunlarımız ve istemlerimizi belirten bir mektup yazılmıştır. Yapılan görüşmelerde öneri ve isteklerimizi dikkate alacağını belirten Bakana yazılan mektubun metni şöyledir.

Sayın Mustafa ÜSTÜNDAĞ

Milli Eğitim Bakanı

ANKARA

Uzun yıllardan beri öğretmenleri verdikleri çetin mücadeleyi, bu yolda katlandıkları sıkıntıları ve çektikleri acıları yakından bilen ve izleyen bir meslektaşımız olarak Milli Eğitim Bakanlığına getirilmiş olmanız öğretmenler tarafından umutla karşılanmıştır. Daha göreve yeni başlarken, umutlarının gerçekleştirilmesi bakımından yakın yıllarda hiçbir bakana gösterilmemiş bulunan bu olumlu tavrı değerlendireceğinizden eminiz. Öğretmenler, çeyrek yüzyıldan beri çözümlenmediği için bir özlem haline gelen eğitim ve öğretim sorunlarının ciddi bir çözüme bağlanmasını haklı olarak beklemektedirler. Bizim dilimizde «eğitimde ciddiyet», sizin de çok iyi bildiğiniz gibi «milli ve çağdaş eğitim» anlamına gelir.

Biz devletin sınıfsal niteliğini, elbetteki bilmezlikten gelemeyiz.

Devletin var oluşunu sınıfsal niteliği şartlandırmıştır. Bundan dolayı da siyasal iktidarların kendilerine bağlı devlet kurumları üzerinde tasarruf hakları vardır. Ve bu tasarruf haklarına saygı duyulmasını isterler.

Ne var ki, devletin bu sınıfsal niteliğini, toplumsal yapıyı oluşturan diğer sınıf ve tabakalarını anayasada belirlenen yasama hakları sınırlar. Çağımızda devletin diğer sınıf ve tabakaları da içine alarak bir bütünlük içermesi buradan gelir.

İşte bir devlet bu nitelikleriyle devlettir. Ve «siyasal iktidarların kendine bağlı devlet kurumları üzerindeki tasarruf haklarına saygı duyma kuralı, devletin bütünlük anlayışı içinde geçerlidir. Söz konusu siyasal iktidarlar, sahip oldukları tasarruf hak ve yetkilerini «keyfi hak ve partizanca tercihlere dönüştürdükleri anda» saygı duyma kuralı hükümsüz kalır. Devlet, devlet olma niteliğini bitirmiş tek taraflı işleyen bir kurama dönüşmüş sayılır.

Böyle bir tutum sonucunun siyasal iktidarlarla ulusal toplumun diğer kesimleri arasında çözülme ve birbirlerine karşı yabancılaşmaya varacağı da doğal sayılmalıdır.

Biz, devleti bu hale getiren temel faktörlerle sosyal ilişkiler üzerinde, konumuz olmadığı için durmuyoruz. Fakat, siyasal iktidarlarla aydınlar arasındaki çatışmada, devlet kurumlarının partizanca kullanılmasıyla tek taraflı işletilmesi ve tümüyle devlet kurumlarının saptırılması halinin bulunduğuna işaret etmek isteriz. Öğretmen kıyımlarının, ve aydın tenkilinin ve bu amaçlar doğrultusunda uygulanan işkence yöntemlerinin temelinde hakim olan bu türden bir sınıfsal çıkar doğrultusunun ilkel ve çağdışı bir devlet anlayışı vardır. «12 Mart» ı takibeden aylarda çıkarılan, tamamen anti - demokratik, yoksul halk ve emekçi çocuklarının öğrenim hakkını kısıtlamayı amaçlayan «Temel Eğitim Yasası» bu tür devlet anlayışının yazılı ve utanç verici bir belgesidir.

Bunları size ayrıntılarıyla anlatma gereğini duymuyoruz. Fakat bu kadarcık da olsa, aydın tenkili ile öğretmen kıyımının aydınlığa kavuşturulması uğruna bu temel nedenlerin hatırlanmasında fayda umduk.

Öğretmenler, yüklendiğiniz bu sorumluluğu ağır görevin güçlüklerini bilmekteler. Milli Eğitimin her kademesinde görev almış ve bir öğretmenin hayatındaki güçlükleri bizzat yaşamış bir kişi olarak sorunları ve bunların çetinliğini bilmeniz, uygun çözümlerin bulunup uygulanmasına, kuşkusuz önemli katkılar sağlayacaktır. İçinde bulunduğumuz koşullardan ötürü, sorunların ağırlığı veya yoğunluğu, bunların ertelenmesine, geciktirilmesine bir özür sayılamıyacağı kanısındayız. Bu sorunların üstüne cesaretle gidildiğinde, öğretmenlerin desteğini yanınızda bulacağınızdan emin olmalısınız. Bu konuda göstereceğiniz her çabaya, bütün gücümüzle ve olanaklarımızla katkıda bulunmak isteriz. İstediği takdirde eğitim ve öğretim konularında ayrıntılı bir rapor sunmaya da hazırız. Bununla birlikte, diğerleri arasında öncelik taşıdığı kanısında olduğumuz bazı sorunları hemen bilgilerinize ulaştırmakta yarar görmekteyiz :

1.) Türkiye'de 125 yıllık bir geçmişi bulunan öğretmenlik mesleği, bugün yoğun bir baskı altına alınmıştır. Bu baskı öğretmenin düşünce, söz ve öğretim özgürlüğünü, örgütlenme çalışmalarını boğmak amacını taşımaktadır. Öğretmenler yakın dönemde haklı haksız tutuklanmışlar, işkence görmüşler, görevlerinden alınmışlar, zamansız ve sebep-siz yer değiştirme işlemleriyle velerinden, eşlerinden ve okuyan çocuklarından ayrılmışlardır. Bu nedenle

de öğretmenlerin çalışma güvenliğine kavuşturulması, bugün en önemli meslek ve yurt sorunu haline gelmiştir. Yurt sorunu haline gelişi sürekli huzursuzluk içinde bulunan öğretmenin huzurlu kuşak yetiştiremeyeceği endişesinden gelmektedir.

Bu haksız uygulamaların önlenmesi ve giderilmesi, öğretmen topluluğunu moral gücüne kavuşturacaktır. Öğretmenlerin çalışmalarında, bu sürekli huzursuzluktan doğan verimsizlik de böylece ortadan kaldırılmış ve öğretmendeki güvensizlik duygusu genç kuşaklara yansımamış olacaktır. Bu amaçla :

a — Haklı bir nedene dayanmaksızın görevinden uzaklaştırılmış olan öğretmenlerin görevlerine dönmelerinin sağlanması;

b — Geçmiş yönetimin uygulamadığı Danıştay Kararlarının gereğinin yerine getirilmesi;

c — Yine geçmiş yönetimce alınmış yer değiştirme kararlarının, stajyerliğin kaldırılmaması yoluyla göreve son verilmesi işlemlerinin yeniden geçirilmesi ve haksızlıkların giderilmesi;

d — Politik nedenlerle ve düşünce özgürlüğüne aykırı olarak açılmış bulunan soruşturmaların durdurulması;

Eğitimde istenen verimin alınması ve öğretmenlerin özledikleri güvenliğe kavuşturulmasının ön koşulu olarak görülmektedir. Anayasanın güvencesi altında olan demokratik hak ve özgürlüklerini kullandıkları, geçmiş siyasal iktidarın partizan çabalarına direndikleri için yasa dışı çeşitli baskılarla karamsarlığa itilen öğretmenlerin bugün en önemli sorunu budur.

2.) Halen, Millî Eğitimin merkez ve taşra örgütünde yönetim görevleri, bağınaz partizan kişile-

rin elindedir. «Öğretmen Kıyımı» olarak adlandırılan eylemin uygulayıcıları da bunlardır. Böyle bir kadro ile olumlu işler başarmanın ve hatta kıyımı önlemenin olanaksızlığı ortadadır. Yönetim kadrolarıyla öğretmenleri bu kadar zıt düşmesine neden olan ve devlet yerine belli siyasî partilere hizmeti seçen bu kişilerden yönetim görevlerinin alınması bir zorunluktur.

Öte yandan öğretmenlerin ve onların örgütlerinin millî eğitimin plânlanmasına ve yönetilmesine geniş oranda katılmalarını sağlamanın yolları araştırılmalıdır. Böylece öğretmenin bir uygulayıcı olarak, ulus eğitiminde hangi çeşit eğitim ihtiyacının mevcut olduğu, eldeki kaynakların bu uğurda nasıl kullanılması gerektiğinin saptanması işinde katkısı sağlanmış olacaktır.

3.) Bugüne kadar hemen her dönemde öğretmen örgütlerine, bu örgütlerin yönetici ve üyelerine tutucu çevrelerle birlikte siyasal iktidarlar kuşku ile bakmışlar, öğretmenler sırf bu yüzden idarî baskılarla karşılaşmışlar ve olmadık bahanelerle toplu saldırılara uğramışlardır. Anayasa ve yasalarla tanınmış örgütlenme hakları diğer kamu personeli ile birlikte öğretmenlere çok görülmüş ve sendikalar içinde örgütlenme hakkı geriye alınmıştır. Bugün çok sayıda öğretmenin, dernekler yasasının sınırlı olanakları içinde kurulmuş örgütlere katılmada serbest iradelerini rahatça kullanabildikleri söylenemez.

Geçmiş siyasal iktidarın güdümündeki birkaç yüz üyeli örgütlerin mensupları, bakanlıkta kararların oluşturulmasında oldukça etkin olmuşlar, bunların bir çoğu istedikleri yerlere ve köşe başlarına oturtulmuşlar, buna karşın öğretmen çoğunluğunu

temsil eden örgütlerin üyeleri kıyımlardan kıyım beğenmek zorunda bırakılmışlardır. Bakanlığımız döneminde yasaların eşit şekilde uygulanacağından kuşku duymuyoruz. Bununla birlikte bu çağ dışı anlayışa karşı takınacağınız tavır, eğitim hayatımız bakımından büyük önem taşıyacaktır.

4.) Sayısı bir hayli fazla yasa ve kararname çıkarılmış olmasına rağmen öğretmenlerin maaşları, sosyal ve özlük hakları ile ilgili sorunları uygun bir çözüme kavuşturulamamıştır. Meslektaşlarımız halâ ucuz gecekondularda ve badrum katlarında barınmakta, eş ve çocukları ile birlikte güç hayat koşullarıyla mücadele etmekte geçici öğretmenlerin ve eğitimcilerin yaşantısındaki dram bütün ağırlığı ile sürüp gitmektedir. Atanma, yer değiştirme, yükselme ve ilerlemeler objektiflikten uzak ölçüler içinde yürütülmektedir. Öğretmenler, sosyal haklarını kullanırken büyük güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.

Bu sorunların hepsini burada sıralamaya gerek yoktur. Bunların çok kısa sürede bir çözüme kavuşturulamayacağını da biliyoruz. Ancak öğretmenlerin özlük sorunlarının çözümünde bugüne kadar gösterilen kasıtlı ihmal, bundan böyle sürdürülmesin istiyoruz. Bu konuyu hatırlatışımızın nedeni de budur.

Sayın Bakan,

Ne kadar ağır sorunlarla karşı karşıya bulunduğunuzu; niteliğine yukarıda değindiğimiz geçmiş iktidarların size nasıl bir yönetim bıraktıklarını yakından biliyoruz.

Omuzladığınız sorumluluklar ağırdır. Bizim ülkemizde kavramlar saptırılmış, beyinler bu tür sap-

tırmalar doğrultusunda şartlandırılmıştır. Ortanın solunda bulunmanıza rağmen, uygulamak zorunda kaldığınız çok geride liberal felsefenin bile sizlere neye mal olacağını gözden uzak tutmuyoruz.

Yabancı etkilerin ağır bastığı ve en soğukkanlı insanları bile şaşkına uğratabilecek olan bir istihdam tıkanıklığı ile karşı karşıyasınız.

Kendi toplumunun yoksullaştırılması pahasına ve ancak işkence yöntemleriyle ayakta tutulmak istenen yabancı desteğinde ilkel bir kapitalist ekonominin mirasçısınız. Bu başta ekonomi giderek fiili iktidarın kimde olduğunun bilinmediği bir iktidar, bir düzen bırakmıştır size.

Perişanlığımızı kanıtlayacak daha bir çok durumlardan örnekler vermek mümkün. Fakat biz onların üzerinde durmayacağız. Bütün bunlara rağmen geçmiş iktidarların en güçlüsü olabilme yeteneğine sahip olduğunuz kanısındayız.

Kalkınma anlayışınızın geçerliliği, kısa vadeli de olsa; bugünkü toplumsal özelemlerle uyumlu. Devleti çağdaş anlayışa, çağdaş nitelikleriyle oturtmak; istihdam tıkanıklığını açmak; düşünce ve düşünceyi ifade özgürlüğünü gerçekleştirmek, hiç kuşkusuz, mutlu geleceklere uzanacak yolun hareket noktası olacaktır. İşler bitmiş sayılmayacaktır.

Yine, Türkiyemiz tarihinde ilk defa olarak, hem sosyal bilince sahip ve hem de siyasal eğitimden geçmiş bir sosyal yapının desteğini sağlamış bulunuyorsunuz. Tümüyle, yurtsever Türkiye aydınlarına, Türkiye teknisyenlerine ve özellikle Türkiye öğretmenlerine güvenebilirsiniz.

Kalkınmada, başarının en önemli faktörü olan insan unsuru sizinle beraber, Bundan dolayı da bir

kıvılcımla parlamaya hazır sosyal evrim dinanizmini harekete geçirmek olanağı sizin elinizde.

Biz, bu güçleri harekete geçirebildiğiniz takdirde, (ki bunun için hiçbir engel yok.) Koalisyon protokolunda ve ona dayalı olan hükümet programınızda vaadettiğiniz sorunların çözülebileceğine inanıyoruz.

Saygılarımızla

Ali BOZKURT

TÖB - DER Genel Bşk.

9.5.974 Günü Genel af kanunu ile ilgili TÖB - DER Yönetim Kurulu şu bildiriye yayınladı.

Genel af, kamuoyunu en çok meşgul eden bir sorun olarak güncelliğini sürdürüyor. Bugün affı bir atıfet, bir lütuf olarak gören çağdışı bir zihniyetin temsilcilerine rastlandığı gibi, onu topluma huzur ve barış getirici bir koşul olarak görenler de vardır.

Türkiye öğretmenlerinin en güçlü kuruluşu ve en yetkili temsilcisi olarak biz, genel affa bir atıfet, bir lütuf gözü ile değil, yurdumuza demokratik ortam, sosyal barış ve huzuru getirecek ön koşullardan birisi olarak bakıyoruz. Bu açıdan «adi suçlar, siyasî suçlar» ve bunun gibi birtakım ayırımlar yapılmasının karşısındayız. Biz aynı zamanda Türkiye Öğretmenleri olarak hiç bir düşünce suçu tanımıyoruz ve bunu uygarlıkla da bağdaştıramıyoruz. 50. yıl affının sınırsız olması ve hemen arkasından düşünce ve inançları suç sayan anti - demokratik yasaların kaldırılması, gerçek demokrasinin koşullarından biri ve halkımızın da önde gelen isteğidir.

Geçtiğimiz dönemde, 27 Mayıs Anayasa'sının uygulanmaması, bu temel yasanın emrettiği reform-

ların gerçekleştirilmesi, hatta karşısına çıkılması, sosyal hukuk devleti ilkesinin bir kenara itilmiş olması, siyasal eylemlerin meydana gelmesine uygun bir ortam hazırlamıştır. Gerçek suçlular bu ortamın hazırlayıcılarıdır. Bu gerçekler görmezlikten gelinmez.

Bu nedenledir ki, yurdumuza sosyal barış ve huzur getirilmek isteniyorsa ve adil bir düzenin kurulması amaçlanıyorsa, bu hedeflere varılabilmesi için sınırsız bir genel af ile düşünce ve inançları suç sayan anti - demokratik maddelerin yasalarımızdan çıkarılmasını zorunlu görüyoruz.

Yine Genel Af kanununa ilişkin bir tel 15.5.974 günü genel başkanımız Ali Bozkurt tarafından Cumhurbaşkanlığı Fahri Korutürk'e çekildi.

Sayın Fahri Korutürk
Cumhurbaşkanı
İ Z M İ R

141 - 142. maddeleri af dışı bırakan Genel Af Kanunu çıkmak üzeredir. İnsanları düşüncelerinden dolayı cezalandıran çağdışı ve anti - demokratik bu maddelerin affın kapsamı dışında bırakılması yurdumuzun binbir emekle yetiştirdiği binlerce profesör, öğretmen, sanatçı, yazar, şair, avukat, mühendis, yayınevi sahibi, öğrenci ve başka insanların daha yıllarca cezaevlerinde kalmalarına neden olacaktır. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak isteyen ülkemiz açısından bu durum üzüntü vericidir. En ağır cezalar affedilirken bu maddelerin af dışı bırakılması, Anayasamızın eşitlik ilkesine ters düştüğü gibi, yurdumuzu, düşünce suçu tanımayan uygar ülkeler gözünde de küçük düşürecektir.

Ülkemizin her zamandan çok barış ve huzura ihtiyacı olan bir dönemde düşünceyi suçlayan maddelerin af dışı bırakılması toplumca geçirdiğimiz sarsıntıların giderilmesi açısından da sakıncalar yaratacaktır.

Kamu vicdanını da tedirgin eden bu kanun hükmü hakkında Anayasanın yüksek makamınıza verdiği yetkilerin kullanılmasını takdirlerinize saygı ile sunarım. 15.5.1974

ALİ BOZKURT
TÖB — DER GENEL BAŞKANI

TÜSTAV

YAYIN VE TANITMA ÇALIŞMALARI

I — HABER BÜLTENİ :

Örgütümüz kurulduğundan bu yana sürekli bir biçimde çıkan TÖB - DER Haber Bültenimiz, Yönetim Kurulumuzun 26.9.1973 tarih ve 38/9 sayılı kararıyla 58. sayıdan itibaren onbeş günde bir 24 sayfa olarak ve onbin adet bastırılmaya başlandı.

TÖB - DER Haber Bülteni, örgütümüzün şimdiye kadar haberleşme - örgütlenme ve eğitim görevlerini birbirleriyle bağıntılı olarak yürütmeye çalışmıştır. Bültenin bu üç görevi birlikte ve uyum içinde yapmasına dikkat edilmiştir. Bülten, içinde bulunduğumuz koşullar ve elimizdeki olanakların kısıtlılığı yüzünden hem Haber Bülteni ve hem de dergi olma özelliğini göstermektedir. Yayın organımız eksiklerine, yetersizliklerine rağmen örgütümüzü gelişip güçlenmesinde önemlibir görev yapmıştır.

Bültenimizin hemen her sayısında yayınlanan baş yazılarla örgütümüzün temel konulardaki görüş, tutum ve davranışları ortaya konulmuştur. Ayrıca sürekli olarak iki sayfada, hukuksal konulara ve üyelerimizin teorik eğitimlerine katkıda bulunacak bilimsel nitelikteki yazılara yer verilmiştir. Gerek üyelerimizden ve gerekse üyemiz olmayan kişilerden gelen yazılar, belli bir incelemeden geçirildikten sonra yerimiz oranında bültenimizde yayınlanmıştır. Fakat genel olarak yazıların mesleki ve özlük sorunlarımızla ilgisinin azlığıda bir gerçektir. Bültenimizi bir eğitim ve meslek dergisi haline getire-

cek yazılara bundan böyle daha geniş ve sürekli bir yer verilmesi, yapılması gereken bir iş olarak durmaktadır.

Gerek şubelerimiz ve gerekse üyelerimizle ilgili haberler, bültenimizin her sayısında, geniş olarak verilmeye çalışılmıştır. Kısaca kıyım haberleri diye adlandırabileceğimiz öğretmenlere karşı yapılan çeşitli haksızlıklar, kıyımlar, baskılar, saldırılar elden geldiğince eksiksiz bir şekilde ve objektif olarak zamanında verilmeye çalışılmıştır. Böylece öğretmenlere ve örgütümüze karşı yapılan haksızlıklar kamuoyuna, basına, ilgililere iletilmiştir. Basın, özellikle sıkıyönetim dönemlerinde, TÖB-DER Haber Bülteninde yayınlanan kıyımları ve kıyımlarla ilgili rapor ve belgeleri aktarmış, ilerici yazarlar öğretmen kıyımını yazılarına konu etmişlerdir. Öte yandan kıyım haberleri gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında bir çok yankılara yol açmıştır. Gelecekte öğretmenlerin 12 Mart dönemindeki sosyal ve mesleki mücadelelerini inceliyecekler için kıyım haberleri, kıyım raporları ve bunlarla ilgili yazılar önemli bir kaynak görevini yapacaklardır. Kıyımlarla ilgili haberleri bültenimizde yayınlamamız, yapılan bazı eleştirilere, kusur ve eksikliklerine karşın genel olarak yararlı ve doğru olmuştur.

Bültenimizde, özellikle son zamanlarda, dünya öğretmenleri ile ilgili haber ve yazılara da yer verilmeye başlanmıştır. Bunun da üyelerimize yararlı olduğu kanısındayız.

Bültenimizde, yeni çıkan kitap ve dergiler, gerek haber olarak ve gerekse tanıtma yazıları şeklinde üyelerimize duyurulmaya, tanıtılmaya çalışılmıştır. Bunun daha düzenli ve daha titiz yapılması da gelecek döneme kalan işlerdendir.

Bültenimizin sayfa adedinin artırılması, biçim ve içeriğinin daha da geliştirilmesi yoluyla gelecek dönemde bir dergi haline sokulması hem okuyucu sayısını artıracak ve hem de örgütümüzün haberleşme, örgütlenme ve eğitim çalışmalarına daha fazla katkıda bulunmasına yol açacaktır.

BÜLTENİN DAĞITIM DURUMU :

Her sayısı onbin olarak basılan bültenimizin elden geldiği kadar zamanında çıkmasına, şubelerimize abonelerimize, ilgili kişi ve kuruluşlara aksatılmadan gönderilmesi için gereken çaba harcanmıştır. Buna karşın bazı dağıtım aksaklıkları olmuştur.

Bültenin şu andaki dağıtım durumu aşağı yukarı şu durumdadır :

Aboneler :

a — Şube Aboneleri	: 2000
b — Kişi Aboneleri	: 500
c — Dış Ülke Aboneleri	: 70
Parasız gönderilen yerler :	
a — Şubelere	: 4800
b — Danışma Kurulu Üyelerimize	: 200
c — Bölge Temsilcilerine	: 140
ç — Yerel Derneklere	: 160
d — Mesleki Kuruluşlara	: 35
e — Çeşitli Kişilere	: 40
f — Öğretmen Okullarına	: 105
g — Çeşitli Dış Kuruluşlara	: 45

Görüldüğü gibi bültenimizin abone sayısı azdır. Bültenin abone gelirleri bültenin giderini karşılamaktan uzaktır.

Bülten biçim ve içerik bakımından olanaklar oranında geliştirilmeli, onbeş günlük bir dergi haline getirilmelidir. Bültenin zamanında çıkması, şubelere, abonelere, gerekli kişi ve yerlere zamanında ulaştırılması aksatılmadan sağlanmalıdır. Bundan böyle bülteneye girecek yazıların hazırlanması, seçilmesi ve bunların örgüt çalışmaları ve derneğimizin yönetimi ile ilişkisinin saptanması bakımından sürekli olarak çalışacak bir yazı kurulu şarttır. Yazı Kurulu, bültenin yazı işleri ve sahipliğini yapacak kişilerden biri ile bültenin teknik işlerini yönetecek ve yazıları hukuk bakımından denetleyecek en az üç kişiden kurulmalıdır. Ayrıca yönetim ya da yürütme kurulu bültenin her sayısını incelemeli, değerlendirmeli ve bültenin genel yayın ilkelerini saptamalı ve buna uygun bir yayın yapılmasını sağlamalıdır.

DİĞER YAYIN ÇALIŞMALARIMIZ :

TÖS Zamanından Kalan Kitaplar :

Derneğimizin elinde bulunan TÖS ve TÖDMF zamanından kalan kitap ve broşürler, % 50 indirimle şube ve üyelerimize satılmış; yeni kurulan şubelerimize birer takım bağış olarak verilmiştir.

Kitap Yayınlarımız :

Derneğimizin TÖB - DER Haber Bülteni dışında iki de kitap yayınlamıştır. Bunlardan büyük eğitimci İsmail Hakkı Tonguç'un «İş ve Meslek Eğitimi» adlı kitabı 1974 mart ayında onbin adet olarak bastırılmış olup, şube ve üyelerimize % 50 indirimle satılmaktadır. Bu kitabın şu ana kadar yedi bine yakını satılmıştır.

TÖB - DER Yayınları arasında çıkan ikinci ki-

tabımız Hukuk Büromuz Müdürü Avukat Sayın Halit Çelenk'in «Hukuk Yazıları» adlı kitabıdır. Bu kitabımız da on bin adet basılmış olup şube ve üyelerimize % 50 indirimle satılacaktır. Ayrıca dünya öğretmen örgütlerinin çalışmalarına ve dünya eğitim hareketlerine ilişkin bir kitabımızın da hazırlıkları yarı yarıya tamamlanmıştır.

BASINLA İLİŞKİLERİMİZ :

Yönetim Kurulumuzun çeşitli mesleki, özlük, eğitim ve yurt sorunlarına ilişkin görüşleri bildiri, duyuru, genelge, demeç, açıklama, biçiminde bültenimizin aracılığıyla ya da doğrudan doğruya basına iletilmiştir. Ayrıca öğretmenlerle ilgili çeşitli haberler ve özellikle de kıyım işlemleri, saldırı olayları, örgüt çalışmaları basına, ajanslara, TRT'ye iletilmiştir. Bu konuda elden geldiği kadar çaba harcanmış, bir yandan haberler basına, kamuoyuna iletilirken, bir yandan da örgütümüzün adı duyurulmaya çalışılmıştır. Basın ve özellikle de ilerici ve demokrat basın, örgütümüz ve üyelerimizle ilgili haberlere gereken önemi ve yeri vermiştir. Edinilen deneylerle gelecek dönem basınla daha sıkı ve olumlu ilişkiler kurulabilecektir. Basınla ilişkiler konusunda üyelerimize ve şubelerimize de görevler düşmektedir. Bütün şube ve üyelerimiz, önemli olay ve haberleri vakit yitirmeden en seri araçla Genel Merkeze iletmelidirler. Haberler Genel Merkez tarafından basına iletilmelidir. Haberlerde çabukluk, objektiflik ve açıklık ilkelerine dikkat edilmeli, yorumlardan kaçınılmalıdır. Basınla ilişkilerkonusu daha titizlikle ele alınmalı ve bu konuda bir yönetim ya da yürütme kurulu üyesi görevli ve sorumlu olmalıdır.

Basınla ilişkiler salt derneğimizin genel merkezi, şubeleri ve üyeler ile ilgili haberlerin, bildiri açıklama ve demeçlerin basına haber verilmesi biçiminde olmamalıdır. Derneğimizin çeşitli konulardaki görüş, tutum ve davranışları inceleme, araştırma, makale biçimindeki yazılarla da basına iletilmelidir. Öte yandan öğretmen ve eğitim sorunlarına ilişkin inceleme yazıları yazacak kişilere, yazarlara da kaynaklar TÖB - DER Genel Merkezi tarafından verilebilmelidir. Özellikle yürütme kurulu üyelerinin, yönetim kurulu üyelerinin de gazete ve dergilerde örgütümüzün görüşlerini yansıtan yazılar yazmaları uygun ve yararlı olacaktır.

Kitaplık ve Arşiv Çalışmalarımız :

Genel Merkez kitaplık ve arşiv çalışmalarımız, henüz kuruluş aşamasındadır. Kitaplığımızda eğitim ve meslekle ilgili temel kitap ve kaynaklar, araştırmalar, istatistikler, dökümanlar çok az ve yetersizdir. TÖB - DER gibi büyük bir kuruluşun zengin bir kitaplığa ve arşive sahip olması, üzerinde tartışılmıyacak bir konudur. Gelecek dönem bu konuda gerekli çalışmaların yapılması kaçınılmazdır.

Şu anda kitaplığımız demirbaşında toplam 748 cilt kitap, belge bulunmaktadır. Eğitimle ilgili yayınlar ve kitaplığımızda bulunması gereken kaynaklar toplanmaktadır. Ayrıca iki büyük günlük gazete iki yıldan beri sürekli olarak kitaplığımıza ciltlenerek konulmaktadır. Derneğimizin eğitim, örgütlenme, yayın konularında daha başarılı olabilmesi için zengin, kullanışlı bir kitaplığa ve arşive duyduğu ihtiyaç ortadadır.

ÖZLÜK SORUNLARIMIZ :

1970 lerden yakın zamana kadar, üyelerimizin önüne çıkarılan en önemli engellerden biri, hak arama özgürlüğünün geniş ölçüde kısıtlanması olmuştur. Böylece özlük sorunlarımızın çözümü bakımından öteki hak arama örgütleriyle birlikte bizim de sesimizin kısılacağı bir ortam yaratılmak istenmiştir. Oysa hak arama özgürlüğümüzün kısıtlanması kişinin yaşama özgürlüğünün kısıtlanması anlamına gelir. Çünkü kişi ister ilkel, isterse gelişmiş toplumda yaşasın, kişinin şu temel ihtiyaçları karşılanmadıkça ona yaşama özgürlüğü tanınmış olmaz. Bu temel ihtiyaçlar :

- a) Beslenme,
- b) Barınma,
- c) Giyinmedir.

Konuya bu açıdan bakıldığında karşımıza çıkan engeller ve sorunlar yalnızca temel ihtiyaçlarımızla ilgili de değildir. Çalışan kişiden beklenen verimin alınabilmesi, temel ihtiyaçlarının karşılanması yanında :

- a) Sağlık,
- b) Isınma - aydınlanma,
- c) Dinlenme - eğlenme.

ç Yeteneklerini kullanma ve geliştirme özgürlüğü sorunlarının çözümüne de bağlıdır. Bu ihtiyaçların karşılanması, çalışan öğretmenin geçindirmek zorunda olduğu kişiler bakımından da aynı önemi taşımaktadır.

Devlet çalıştırdığı öğretmenlerden verim bekler. Öğretmenin uyguladığı eğitim öğretim çağdaş ölçülere uygun olması gereklidir. Öğretmenlerden beklenen verimin alınabilmesi onun özlük sorunlarının çözümüne sıkı sıkıya bağlıdır. Beslenemeyen insanların beyinleri çalışmaz, yetenekleri körleşir, hak arama bilincinde olamaz, topluma yararlı olmak direncini gösteremez.

Barınma güvenliği sağlanmamış kişiler tedirgindir. En ilkel toplum döneminde mağra devri kişinin başını sokacağı bir mağrası varken, çağımızdaki türk öğretmenin başını sokacağı bir gecekondusu bile yoktur. Konut sorunun çözümü yıllardan beri savsaklanmaktadır.

Öğretmenlerden sınıflarında giyim kuşam bakımından herkese örnek olması istenir. Bu istek yönetmeliklere bağlanmış bir devlet buyruğudur. Ama bu çarkın dönmesini isteyenler, değirmene su akıtmaktan da kaçınılmaktadırlar. Ülkemizde, ortalama, bir aile beş kişidir. Bir öğretmen en az beş kişinin yaşamasından sorumludur. Bir öğretmenin cebine on el, aşına beş kaşık uzanmaktadır. İşine karışıp onun başında değirmen taşı döndürenlerin yaptığı baskılar, verdiği cezalar da onun yarasında tuzdur, biberdir. Öğretmen, yaşaması kendi aylığına bağlı kişilerin sorumluluğu altında ezilirken, öte yandan da öğretmeni ezmek için birbiriyle yarışan okul müdürleri, ilköğretim müdürleri, ilköğretim müfettişleri, bakanlık müfettişleri, kaymakamlar, milli eğitim müdürleri, valiler, disiplin kurulları, politikacılar gibi kıyımcıların da satırı altındadır. Çevrenize bir göz gezdiriniz. Öğretmenler içinde yetkililerce onurlandırılanlarla cezalandırılanları karşılaştırınız. Cezalandırılan öğretmenleri saymakla bitire-

mezsınız. Ama ödül alanları parmakla göstermek için bile bulamayacaksınız. Bulabildikleriniz de çoğunca «evet efendim» cilerdendir.

Özlük sorunlarımızın çözümü, yani çalışan kişiler olarak bizim ve bakmakla yükümlü olduğumuz kişilerin beslenme, barınma, giyinme, eğitim, sağlık, dinlenme, yeteneklerimizi geliştirip kullanma haklarımızın yeterli olanaklarla çözümü bizim öğretmen olduğumuz için istediğimiz haklardan değildir. Biz özlük sorunlarımızın çözümünü sık sık isteyeceğiz. Yukarıdan beri sözünü ettiğimiz temel ihtiyaçlarımızın karşılanması anayasamızın devlete yüklediği bir görev, vatandaş olarak da bize tanıdığı birer haktır. Bir devlet yurttaşlarının temel ihtiyaçlarını karşılama olanakları yaratma çabasını belli bir öncelik içinde sürdürmek zorundadır. Hele de anayasasında sosyal devlet olmak niteliğini en başta benimseyen bir devlet kendisinin gerçekten sosyal devlet niteliğine kavuşmasının ölçüsü olarak yurttaşlarının yaşama gereksinimlerini karşılayabilmeyi kullanmak zorundadır.

Düşünenin mahkum edildiği, emeğin sömürüldüğü ülkemizde hiç bir emekçi kesiminin emeğinin karşılığı verilmediği gibi buna bağlı olarak öğretmenin de özlük hakları her zaman kısıtlı kalmış, yasaların öngördüğü hakları bile verilmemiştir.

Düzenlenen çağ dışı, anayasanın özüne aykırı yasalarla ve bunun gereği kuruluşlarla öğretmen, mutlu azınlığın çıkarlarına hizmet eden programı içinde kalmaya mahkum edilmiştir. Bu çemberi yarıp topluma yönelik düşündüğü, adım attığı anda öğretmen mutlaka kıyımına uğramıştır. Bu açıdan, öğretmenlerin en büyük kesimini oluşturan ilkokul

öğretmenleri arkadaşlarımıza ilişkin olarak biz diyoruz ki :

1 — 11 Disiplin Kurulları derhal kaldırılmalıdır. Çağ dışı olan ve anayasamızın 114 ve 118. maddeleriyle de bağdaşmayan bu kuruluşlar ortaçağ engizisyon mahkemelerinden farksızdır. Bunların yerine her ilde İdarî Mahkemeler kurulmalıdır. Bu mahkemeler üç kişiden oluşmalı ve bir tanesi o ildeki tüm öğretmenlerin seçeceği bir öğretmen olmalıdır. Diğer iki üye ise Anayasamızın 133. maddesinde saptanan ilkelere uygun olarak seçilmelidir. Öğretmenlerin tüm disiplin ve mesleki konularla ilgili kovuşturmaları bu mahkemelerce yürütülmeil ve kararları bir yüksek mahkemede temyiz edilebilmelidir.

2 — İlkokul yöneticileri, demokratik kurallara uygun olarak o okuldaki öğretmenler arasından ve öğretmenlerce seçilmelidir. Yönetici; emreden, kusur arayan, ayrıcalıkları olan, canı istediği zaman okula gelen, istemediği zaman gelmeyen bir yetkili olmaktan çıkarılmalıdır.

3 — İyi sicili olmayan bir kişi ilköğretim müdürü olamıyor. Bu sicili de üstler vermektedir. Okuyan, araştıran, doğrulardan yana belli bir kişilik geliştirmiş, akılcı yöntemlerle doğayı ve sosyal çevreyi değerlendiren bir öğretmene bu üstlerin iyi sicil vermeleri düşünülemez. Bugün genellikle her kalıba girebilen kişiler bu göreve getirilmektedir.

İlçelerde bugünkü ilköğretim müdürleri o ilçede bulunan tüm ilkokul öğretmenlerinden oluşan bir kurul seçmelidir. Ayrıca bu seçiciler kuruluna köy muhtarları da katılmalıdır. İlçenin eğitim öğretim sorunları, İlköğretim Müdürü başkanlığında toplanacak ilçedeki tüm okul yöneticileri tarafından

saptanmalı, İlköğretim Müdürleri, saptanan bu ilkelere uygulanmasında uyumu sağlamalıdır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan programlar, yönetmelikler ve genel ilkeler ışığında yörenin maddi koşulları da dikkate alınarak programların en iyi biçimde uygulanması yine bu kurulca düzenlenmelidir.

Böylece bugünkü çağ dışı ve işe yaramaz teftiş sistemi de kaldırılmış olur. Yörenin toplumsal koşullarına uygun testlerle öğretmenlerin çalışmaları daha objektif olarak ölçülür, çalışanların emeği daha iyi değerlendirilir, meslekte «testiği kıranla suyu getiren» arasındaki ayırım, hiç bir yalğıya yer verilmeden saptanmış olur.

4 — İllerdeki eğitim örgütü de ilçelerde olduğu gibi oluşturulmalıdır. İl Milli Eğitim Müdürünü de o ilde görevli bütün öğretmenlerden oluşan bir kurul seçmelidir. İlin genel eğitim program ve işlevi bu kurulca planlanmalı, uygulanması için gerekli önlemler bu kurulca her yıl, yörenin koşullarına ve ülkenin genel eğitim amaçlarına uygun biçimde saptanmalıdır. Yönetim, halkla birlikte ve halkın daha mutlu olmasına yönelik düzenlenmelidir.

Bugünkü bürokrasinin iş yapmak yerine işi bozmak ve yavaşlatmak, egemen güçlerin çıkarlarını korumak, eşe dosta iş bulmak, eşin dostun hazırladığı kitapların satılmasını sağlamak amacıyla yönelik Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünü tezelden değiştirmek, yeniden biçimlendirmek zorunludur. Yeniden biçimlendirmede üniversitelerden, öğretmen kuruluşlarından ve D.P.T. nin bu konuda yaptığı araştırmalardan yararlanılmalıdır. Her şeyden önce Milli Eğitimimiz içine sızmış emperyaliz-

min temsilcisi yabancı uzmanlardan arındırılmalı ve Millî Eğitimimiz ulusal niteliğe kavuşturulmalıdır. Ulusal eğitim ancak bir ülkenin kendi eğitimcileri tarafından planlanıp ve uygulanabilir.

Kısaca, eğitimin her kesiminde, planlanmasında, müfredat programlarının hazırlanmasında Türkiye öğretmenleri ve eğitim uzmanları söz sahibi olmalıdır.

6 — Öğretmen çocuklarının eğitim ve öğretimi : Köy köşelerinde ve yüksek öğrenim kurumlarının bulunduğu kentlerden uzaklarda görev yapan öğretmenlerin en önemli sorunlarından biri de çocuklarının eğitim ve öğrenimlerini sürdürebilmelelidir. Halkımızın büyük çoğunluğunun çocuklarının durumları da aynıdır.

Anayasamız, «Halkın eğitim ve öğrenim ihtiyaçlarını sağlamak, devletin başta gelen ödevlerinden-dir.» Demesine karşın bu kesin hüküm, egemen güçler tarafından yerine getirilmemektedir. Kuşkusuz bunu bilerek ve isteyerek yerine getirmiyorlar.

7 — Milli Eğitim Temel Yasası tezelden değiştirilmeli, paralı öğretim kaldırılmalı, eğitim ve öğretimin ağır yükü halkımızla paylaşılmalı, ilkökuldan üniversiteye tüm eğitim kurumları parasız hale getirilmeli, bilimsel verilerin ışığı altında öğrencilerin meslek dallarında ilerlemeleri sağlanmalıdır. Böyle olunca ilkökul öğretmenlerinin çocuklarının okumaları sorunu da kendiliğinden çözümlenmiş olur.

8 — Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı : Ya statüsü değiştirilmeli ya da hemen kapatılmalıdır. Bugün bu kuruluş bir kaynak olarak egemen güçlerin hizmetine hazır kılınmıştır. Bu sandık sürdürülecekse yönetimi bizzat öğrenmenlere verilmeli ve

öğretmenlerin konut, sosyal güvenlikleri ve başka sorunlarının çözümünde bir araç olarak kullanılmalıdır. TÖB - DER olarak Milli Eğitim Bakanlığı önünde bu konuda gerekli girişimde bulduk. Bakanlık yetkilileri bizim önerilerimiz doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılacağını söylemiştir. Biz bunun bir sözden ibaret kalmaması için gerekli girişimlerimizi sürdüreceğiz.

9 — İlkokul Öğretmenlerinin Terfi ve Teftişleri : İlkokul öğretmenleri bugün dört yılda bir derece ilerlemesi yapabilmektedir. Bakanlıkça bu konuda kanun kuvvetinde kararname ile gerekli düzenlemelerin yapılacağı ilkokul öğretmenlerinin üç yılda bir terfilerinin sağlanacağı, tavanın kaldırılarak birinci dereceye dek yükselmelerinin sağlanacağına söz vermiştir. Ayrıca ilkokul öğretmenlerinin onbirinci derecenin son kademesinden göreve başlatılmaları için de Bakanlık önünde girişimlerde bulunulmuştur.

Fakat bilindiği gibi 31.5.1974 günü çıkan Kanun Gücündeki Kararname bu konuda verilen sözleri yerine getirememiştir. TÖB - DER olarak bu aksaklığın giderilmesine uğraşacağız, önceki girişimlerimizi sürdüreceğiz.

10 — Eğitim ve yıpranma zammı köylerde ve mahrumiyet bölgelerinde görev yapan tüm öğretmenlere verilmeli köylerde çalışan öğretmenlerin üç yılı, kıdemlerinin hesaplanmasında dört yıl olarak değerlendirilmelidir.

TÖB - DER siyasal iktidar nezdinde bunların gerçekleştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunmuştur. Örgütlenir, demokratik baskı gurubu olarak kamuoyu yaratırsak kuşkusuz siyasi gücü elinde tutanlar bu isteklerimizi daha kolay yerine getirirler.

ORTAÖĞRETİMDEKİ ÖĞRETMENLERİN ÖZLÜK SORUNLARI :

Yukarıda da değindiğimiz gibi genel olarak ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim ve öğretim bir bütündür ve sorunları birbirinden koparılamaz. İlkokul öğretmenlerinin sorunlarının çözümü için sıraladığımız önlemler, öneriler ortaöğretimde görevli öğretmenlerin özlük sorunlarının çözümü için geçerlidir. İlköğretimde olduğu gibi ortaöğretimde de yöneticileri öğretmenler kendi aralarından seçmeli ve öğrencilerin de yönetime katılmaları sağlanmalıdır.

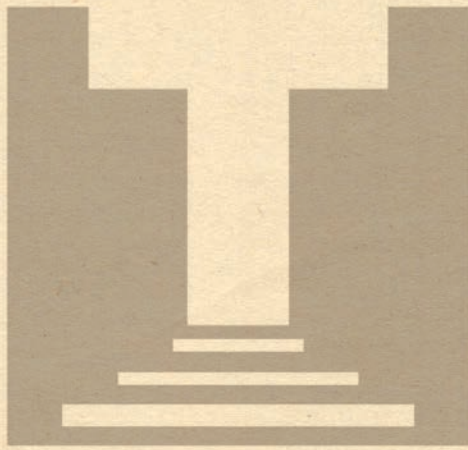
Böylece çağdaş eğitimin bulgularından habersiz, sopa ile eğitim yapılacağına inanmış egemen güçlere hizmet eden, onlara önünde ellerini oğuşturan yöneticilerin yerine meslekte kendisini gerçekten yetiştirmiş, liderlik yeteneğine sahip öğretmenlerin yönetici olması sağlanabilir. Programların yapımında, uygulama yöntemlerinin saptanmasında, değerlendirilmesinde Türkiye öğretmenleri ve eğitim uzmanları söz sahibi olmalıdır.

Orta öğretimde bugünkü teftiş sistemi değiştirilmeli ve suç arıyan, kusur arıyan, öğretmenin şevk ve heyecanını baltalayan müfettişler derhal bu görevlerinden uzaklaştırılmalı, teftiş sistemi kökten değiştirilerek otokontrol sistemi getirilmelidir.

Meslek içi eğitimin sağlanması için yaz kursları geliştirilmeli, mesleki kültürünü geliştirmiş, kendini yetiştirmiş, yaratıcı - yapıcı öğretmenlerin meslekte ilerlemeleri sağlanmalıdır.

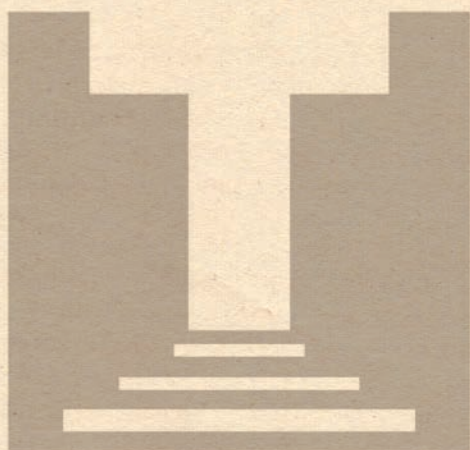
Yıpranma zamları ve iş güclüğü zammından ortaöğretmenleri de yararlanmalı, öğretmeni yorgun düşüren, bu yüzdende eğitimi verimsizleştiren ücretli ders düzeni değiştirilmeli, ücretliders gelirleri, temelde yıpratıcı bir iş yapan öğretmen için oltadaki yem olmaktan çıkarılmalıdır.

TÜSTAV

Hukuk Bürosu Çalışmaları

TÜSTAV

HUKUK BÜROSU ÇALIŞMALARI

Hukuk bürosunun çalışmalarını açıklarsak bu dönemin hukuk alanındaki gelişmelerini, siyasal iktidarın, Milli Eğitim Bakanlık örgütünün ve birçok Valiliklerin üyelerimiz hakkında uyguladıkları yasa dışı, keyfi baskı yöntemlerini hatırlatmak ve bunlara kısaca değinmekte yarar görüyoruz.

Bilindiği gibi ara rejim denilen geçtiğimiz dönemde 1961 Anayasası iki kez değiştirilmiş, temel hak ve özgürlükler kısıtlanmış, kamu görevlilerinin sendikal hakları ellerinden alınmış, 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Yasası yürürlükten kaldırılmış, bu yasaya göre kurulmuş olan ve yıllarca ulusal eğitimimize ve Türkiye Öğretmenine önemli hizmetlerde bulunan Türkiye Öğretmenler Sendikasının faaliyetine son verilmiştir.

Öteyandan Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerini kısıtlayan Anayasa değişiklikleri yapılmış, Anayasamızın bağımsızlık ve tabii hakim ilkelere aykırı Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuş, Danıştay Yasasında, Ceza Yasasında, Ceza Yargılamaları Usulü Yasasında, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasında, değişiklikler yapılmış,

Cemiyetler Yasası kaldırılarak yerine 1961 Anayasasının birçok ilkelerine aykırı 1630 Sayılı Dernekler Yasası getirilmiştir. Dernekleri işlemez hale getiren bu yasanın birçok maddeleri Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

Bu Anayasa ve yasa değişikliklerinin, 27 Mayıs Anayasasının getirildiği hukuksal düzene karşı bir tepki ve bir geriye dönüş olduğu kuşkusuzdur. 12 Mart'tan bu yana Anayasa ve yasalar alanında yapılan değişiklikler, gerçek ve tüzel kişiliklerin temel hak ve özgürlüklerini kısıtlamış, 12 Mart Hukuku olarak nitelenebilecek yeni bir hukuk sistemi oluşturulmuştur.

TÖB-DER Hukuk Bürosunun çalışmalarını böyle bir hukuksal baskı rejimi ve sıkıyönetim koşulları içinde değerlendirmek gerekmektedir. Gerçekten bu dönemde yüzlerce öğretmen tutuklanmış, gözaltına alınmış, görevden uzaklaştırılmış, nakledilmiş, Bakanlık emrine alınmış, değişik disiplin cezalarına çarptırılmış ve çeşitli yönetsel ve ceza kovuşturulmalarına uğramıştır. Ayrıca yüzlerce öğretmen, öğretmen olarak askerlik görevlerini yapmaları gerekirken er olarak askere alınmışlar ve göreve başlatılmışlardır. Bütün bu yasa dışı, haksız işlemleri yargı organlarına götürmek, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde ve genel mahkemelerde açılan yüzlerce kamu davasını izlemek ve üyelerimizi savunmak gerekmiştir.

Öteyandan derneğimiz ve yöneticileri de baskı uygulamalarından kurtulamamışlar, dernek genel merkezinde aramalar yapılmış, dernek başkanı ve yönetim kurulu üyeleri gözaltına alınmış,

cezaevlerine gönderilmişlerdir. Yöneticiler hakkında birçok davalar açılmıştır. Dernek tüzüğü yasa dışı gerekçelerle İçişleri Bakanlığında geri çevrilmiş, sıkıyönetim koşulları altında toplantı izni alınarak yeniden genel kongreye gidilmiş ve tüzükte değişiklik yapılmıştır. Buna rağmen düzenlenen yeni dernek tüzüğü İçişleri Bakanlığınca yeniden geri çevrilmiştir. Haklı nedenlere dayanmayan idarenin bu tutumu karşısında bakanlık nezdinde yapılan dirençli çabalar sonunda derneğimiz tüzüğünün onanması sağlanabilmiştir.

Bu dönemin hukusal yönden ortaya çıkardığı güçlükleri ve baskı yöntemlerini burada ayrıntılarıyla açıklamak olanaksızdır. Bu nedenle sadece bunlara kalın çizgileriyle değinmekle yetiniyoruz. Büro çalışmalarının bu koşullar gözönüne alınarak değerlendirilmesini rica ediyoruz.

Hukuk Büromuzun çalışmaları, avukatlık işleri ve danışmanlık olmak üzere iki yönden yürütülmektedir. Aşağıda gösterilen dava sayılarından da anlaşılacağı gibi davaların büyük bir kısmı Yargıtay, Askerî Yargıtay, Sıkıyönetim Askerî Mahkemeleri, Danıştay, diğer merkez ve taşra adliye mahkemelerinde genel merkez avukatları tarafından izlenmiştir. Taşrada görülen davaların bir kısmı da bölge avukatları tarafından izlenmiştir. Taşrada görülen davaların bir kısmı da bölge avukatları tarafından yürütülmüştür.

Danışmanlık görevi, karşı karşıya görüşme, yazı ile görüş bildirme ve haber bülteninde yer alan yazıların incelenmesi yoluyla yapılmaktadır. Bunun dışında ayrıca şubelerimizden gelen hukuk ile ilgili yazılar, sorular cevaplandırılmıştır.

İzlenen davaların dönemlerine göre dökümü şöyledir :

**I — DANIŞTAY DAVALARI
(GENEL MERKEZ AVUKATLARINCA
İZLENMİŞTİR.)**

A — Dönemler itibariyle Danıştay'da açılan davaların dökümü :

a) TÖB - DER kurulduğundan 1.7.1972 gününe kadar açılan	90
b) 1.7.1972 gününden 7.11.1972 gününe kadar açılan	120
c) 7.11.1972 gününden 25.1.1973 gününe kadar açılan	132
d) 25.1.1973 gününden 18.4.1974 gününe kadar açılan	102
e) 18.4.1974 gününden 1.1.1974 gününe kadar açılan	127
f) 1.1.1974 gününden 1.6.1974 gününe kadar açılan	49
TOPLAM	620

B — Derneğimizin kuruluşundan bugüne kadar Danıştay'da açılan davaların konularına göre dökümü :

1) Nakil işlemlerinden dolayı	104
2) İşten el çektirme, görevden uzaklaştırma, göreve son verme	107
3) Bakanlık emrine alma	59
4) Öğrenci işleri	20
5) Müstafi sayılma işlemlerinden dolayı	6

6) Başka tür davalardan dolayı : (Emeklilik, yolluk ödememe, tazminat, maaş kesimi, disiplin cezası, intibak)	66
7) Er olarak askere sevk işlemlerinden dolayı	258

Toplam **620**

C — TÖB - DER kurulduğundan bu yana Danıştay'da açılan 620 davadan 280 dava sonuçlanmış, 340 dava ise devam etmektedir. Sonuçlanan davaların konularına göre dökümü :

- a) 244 adet er öğretmen davası iptal ile sonuçlanmıştır.
- b) 1 müstafi sayılma davası iptal ile sonuçlanmıştır.
- c) 1 öğrenci davası iptal ile sonuçlanmıştır.
- d) 9 yolluk ve tazminat davası iptal ile sonuçlanmıştır.
- e) 16 nakil davasından 1 i iptal, 15 i red ile sonuçlanmıştır.
- f) 7 işten el çektirme davasından 4 ü iptal, 3 ü red ile sonuçlanmıştır.
- g) 10 Bakanlık emri davasından 9 u iptal, 1 i red ile sonuçlanmıştır.

D — Devam eden 340 dava ve Yürütmenin Durdurulması kararları :

- a) 74 nakil davasından 7 sinde yürütmenin durdurulması istemimiz kabul, 67 si reddedilmiştir.
- b) 44 bakanlık emri davasından 42 sinde yürütmenin durdurulması istemimiz kabul, 2 si reddedilmiştir.

- c) 82 işten el çektirme davasından 38 inde yürütmenin durdurulması istemimiz kabul, 44 ü reddedilmiştir.
- d) 12 öğrenci davasından 2 sinde yürütmenin durdurulması istemimiz red, 10 unda kabul edilmiştir.
- e) 5 göreve atanmama davasından 4 ünde yürütmenin durdurulması istemimiz red, 1 inde kabul edilmiştir.
- f) 9 er öğretmen davasından yürütmenin durdurulması istemimiz kabul edilmiştir.
- g) 1 müstafi sayılma davasından yürütmenin durdurulması istemimiz kabul edilmiştir.
- h) 1 meslekten ihraç davasında yürütmenin durdurulması istemimiz reddedilmiştir.
- i) 112 dava ise yürütmenin durdurulması istenmediğinden tebligatsız olarak devam etmektedir.

II — GENEL MERKEZ AVUKATLARINCA İZLENEN ADLİ DAVALAR

A — Anka'da İzlenen Davalar :

- a) Yargıtay ve Askerî Yargıtay'da duruşmasına girilen davalar 18
- b) Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerinde sürmekte olan davalar 2
- c) Ağır Ceza Mahkemelerinde izlenen davalar 9
(Bu davalardan 3 ü beraetle sonuçlanmış, 2 si aflu ortadan kaldırılmış ve 4 ü devam etmektedir.)

- d) Asliye Ceza Mahkemelerinde izlenen davalar 2
(Birisı beraetle sonuçlanmış, ikincisi de afla ortadan kalkmıştır.)
- e) Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesinde izlenen davalar 20
(Davaların tümü afla ortadan kaldırılmıştır.)
- f) Sulh Ceza Mahkemelerinde İzlenen davalar 1
(Bu dava beraetle sonuçlanmıştır.)
- g) Asliye Hukuk Mahkemelerinde izlenen davalar 5
(Bu davalardan birisi müracaate bırakılmış, birisi aleyhte sonuçlanmış, 3 ü devam etmektedir.)
- h) İş Mahkemelerinde izlenen davalar 3
(Birisı karşı tarafça müracaata bırakılmış, ikisi devam etmektedir.)
- i) İcra dairelerinde ve icra hakimliklerinde izlenen takip ve davalar 28

B — Genel Merkez Avukatlarınca Taşrada İzlenen Adli Davalar : ••

- a) Ağır Ceza Mahkemelerinde izlenen davalar 13
(Bu davalardan 7 si beraetle, birisi mahkûmiyetle sonuçlanmış 5 i ise devam etmektedir.)
- b) Asliye Ceza Mahkemelerinde İzlenen Davalar 4
(Bu davalardan birisi beraetle sonuçlanmış, 3 dava ise afla ortadan kaldırılmıştır.)

c) Sulh Ceza Mahkemelerinde izlenen davalar (Bu davalar beraetle sonuçlanmıştır.)	2
d) Asliye Hukuk Mahkemelerinde izlenen davalar (Bu davalardan 1 isi lehte sonuçlanmıştır, 5 i devam etmektedir.)	6
TOPLAM	112

III — TAŞRA ADLİYELERİNDE BÖLGE AVUKATLARINCA İZLENEN DAVALAR

a) Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerinde izlenen davalar	25
14 üyemizin yargılandığı 8 dava sonuçlanmış, bu sekiz davada 11 kişi beraet etmiş 3 üye mahkûm olmuştur. Devam etmekte olan 14 davada toplam 63 üyemiz halen sanık olarak yargılanmaktadır. Ayrıca 9 sanıklı üç dava da uyuşmazlık mahkemesinin kuruluşunu beklemektedir.	
b) Genel Mahkemelerde izlenen davalar	68
Sonuçlanan 16 davada 18 üyemiz yargılanmış bunlardan 12-si beraet ederken 6 üye mahkûm olmuştur. 39 sanık üyemizin yargılandığı 24 dava ise devam etmektedir. Ayrıca 25 dava dosyası 1803 sayılı af yasası kapsamına girdiğinden 38 üyemizin davaları bu yasa gereğince ortadan kaldırılmıştır. Öte yandan devam eden davaların	

üçünde üç şubemiz davacı durumunda bulunmaktadır.

Tüm bu davalar 42 bölge avukatımız tarafından izlenmektedir.

IV — BÜROMUZUN DİĞER ÇALIŞMALARI

Büromuzda avukatlık işleri yanında ayrıca danışmanlık çalışmaları da yapılmaktadır. Yöneticiler ve üyelerle hukuksal konularda görüşmeler yapılmış, sorular sorulara sözlü ve yazılı cevaplar verilmiştir. Bir kısım üyelerimize ve öğretmen okulu öğrencilerine dilekçeler yazılmış, hukuksal yardımlarda bulunulmuştur.

Öteyandan üyelerimiz tarafından taşradan açılmış olup da genel merkezce izlenmesi istenen davalar, Danıştay'da izlenmiş ve sonuçları ilgili üyelerimize duyurulmuştur. Şubelerimizin ve üyelerimizin resmî dairelerde izlenmesini istediği işler bu dairelerde kovuşturulmuş ve gerekli cevaplar yazılmıştır.

V — RAPORTÖRLÜK İŞLERİ

Hukuk bürosunca yapılmakta olan işlerden birisi de raportörlük işleridir. Büroya gelen evraklar üzerinde inceleme yapılmakta ve resmî daire ve kurumlarda kovuşturulması gereken işler izlenmektedir. İzleme ve incelemelerin sonuçları ilgili şubeye ve üyeye duyurulmaktadır.

Büroya günde ortalama 3-4 evrak havele edilmektedir. Danıştay ve diğer resmî dairelerden doğrudan doğruya büromuza gönderilen evrakların ortalama sayısı hergün için 7-8 civarındadır. Bu

evraklar üzerine de ayrıca gerekli işlemler yapılmaktadır. Yönetim Kuruluna sunulan evraklar ve işlem yazıları 4 kez elden geçmektedir. Bunlar : İlk inceleme, yönetim kuruluna büro görüşü ile sunma, Danıştay dava dilekçelerinin hazırlanması, daktilo edilerek davanın açılması ve ayrıca yürütmenin durdurulması kararlarıyla, iptal kararlarının örnekleri çıkarılarak bir dilekçeyle davalı bakanlıktan ya da makamdan bu kararların uygulanmasının istenmesidir.

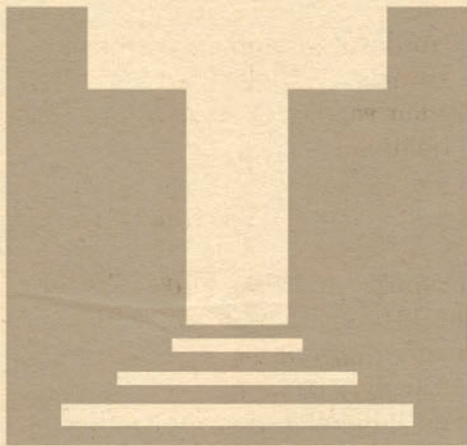
Açılan davalar, alınan savunmalar, cevaplar ve verilen kararlar ile ilgili olarak şubelere ve üyelerimize yazılan yazılar ve verilen bilgiler de yüklü bir hizmet bölümüdür.

VI — YAZIŞMALAR

Büromuza 21.1.1973 gününden 31.5.1974 gününe kadar 1416 evrak ve işlem yazısı gelmiştir. Yine bu dönemde büromuzca cevaplandırılan yazıların sayısı 1030 dur. Cevaplandırılmayan yazılar bilgi için gönderildiğinden dosyalarına konulmuştur.

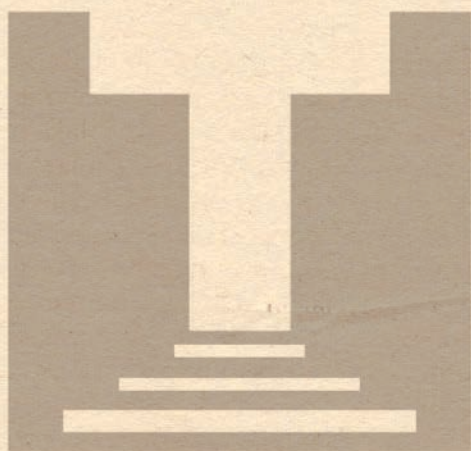
Bu evrakların dışında adli mahkemelerden, Danıştay ve diğer resmi dairelerden gelen evraklar doğrudan doğruya büromuza intikal etmekte olduğundan bunlar üzerinde de gereken işlem ayrıca yapılmakta ve sonuçları ilgili yerlere bildirilmektedir.

TÜSTAV

Genel Saymanlık Çalışmaları

TÜSTAV

GENEL SAYMANLIK ÇALIŞMA RAPORU

Muhasebe Büromuz; Derneğin muhasebe işlerini, yürürlükteki yasalara, muhasebe mevzuat ve tekniğine, tüzüğüme ve Dernek organlarının kararlarına uygun olarak yürütmekte, uzman personelimiz gerekli defterleri günü gününe işlemektedir.

Bu anlayış içinde muhasebe büromuz her ay derneğin bilanço ve mizanını, muavin defterler itibarı ile gelir ve giderlerini aylık rapor olarak Yönetim Kurulunun denetimi altında bulunmaktadır.

Sorumluluğunu taşıdığımız, 21 Ocak 1973 - 31 Mayıs 1974 tarihleri arasında kalan 16 aylık dönemin kesin mizanı ve bilançosu aşağıya çıkarılmıştır.

Bilançonun analizine geçmeden önce, bir noktayı belirtmekte yarar umuyoruz. Bilindiği gibi muhasebe işleri, bilanço rakamlarının değerlendirilmesi uzmanlık işidir. Bu nedenle sorumluluğunu taşıdığımız 16 aylık dönemin gelir ve gider rakamlarını toplamlar halinde vermek yerine aylık muhasebe raporlarına ve muavin defterlere uygun olarak aylara göre dağılımlarını ekteki çizelge ile sunmayı daha uygun bulduk. Çizelgenin bir başında geçmiş dönemlerin toplamı, diğer başında sorumlu-

**31.5.1974 TARİHİ İTİBARI İLE KESİN
MİZAN :**

HESAP ADI	BORÇ	ALACAK	BORÇ BAKİYESİ	BAKİYESİ
KASA	1.213.005.78	1.184.158.61	28.847.17	
BANKALAR	1.676.226.36	1.215.418.08	460.808.28	
MUH. BORÇLULAR	620.210.98	377.472.53	242.738.45	
T. B. TEVKİFATLARI	18.310.—			
DEPOZİTO VE TEM.	212.200.—	212.200.—		
VERGİ TEMİNATLARI	21.457.50		21.457.50	
DEMİRBAŞLAR	157.826.75	51.657.35	106.169.40	
GAYRİMENKULLER	1.110.000.—		1.110.000.—	
GİDERLER	3.167.651.24	58.265.50	3.109.385.74	
GELİRLER	62.234.98	5.147.182.05		5.084.947.07
ÖDENECEK SİGORTA	67.695.53	73.284.58		5.589.05
ÖDENECEK VERGİ	88.464.50	94.977.—		6.512.50
ÖDENECEK M.D.V.	4.448.10	4.733.22		285.12
ÖDENECEK D. PULU	1.571.45	1.954.25		382.80
MUH. ALACAKLILAR	397.20	397.20		
TOPLAM	8.421.700.37	8.421.700.37	5.097.716.54	5.097.716.54

31.5.1974 TARİHİ İTİBARI İLE BİLANÇO :

HESAP ADI	BORÇ BAKİYESİ	ALACAK BAKİYESİ
KASA	28.847.17	
BANKALAR	460.808.28	
MUH. BORÇLULAR	242.738.45	
T.B. TEVKİFATLARI	18.310.—	
VERGİ TEMİNATLARI	21.457.50	
DEMİRBAŞLAR	106.169.40	
GAYRİMENKULLER	1.110.000.—	
GİDERLER	3.109.385.74	
GELİRLER		5.084.947.07
ÖDENECEK SİGORTA		5.589.05
ÖDENECEK VERGİ		6.512.50
ÖDENECEK M.D.V.		285.12
ÖDENECEK D.P.		382.80
TOPLAM	5.097.716.54	5.097.716.54

luğunu taşıdığımız dönemin toplamı bulunmaktadır. Bu şekilde üye ve delege arkadaşlarımıza bilanço, Dernek gelir ve giderlerini daha rahat değerlendirmeye olanakını sağladığımızı inanıyoruz.

I — PASİF HESAPLARIN ANALİZİ :

a) GELİRLER :

Bilançonun passifinde görülen 5.084.947.07 TL., 3.9.1971-31.5.1974 tarihleri arasındaki devrenin gelirler toplamını ifade etmektedirler. Bu toplamın 3.349.991.34 TL. si eski gelirler, 1.734.955.73 TL. si ise sorumluluğunu taşıdığımız 21.1.1973 — 31.5.1974 tarihleri arasındaki dönemin gelirler toplamıdır. Ancak bu gelirin 110 bin lirası Çekerek ve Osmaniye taşınmazlarının Genel Merkeze intikalinden doğmaktadır. Bu nedenle fiili gelir değildir. Fiili gelir 110 bin lira noksanla 1.624.955,33 TL dir.

Gelir Dilimleri : Gelir dilimlerinin seyrini ekteki çizelgeden takip olanağı bulunduğu için ayrıntılı açıklamalara girmiyoruz. Yalnız üye ödentisi Genel Merkez paylarını ve kamp gelirlerini açıklığa kavuşturmakla yetineceğiz.

Genel Merkezin başlıca geliri, bilindiği ve çizelgede de görüldüğü gibi üye ödentisi Genel Merkez paylarıdır. Fakat bu konuda yeter düzeye ulaştığımız söylenemez. Kaba rakamlarla 70 bin üyeye karşılık Mayıs 1974 ayı içinde 30.000 üyeden 150.000 lira ödenti alınmıştır. Aşağıdaki cetvel bu konuda daha pek çok çalışma yapmamız gereğini ortaya koymaktadır. Örgütlenme bilincinin ilk basamağı ödenti ödeme bilincidir. Önümüzdeki dönemde sorumlu yönetici kadronun bütün şubelerimizde bu konuya gerekli ağırlığı vereceğine inanıyoruz. Ancak aşağıdaki cetvel ay içinde alınan fiili ödentileri değil, gönderilen ödentilerin şubelerin gönderildiği bordrolara göre dağılımını gösterir. Önümüzdeki

aylarda geçmiş aylara ait ödentiler gelecektir. Ve son bir kaç ayın rakamları da bu yönde değişecektir.

ŞUBE ÜYE ÖDENTİ LİSTESİ

1973 YILI	ÖDENTİ GÖNDEREN		G.M. e
	ŞUBE SAYISI	ŞUBE SAYISI	ÖDENTİSİ GELEN ÜYE SAYISI
ŞUBAT	287	186	13.451
MART	309	186	13.358
NİSAN	315	190	13.651
MAYIS	326	194	14.431
HAZİRAN	334	214	15.653
TEMMUZ	336	217	15.761
AĞUSTOS	336	221	15.534
EYLÜL	340	216	15.886
EKİM	350	221	16.313
KASIM	370	216	16.723
ARALIK	376	221	17.393
1974 YILI			
OCAK	396	229	18.645
ŞUBAT	421	243	19.336
MART	451	249	21.371
NİSAN	469	245	21.485
MAYIS	481	258	22.433

Ekteki çizelgede, sorumluluğunu taşıdığımız döneme ait kamp gelirinin sıfır oluş nedenini de açıklamak gerekir. Geçen yıl Burgazada ve İzmir'de ol-

mak üzere üye öğretmenler için iki dinlenme kampı açılmıştır. Aynı kamplar bu yıl da açılacaktır. Burgazada kampı Genel Merkez adına İstanbul şubemizin, İzmir kampı doğrudan İzmir şubemizin sorumluluğunda açılmaktadır.

Geçen yıl İzmir şubemize bu kamp için 15 bin lira karşılıklı yardım yapılmıştır. İlk tesis giderleri nedeniyle şube, kamp sonunda Genel Merkeze ancak 5 bin lira ödiyebilmiştir. Bu yıl ilk tesis gideri olmayacağı için kamp sonunda kalan 10 bin liralık borcun tasfiyesi beklenir.

Burgazada kampını geçen yıl İstanbul şubesini temsilen Tunca Kartal arkadaşımız yönetmiştir. Yaz sezonunda 200 üyemiz dinlenmiş, kamp sonunda 26.696,90 liralık bir gelir fazlası sağlanmıştır. Kampın bakım ve onarımını yapmak, önümüzdeki yaz daha iyi koşullarda hizmete sunmak için bu gelir fazlası Genel Merkez kasasına hiç alınmamış kamp yönetimi emrine verilmiştir.

Geçmiş dönemlerden farklı olarak kampın bu yıl 26 bin lirayı aşkın bir gelir fazlası ile kapanması Tunca Kartal arkadaşımızın bir başarısıdır.

b) ÖDENECEK SİGORTA, VERGİ, M.D.V., DAMGA PULU :

Bilânçonun pasifinde yer alan ödenecek sigorta 5.589,05 TL., ödenecek vergi 6.512,50 TL., ödenecek mali denge vergisi 285,12 TL., ödenecek damga pulu 382,80 TL. yönetici ve personel aylıkları ile avukatların vekâlet ücretlerinden tevkif edilmiş olan ve kanunî süre içinde ilgili yerlere yatırılacak toplamları göstermektedir.

II — AKTİF HESAPLARIN ANALİZİ :

a) KASA VE BANKA :

Bilançonun aktifinde, 31.5.1974 itibarı ile kasa 28.847,17 TL. BANKA 460.808,28 TL. dir. Toplam nakit mevcudumuz 489.655,45 TL. olmaktadır. Çizelgeye bakıldığı zaman her ay devamlı olarak yükselen kasanın son ay düştüğü görülmektedir. Bu düşme, fiilî bir düşme değildir. Çorum taşınmazı için çekilen 85 bin lira bilanço kapatıldığı gün bankaya yatırılmamış, muhtelif borçlular içinde gösterilmiştir. Yani 31.5.1974 tarihi itibarı ile kasa mevcudumuz aslında 85 bin lira ilâve ile 574.655,45 TL. sı olmaktadır.

Çizelgede Mayıs 1973 ayında birdenbire bir kasa artışı görülmektedir. Bu artış Ankara Öğretmenler Derneği binası ile ilgili dava için yatırılmış olan 212 bin liralık teminatın paraya çevrilmesinden gelmektedir.

b) MUHTELİF BORÇLULAR :

Bilanço aktifindeki 242.738.45 lira muhtelif borçluların, yani Derneğin şahıs ve şubeler üzerindeki alacaklarını göstermektedir. Bu rakamın 85 bin lirası yukarıda gösterdiğimiz alacak değildir. 56.000.00 TL. yi aşan bir kısım ise, davalarımızı takip eden taşradaki avukatlarımıza gönderilen yarı vekâlet ücretleridir. Fiilî alacak değildir. Davalar sonuçlandığında mahsuplar yapılacaktır. Bir bölüm ise iş avansı gibi hareket halinde olan kaçınılmaz alacaklardır.

Yaklaşık olarak 45 bin TL. tutarında alacak geçmiş dönemlerden süregelen tahsili şüpheli, tor-

tu alacaklardır. Kongreden devraldığımız bu tip alacakların tahsili için büyük gayret sarfedilmiş, büyük ölçüde azaltılmış fakat tamamen tasfiyesi mümkün olmamıştır. Adresleri bulmak için büyük gayret gösterilmekte ancak zorluk çekilmektedir. Bu konunun gelecek yönetici arkadaşlar tarafından sürekli olarak izlenmesi gerekmektedir.

c) TASARRUF BONOSU VE VERGİ TEMİNATI :

Bilanço aktifindeki 18.310.00 liralık tasarruf bonusu tevkifatı ile 21.457.50 liralık vergi teminatları, kasamızdaki tasarruf bonusu tutarı ile taşınmaz değer artışı nedeniyle yatırılmış olan vergi artış teminatıdır.

Teminatı paraya çevirmek şimdilik mümkün değildir. Bu bir kanun konusudur.

ç) DEMİRBAŞLAR :

Bilanço aktifindeki 106.169.40 liralık demirbaş hesabı, Genel Merkez demirbaşlarının toplamını göstermektedir. Demirbaş kayıtlarını düzenlemek, geçmiş dönemlerden intikal eden demirbaşlar ile, muhasebe kayıtlarındaki demirbaş tutarları arasındaki dengeyi sağlamak oldukça güç olmuştur.

Sorumluluğunu taşıdığımız dönem içerisinde, 25 liradan aşağı demirbaşların tümü olmak üzere, 42.147.35 liralık demirbaş, muhasebe dışı bırakılmıştır. Muhtelif şubelerimize 5.735.00 TL. si değerinde demirbaş eşya yardımı yapılmıştır. 3.775 TL. si değerinde demirbaş, yer darlığı ve işimize yaramadığı için satılacak paraya çevrilmiştir.

Buna karşılık bu dönemde 4.600 TL. si değerinde demirbaş bağışı olmuş, 3.593.75 TL. değerinde demirbaş da satın alınmıştır.

d) TAŞINMAZLAR :

Bilanço aktifindeki toplam 1.110.000 lira değerimiz taşınmazlarının rayiç bedeller üzerinden toplamını göstermektedir. Dökümü şöyledir.

1 — G.M. Kemal Bulvarı 14/1 nolu daire	230.000.—
2 — G.M. Kemal Bulvarı 14/12 nolu daire	200.000.—
3 — Karasu'daki 16.502 metrekarelik arazi	60.000.—
4 — Burgazada'daki bina ve arazi	350.000.—
5 — Mucur'daki 93,6 metrakere, 3 nolu parsel	50.000.—
6 — Mucur'daki 93,6 metrekare, 4 nolu parsel	50.000.—
7 — Mesudiye'de bulunan bina ve arsa	60.000.—
8 — Çekerek'te bulunan bina ve arsa	100.000.—
9 — Osmaniye'de bulunan 150 metrekarelik arsa	10.000.—
T O P L A M	1.110.000.—

Mucur'da bulunan iki parsele irtifak hakkı ile sahip bulunuyoruz. Dönemimizde bu parsellere tapu alma olanağı bulunmamıştır.

Tapu kaydı Çekerek şubemiz üzerinde bulunan 100.000 lira değerindeki arsa ve bina tapusu, gerekli işlemler yapılarak Genel Merkez üzerine alınmıştır.

Osmaniye'de bulunan 10.000 lira değerindeki arsa da, tapu tashihi yolu ile Genel Merkeze intikal etmiştir. Bu şekilde mevcut taşınmazlarımız 110 bin lira artarak 1.110.000 liraya ulaşmıştır.

Bartın şubemizin Bartın Belediyesinde çok ucuz bedelle 7.967,60 liraya satın aldığı değerli arsanın tapusu Genel Merkez adınadır. Tapu elimize 31.5.1974 tarihinden sonra ulaştığı için bilançoya alınamamıştır. Bartın şubemize bu başarıları için teşekkür ederiz.

e) GİDERLER :

Bilançonun aktifinde yer alan 3.109.385,74 lira 3.9.1971 — 31.5.1974 tarihleri arasındaki giderler toplamını ifade etmektedir. Bu toplamın 1.657.859,05 lirası eski dönemin giderleri, 1.451.526,69 lirası sorumluluğunu taşıdığımız 21.1.1973 — 31.5.1974 tarihleri arasındaki 16 aylık dönemin gider toplamıdır. Ancak Yönetim Kurulu kararları ile muhasebe dışı bırakılan 49.407,35 TL. lık demirbaş ile 116.695,88 TL lık tahsili mümkün olmayan alacaklar toplam 166.103,23 TL fiili gider değildir. Fiili gider bu kadar noksanla 1.285.423,46 TL. dir.

Gider dilimlerinin seyrinin aylık ve dökümlü olarak ekteki çizelgede takip olanağı bulunduğu için giderler analizinde fazla ayrıntıya girmiyoruz.

I — YÖNETİCİ GİDERLERİ :

16 aylık dönemin yönetici ücretleri toplam 65.700.00 liradır. Ocak 1974 tarihinden itibaren yöneticilerin aldığı aylık ücretler aşağıda gösterilmiştir.

<u>Adı Soyadı</u>	<u>Aldığı Brüt Ücret</u>
Genel Başkan	700.—
Genel Başkan Yardımcısı	1.000.—
Genel Sekreter	700.—
Genel Sekreter Yardımcısı	700.—
Genel Sayman	500.—
Genel Sayman Yardımcısı	700.—

II — PERSONEL ÜCRETLER :

Genel Merkezde çalışan personel ücretleridir. Mayıs 1974 ayı itibarıyla avukatlar dahil 12 personel bulunmaktadır. En önemli gider dilimlerimizden biridir. 16 aylık dönemin gider toplamı 393.958,43 TL. dir.

II — SAİR HİZMETLİ ÜCRETLERİ :

Sair hizmetli ücretleri taşra davalarını izleyen avukatlara ödenen ücretlerdir. 16 Aylık toplam 123.150 liradır. Sayın Avukat Halit Çelenk'e ödenen ücret te bu toplam içindedir.

IV — AÇIK MAAŞ YARDIMLARI :

Sorumluluğunu taşıdığımız dönemde 31 tutuklu üyemize toplam 166.407.10 lira açık maaş yardımı

yapılmıştır. Bu şekilde TÖB - DER'in kuruluşundan bu yana yaptığı açık maaş yardımı toplam olarak 703.703.05 liraya ulaşmıştır. Halen 7 üyemize açık maaş yardımı yapılmaktadır. İlişik çizelgede tırnak içindeki açık maaş yardımları gerçek yardımlardır. Diğerleri % 30 iadesinden sonra kalan rakamlardır.

Gerici politik güçlerin uyanık devrimci öğretmenlerimize karşı uyguladığı yıldırma, sindirme ve kıyım politikası çok eskilere uzanır. Öğretmen örgütlerinin kıyımına uğramış üyelerini, aç - açık bırakmamayı başlıca amaç sayması, politik güçlerin bu tutumunu doğal sonucudur. Bu nedenle açık maaş yardımı konusunu 12 marttan sonra kurulan TÖB - DER'den öteye, TÖS dönemine doğru uzatmak yararlı olacaktır.

TÖS dönemi kıyım olaylarının sivri noktası bulunduğu gibi boykot olaylarıdır. Boykot dahil olmak üzere TÖS, Ekim 1968 — Mayıs 1971 arasında 401 üyesine toplam 911.936.88 lira açık maaş yardımı yapmıştır.

Eğer TÖS ve TÖB - DER diye ayırmaz ve kıyım olaylarına bir bütün olarak bakarsak Haziran 1971 - Mayıs 1974 tarihleri arasında 223 üyeye 1.062.080.20 lira açık maaş yardımı yapılmış olduğu görülür. Önceki toplamla birlikte 624 öğretmene toplam 1.974.017.08 lira açık maaş yardımı yapılmış olur.

Ekim 1968 - Mayıs 1974 tarihleri arasında açık maaş yardımı yapılan 223 üyenin aylara göre dağılımı şöyledir :

EKİM 1968 — MAYIS 1971 DÖNEMİ A. MAAŞ
YARDIMLARI

Üye Sayısı	AYLAR		
		74	Haziran
		99	Temmuz
		122	Ağustos
		128	Eylül
1	Ekim	134	Ekim
1	Kasım	121	Kasım
1	Aralık	75	Aralık
1	Ocak	61	Ocak
1	Şubat	57	Şubat
1	Mart	53	Mart
2	Nisan	56	Nisan
2	Mayıs	43	Mayıs
5	Haziran	37	Haziran
17	Temmuz	33	Temmuz
23	Ağustos	31	Ağustos
22	Eylül	29	Eylül
23	Ekim	23	Ekim
23	Kasım	26	Kasım
123	Aralık	20	Aralık
326	Ocak	26	Ocak
216	Şubat	23	Şubat
125	Mart	24	Mart
50	Nisan	20	Nisan
29	Mayıs	20	Mayıs
27	Haziran	18	Haziran
31	Temmuz	17	Temmuz
30	Ağustos	17	Ağustos
29	Eylül	18	Eylül
18	Ekim	19	Ekim
16	Kasım	15	Kasım
19	Aralık	13	Aralık
8	Ocak	9	Ocak
1	Şubat	8	Şubat
1	Mart	7	Mart
1	Nisan	7	Nisan
1	Mayıs	7	Mayıs

Bu çizelgede görüldüğü gibi 12 mart muhtırasından sonra öğretmenler, kıyımın da ötesinde, bir cadı kazanında kaynatılmıştır. Bu cadı kazanı derneğimizin maddi gücünü büyük ölçüde zorlamış ve Dernek Yönetim Kurulu Nisan 1972 tarihinden sonra yalnız tutuklu öğretmenlere yardım kararı almıştır. 657 sayılı yasaya göre Bakanlıktan yarı maaş alan tutuklu öğretmenlere de Dernek açık maaş yardımı yapmamaktadır. Buna rağmen toplam açık maaş yardımlarının ulaştığı rakam korkunçtur. Ve hiç bir belge öğretmenleri devrimci çilesini, öğretmen örgütlerinin omuzlarındaki yükün ağırlığını bu rakamlar kadar iyi yansıtamaz.

Bu arada açık maaş yardımları ile ilgili olarak bir konuya değinmek gerekmektedir. Yardım yönetmelikleri, üyenin göreve dönüp alamadığı aylıklarını alması halinde, kendisine yapılan yardımın % 30'unu Genel Merkeze iadesi koşulunu taşımaktadır. Genel Merkez Saymanlığının bu konuyu takibe; değişen adresleri bulmak, üyenin görevine döndüğün, alamadığı aylıklarını alıp almadığını saptamak gibi güçlükler nedeniyle başarısız olmaktadır. Bu konuda üyelerin daha duyarlı olması ve iade koşuluna uyması yerinde bir tutarlılık olur.

TÖB-DER kasasına bugüne dek 75.505.80 lira % 30 iadesi alınabilmiştir. Bu rakam çok bir rakamdır. Bu nedenle mayıs 1973 tarihinde yürürlüğe gren yeni yardım yönetmeliği, yapılan yardımın % 50'sini mutlak iade koşulu getirmiş ve bunu sözleşmeye bağlamıştır. Bundan böyle iadelelerin aksamiyacağını hiç olmazsa takip olanağı bulunacağını ümit ederiz.

V — DİĞER YARDIMLAR :

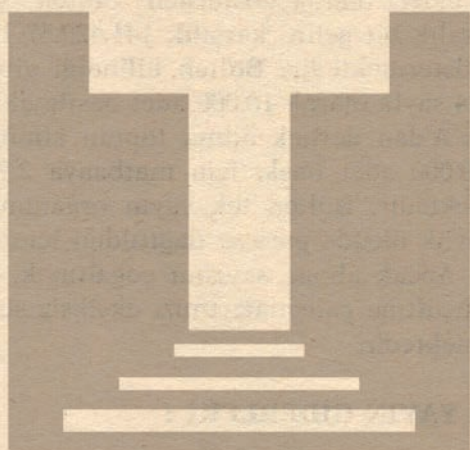
Sorumluluğunu taşıdığımız dönem içinde 17 üyemizin ailesine toplam 25.500.00 lira ölüm yardımı, iki üyemize toplam 11.000.00 lira doğal afet yardımı yapılmıştır.

VI — BÜLTEN GİDERLERİ :

Gazete gideri olarak gösterilen bülten gideri 62.321.65 liralık bir gelire karşılık 141.429.57 liralık bir gider göstermektedir. Bülten bilindiği gibi 15 günlük ve 24 sayfa olarak 10.000 adet basılmaktadır. Kâğıdı, SEKA'dan dernek adına toptan alınmıştır. 24 sayfa, 10.000 adet baskı için matbaaya 2.750.00 lira ödenmektedir. Bülten tek yayın organımız olduğu ve büyük ölçüde parasız dağıtıldığı için zarar etmektedir. Ancak abone sayısını çoğaltmak, zarar rakamını küçültme çalışmalarımızı eksiksiz sürdürmek gerekmektedir.

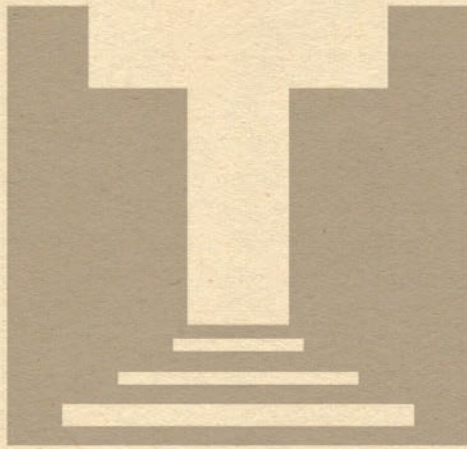
VII — YAYIN GİDERLERİ :

16 aylık dönemde yayın giderleri 58.872.70 liradır. Buna karşın yayın gelirleri 50.561.80 liradır. Yayın gelirleri TÖS'den intikal eden yayınlar ile kendi yayınlarımızın satışından sağlanmaktadır. Yayın giderlerimizin 30.683.70 lirası Avukat Halit Çelenk'in «Hukuk Yazıları» isimli kitabı ile başka yayınlar için SEKA'dan alınan kâğıt bedelidir. Henüz paraya çevrilmemiş bir yatırımdır.

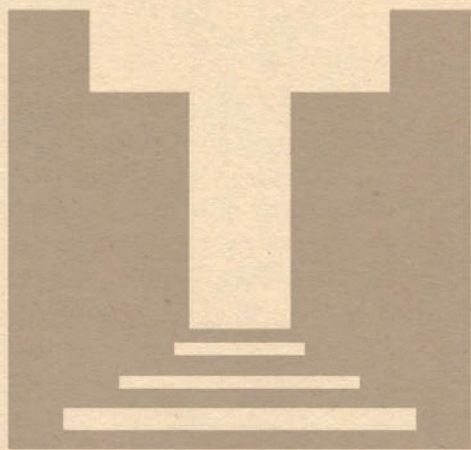
TÜSTAV

TÜSTAV

Denetleme Kurulu Raporları

TÜSTAV

DENETLEME KURULU RAPORUDUR

Denetleme kurumumuz, denetleme görevini üstlendiği bu 16 aylık çalışma döneminde, örgüt bilinci, disiplini, görev sorumluluğu anlayışı içinde bulunmuş, denetleme çalışmalarını bu anlayışa oturtmuştur. Derneğimizi hertürlü mali şaibe ve dedikodulardan uzak tutma, üyelerimizde ve kamu oyun-da tam bir güven sağlamak amacına yönelik titiz bir tutum içerisinde denetleme yapmayı kendine amaç edinmiştir. Bu amaç ve çalışma hedefimiz daima esas alınarak zaman - zaman yönetim kurulu çalışmalarına katılmış, görüşlerimiz açıklanmış, Yönetim kurulu kararları izlenmiş, uygulamaları daima denetim altında tutulmuştur. Yönetim Kurulu bu çalışma döneminde 31/5/1974 tarihi itibariyle 79 oturum yapmıştır. Bu oturumlarda alınan kararların hemen tümünün uygulanmış ve olumlu sonuç alınmış olduğunu memnuniyetle görmüş bulunuyoruz. Yönetim Kurulu ile Denetleme Kurulu, görev sorumluluğu içerisinde tam bir anlayış ve çalışmalarda yardımcı ve teşvik edici davranış içerisinde olmuştur.

Denetleme Kurulumuz, Sekreterlik Büromuzun da genel amaca yönelik çalışmaları ile günlük

çalışmalarını sık - sık gözden geçirmiş, çalışmaların düzenlilik içerisinde, aksamasız ve olağanüstü bir gayret sarfederek yürütüldüğü takdirle görülmüştür. 16 aylık dönem içerisinde sekreterlik büromuza 8721 adet yazı gelmiş, bunlardan 5769 adedi cevaplandırılmış, 866 adet döküman postalanmıştır. Ayrıca 15 günde bir yayınlanan ve 10.000 adet basılan haber bültenimizin basımı ve dağıtımını da bu çalışmalara eklenince, büromuzun ve personellerimizin üstün çalışma güçlerini ve yeteneklerini bir kere daha takdir etmekten, takdir duygularımızı saygıyla genel kurulumuza aktarmaktan kendimizi alamıyoruz.

Büromuzda gelen - giden evrakların akışı, işleme konusu, kovuşturulması, sonuç alınması, alınan sonuçların ilgililere duyurulması, tam bir düzenlilik içerisinde yürütülmüş, dosyalamalar, kayıtlamalar iyi bir sistematiğe dayandırılmıştır.

Şubelerimizle, Danışma kurulu üyelerimiz ve bölge temsilcilerimizle ilişkilerin iyi yürütüldüğü, şubelerden ve temsilcilerimizden alınan raporların en iyi şekilde değerlendirildiği ve çalışmaların bu değerlendirme esasları içerisinde biçimlendiği saptanmıştır.

Genel Sekreterliğimizce programlaştırılan ve şubattan buyana sürdürülen bölge toplantıları ve seminerler de, Denetleme Kurulumuzun ilgi ile kıvanç duyarak izlediği çalışmalardır.

Zor koşullar ve dar çalışma olanakları içerisinde yapılan bunca önemli işleri Genel Sekreterliğimizin ve büromuzun başarısı sayıyoruz, denetleme kurulu olarak şükranlarımızı sunuyoruz.

Hukuk büromuzun çalışmalarını da Yönetim

Kurulu kararları içerisinde izledik ve denetimden uzak tutmadık. Hukuk yardımları ile ilgili kararların uygulamalarını, yapılan işleri, mahkemelerin aşamasını, alınan sonuçları zaman zaman soruşturduk, dosyalar üzerinde izledik. Zor günlerde, üyelerimizle ilgili mahkemelerin ve hukuki yardımların en yoğun olduğu günlerde hukuk büromuzun, avukatlarımızın ve büro personellerimizin çalışmaları, yüz ağartıcı, ve genel merkez çalışmalarının önemli bir fonksiyonu görünümünde olup, takdirle karşılamaktayız.

Denetleme kurulumuz, raporumuzun başında açıkladığı ilkeler içerisinde hareket ederek, derneğimiz saymanlık bürosunu 18/Eylül/1973 günü ara denetlemesine almış ve denetlemesini 31/Aralık/1973 gününe kadar sürdürerek, hesaplarımızı ciddi bir kontrolden geçirmiştir. Bütün defterler, dosyalar, makbuzlar, sarf belgeleri tek - tek elden geçirilerek sağlam bir sonuca varılmış ve Denetleme Kurulu olarak hazırladığımız 15 sayfalık raporumuz Genel Başkanımıza ve Yönetim Kurulumuza sunulmuştur.

Genel Kurul nedeniyle, yönetim kurulu çalışmaları ile bürolarımızın çalışmaları yeniden denetime alınmış ve 31/5/1974 günü itibariyle bürolarımızın faaliyetleri ile Saymanlık büromuzun hesapları Denetleme Kurulumuzca yeniden gözden geçirilmiş, sekreterlik ve hukuk bölümleri çok özet olarak yukarıda çalışmaları anlatılmış (ayrıntı kendi raporlarındadır.) Saymanlık büromuz üzerinde uzun bir denetleme çalışması yapılmıştır. Çalışmamızın ayrıntıları aşağıda bölümler halinde saptanmış ve genel kurulumuzun bilgilerine sunulmuştur.

A — KASA DURUMU :

31/5/1974 günü kasa kontrolu yapılmış. Kasa-
nın sayımı, Kasa defteri, kesilen giriş - çıkış fişleri
ile yapılan mutabakatta kasanın denk olduğu gö-
rülmüştür. Kasanın günlük bağlandığı, kasa işlem-
lerinin çok düzgün yürütüldüğü, kasa giriş - çıkış-
larının herhangi bir karışıklığa olanak vermiyecek
bir yöntemde işletildiği saptandı. 31/5/1974 gününe
göre kasanın durumu aşağıdadır.

Günlük Gelirler Toplamı	:	29.965,02 TL.
Günlük Giderler Toplamı	:	1.117,85 TL.
Günlük Kasa Mevcudu	:	28.847,17 TL.

(Kasada fazla para kalmasının ve bir gün son-
raya devredilmesinin uygun olmayacağı, fazla şiş-
kinliklerde bankaya yatırılması gerektiği kanısın-
dayız.)

2 — GELİR MAKBUZLARI :

23/1/1973 tarihinden 31/5/1974 tarihine kadar
16 aylık dönemin, saymanlık kasasınca kesilen 962
nolu gelir makbuzundan 2819 nolu gelir makbuzu-
na kadar 1857 adet gelir makbuzu tek - tek incelen-
di. Dip koçanları ile karşılaştırıldı. Bu makbuzların
gördükleri işlem ile kasa defterine işlenişleri ayrı
ayrı kontrol edildi. Gelir makbuzlarındaki para
miktarları ile kasa defterine işleniş miktarları ara-
sındaki denklik görüldü. Bu makbuzlardan 1305,
1340, 1372, 1512, 1540, 1861, 1934, 1935, 2050, 2144,
2571, nolu makbuzların iptal edildikleri, iptal işlem-
lerinin usulüne uygun ve aslının eşlerine iğneli ol-
duğu görüldü. Halen 2801 - 2850 nolu cilt makbuz
kullanılmaktadır. Bu ciltten 2819 nolu makbuz ke-
silmiş olup, ciltte halen 31 makbuz vardır. Yönetim

Kurulu kararıyla yeniden 2501 nodan 3701 noya kadar 25 cilt makbuz bastırılmıştır. Bu makbuzlardan 7. cildinin kullanıldığı, geride 18 cilt kullanılmamış makbuzun bulunduğu, makbuzların kıymetli evrak olarak kasada ve zimmetli olarak saklandığı görülmüştür.

3 — GİDER MAKBUZLARI :

23/1/1973 tarihinden 31/5/1974 tarihine kadar 16 aylık çalışma dönemine ait saymanlığımız kasasınca kesilen 1702 nolu gider makbuzundan(3773 nolu gider makbuzuna kadar toplam 2072 adet gider makbuzu tek - tek incelendi. Dip koçanlarıyla ve kasa defteriyle karşılaştırılmaları yapıldı. Defterler ile makbuzlar arasındaki denklik ve işlemlerdeki düzgünlük görüldü. Bu makbuzlardan 1958, 2188, 2220, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2281, 3218, 3257, 3321, 3322, 3323, 3324, 3446, 3541, 3695, 3696, 3697, nolu makbuzların iptal edildiği, iptal işlemlerinin usulüne uygun ve eşlerinin aslına iğneli olduğu, iptallerde hatayı gerektiren bir nedenin olmadığı saptandı. Halen elde 3751-3800 nolu cildin kullanıldığı ve 3774 noya kadar kesilmiş olduğu, geride 27 kullanılacak makbuz olduğu, Yönetim kurulu kararıyla yeniden 3501 nodan 5551 noya kadar 40 cilt makbuz bastırıldığı, 5 cildinin kullanıldığı, 35 cildinin kasada zimmetli olarak sakladığı görüldü.

(Gerek gelir ve gerekse gider makbuzlarının asılları ve eşleri dernek mühürü ile mühürlenerek kullanılmalı, iptal edilen makbuzlara sadece iptal yazısı yazmakla yetinilmemeli, iptal nedeni yazıl-

malı, ayrıca iptal işlemi bir tutanağa bağlanarak, tutanak, iptal edilen makbuza eklenmeli.)

4 — ÇEK DİP KOÇANLARI :

518685 - 518700 no'ya kadar olan çek defterinden 16 adet çek dip koçanı,
675601 no'dan 675625 no'ya kadar olan çek defterinden 25 adet çek dip koçanı,
275626 no'dan 275650 no'ya kadar olan çek defterinden 25 adet çek dip koçanı,
685376 no'dan 685400 no'ya kadar olan çek defterinden 25 adet çek dip koçanı,
685401 no'dan 685406 no'ya kadar olan çek defterinden 6 adet çek dip koçanı, ki toplam 97 adet, saymanlığımızca kesilen çeklerin dip koçanları tek - tek incelendi. Çek dip koçanlarında yazılı miktarlar, banka ekstraları, gelir makbuzları, ve banka tediye fişleri ile ayrı ayrı karşılaştırıldı. Çekle kasaya alınan paraların, gelir makbuzları ile kasaya alındığı ve kasa defterine işlendiği, hâmiline kesilen çeklerin miktarları banka dekontlarıyla mutabakat halinde olduğu ve defter kayıtlarımıza düzgün geçtiği, saptandı. 675637, 675639, 685376, 685381, 685383 nolu çeklerin iptal edildiği, iptallerin usulüne uygun olduğu, çek yapraklarının koparılmadan dip koçanlarına iğnelenmiş olduğu görüldü. (İptallerin makbuzlarda olduğu gibi tutanağa bağlanması yararlı olurdu.)

29/1/1973 tarihinden, 31/5/1974 tarihine kadar 97 adet çekle T. C. Ziraat Bankasındaki hesabımızdan toplam 950.478,38 TL. nin çekildiği, bu paranın

790.000 TL. sının kasamıza girdiği, 160.478,38 TL. nin hamiline çek olarak vergi dairelerine ve Sosyal Sigortalar kurumuna kesildiği ve bu kurumlarca bankadaki hesabımızdan çekildiği saptanmıştır.

Çek işlemlerinin ve saymanlık hesap ve kayıtlarının denk olduğu ve tamamen bir tutarlık içinde bulunduğu görülmüştür.

5 — BANKA TALİMATLARIMIZ :

21/1/1973 tarihinden, 31/5/1974 tarihine kadar derneğimizden T. C. Ziraat Bankasına 42 adet ödeme için talimat yazısı yazılmıştı. Bu talimat yazılarımızla, hesabımızdan çeşitli kişi, kurum, şube ve üyelerimize toplam olarak 263.331,45 TL. ödenmiştir. Talimat yazılarımızın tutarları ve müfredatları Yönetim Kurulu kararlarına uygundur. Talimat yazılarımızda ödenmesini istediğimiz miktarların, banka dekont ve ekstrasları ile karşılaştırılmasında uygunluk olduğu, saymanlık kayıtlarımıza düzgün ve tutarlı bir biçimde işlendiği, yapılan işlemlerle, hesaplarımızın denklik içinde olduğu görüldü.

6 — POSTA HAVALE MAKBUZLARI :

21/1/1973 tarihinden, 31/5/1974 tarihine kadar derneğimize çeşitli gelir dilimlerine ait olmak üzere 996 adet P.T.T. havale makbuzu gelmiştir. Bu havale paraları, posta defterine işlenmiş, mutemet tarafından postadan çekilmiş, çekilen paraların, gelir makbuzu ile kasaya alınma işlemi yapılmıştır. P.T.T. makbuzları ile, P.T.T. defteri ve gelir makbuzlarının karşılaştırılmasında hesapların denk ve düzgün, tam bir mutabakat içerisinde olduğu görülmüştür.

16 aylık dönemde, 996 adet P.T.T. havalesi ile 82.187,64 TL. nin derneğimiz adına geldiği ve kasamıza girdiği saptanmıştır.

7 — KASA KESİN HESAP BİLANÇOSU :

21/1/1973 tarihi esas olmak üzere Olağan Üstü Genel Kurula sunulan bilançoya göre kasaya 7.381,52 TL. nin devredilmiştir. 21/1/1973 tarihinden 31/5/1974 tarihine kadar kasamızın 1857 adet gelir makbuzu kesmiş olduğu ve bu makbuz tutarları ile kasaya bu dönemde 1.206.762,11 TL. nin girdiği, buna bilançodan devreden 7.381,52 TL. da eklersek 31/5/1974 günü itibariyle net kasa gelirin 1.214.143,63 TL. olduğu görülür.

21/1/1973 tarihinden 31/5/1974 tarihine kadar kasamızın 2072 adet gider makbuzu kesmiş olduğu, gider makbuzlarının da genel toplamının 1.185.296,46 TL. olduğu görülmüştür. 31/5/1974 günü itibariyle kasa hesap özeti şöyledir.

Kasa Gelirleri Toplamı. (Giren)	1.214.143,63 TL.
Kasa Giderler Toplamı. (Çıkan)	1.185.296,46 TL.
Kasa Mevcudu.	28.847,17 TL.

B — BANKALAR HESABIMIZ :

21/1/1973 tarihinden, 31/5/1974 tarihine kadar olan bankalar hesabımız muhasebe kayıtlarına, banka dekont ve ekstralara, çeklere, talimat yazılarımıza tediye fişlerine, zimmet dekontlarına ve bunlara ilişkin giriş - çıkış makbuzlarına dayanarak ve bu belgeler karşılıklı karşılaştırılarak, bu hesabımız gereken inceleme ve hesaplamaadan geçirilmiştir. Belgelerin, işlemlerin ve defter kayıtlarının

mutabakat içerisinde olduğu ve bankalar hesabının tam bir uyum ve doğruluk içerisinde bulunduğu saptanmıştır.

Bankalar hesabımızın 31/5/1974 günü itibariyle dökümü ve özeti.

HESABIMIZA GİREN :

Bilançodan devir	:	43.384,39 TL.
21/1/1973-31/5/1974 tarihleri arası Giren	:	1.632.841,97 TL.
Girenler Toplamı	:	1.676.226,36 TL.

HESABIMIZDAN ÇIKAN :

Çekle kasaya alınan	:	790.000,00 TL.
Hamiline çekle hesabımızdan çıkan	:	160.478,38 TL.
Zimmet dekontu ile hesabımızdan çıkan	:	675,00 TL.
Talimat yazılarımızla hesabımızdan çıkan	:	263.331,45 TL.
Yanlışlıkla hesaba giren ve düzeltilerek çıkan	:	982,50 TL.
Çıkanlar Toplamı	:	1.215.418,08 TL.

Hesabımıza Giren Paralar Toplamı	:	1.676.226,36 TL.
Hesabımızdan Çıkan Paralar Toplamı	:	1.215.418,08 TL.
Bankadaki Hesabımızda Kalan	:	460.808,28 TL.

Halen banka hesabımızda 460.808,28 TL. görülmekte ise de Çorum şubemiz taşınmazı için talimatla çekilen 85.000 TL. sı sonradan tekrar hesabımı

za dönmüştür. Böylece banka hesabımızda halen **545.808,28 TL.** vardır.

Bu miktara kasada mevcut 28.847,17 TL. da eklenirse, gerçek nakit varlığımızın **574.655,45 TL.** olduğu görülmektedir.

C — DEMİRBAŞLAR :

Demirbaşlarımızla ilgili dosya, evrak, defter ve yardımcı defterlerle demirbaş kayıt defterleri incelendi. Demirbaş kayıt defterlerimizle, saymanlık hesapları ve kayıtları arasında denklik sağlandı. Demirbaşlar üzerinde yapılan işlemlerle, yönetim kurulu kararları arasında uyum görülerek aşağıdaki demirbaşlarla ilgili bilgi ve dökümler genel kurulun bilgisine sunulur.

1 — T.Ö.D.M.F. den TÖS. e ve TÖS. den TÖB. e devredilen demirbaşlar eşyalar tutarı T.Ö.D.M.F. demirbaş eşya defterine göre 81452 TL. olarak görülmekte ise de TÖS. Demirbaş eşya defterininin 85-155. sıra noları arasında kayıtlı bu eşyalar tutarı 65.363,20 TL. olarak görülmektedir. TÖS. Demirbaş defterine göre bu demirbaşlar TÖB. e bağış yoluyla intikal ettiğinden T.Ö.D.M.F. defterinden TÖS. demirbaş eşya defterine geçmeyen ve 21/2/1973 tarihli rapora ekli olarak yönetim kuruluna sunulan ve muhasebe dışı bırakılması istenen bu eşyalar ile demirbaş tutarları olan 16.088,80 TL. Yönetim Kurulumuzun 24/2/1973 gün ve 5/6 sayılı kararı ile kayıtlardan düşülmüş ve muhasebe dışı bırakılmıştır. Böylece T.Ö.D.M.F. den TÖS. yoluyla TÖB. e intikal eden gerçek demirbaşlar tutarı 65.363,20 TL. olmaktadır.

2 — TÖS. den TÖB. e intikal eden tüm demirbaşlar tutarı 134123 TL. dir. Muhasebe dışı bırakılan 16088,80 TL. sı düşüldüğünde gerçek miktarın 118.034,20 TL. olduğu görülmüştür. Ancak TÖS. den TÖB. e devir yapılırken yukarıda belirtilen raporda anlatılan ve rapora ekli listesi sunulan 11 kalem demirbaş eşya devir - teslim alınmamıştır. Bu listedeki eşyalar ve tutarları olan 4345 TL. Yönetim Kurulumuzun 24/2/1973 gün ve 5/8 sayılı kararı ile kayıttan düşülüp, muhasebe dışı bırakılmıştır. Böylece TÖS. den TÖB. e intikal eden demirbaş eşyalar tutarı 113.689,20 TL. olarak görülmektedir.

3 — TÖB. ve TÖB-DER. döneminde 155,10 TL. tutarında demirbaş eşya alınmış ve böylece 5/Şubat/1973 tarihli olağanüstü genel kurula sunulan bilançoda demirbaşlar tutarı olarak 129.199,20 TL. olarak gösterilmiştir. Ve defter kayıtlarımızda da böylece görülüp, saptanmıştır.

4 — Yukarıda adı geçen raporda belirtilen ve rapora eklenen listede 28 kalem ve 3.338,15 TL. tutarındaki demirbaşlar kullanılmaz hale gelen eşyalar niteliğinde görülerek, Yönetim Kurulumuzun 24/2/1973 gün ve 5/8 sayılı kararı ile kayıttan düşülmüş ve bu eşyalar tutarı olan 3338,15 TL. de muhasebe dışı bırakılmıştır.

5 — Yönetim Kurulumuzun 24/2/1973 gün ve 5/9 sayılı kararı ile değeri 50,— TL. aşağısında olan ve 31 kalem (aynı raporda ve ekli 6. nolu listede) demirbaş eşyanın demirbaş kaydı silinmiş ve tutarları olan 2.047,50. TL. Muhasebe dışı bırakılmıştır.

Yönetim kurulu kararları ile böylece kongre-denbuyana demirbaşlarda mutabakat sağlandıktan sonra 59 kalem ve 5.385,65 TL. tutarındaki demirbaş silinmiş ve muhasebe dışı bırakılmıştır.

6 — Yönetim kurulunun 2/5/1973 gün ve 16/5 sayılı kararı ile Adapazarı şubemizde bulunan ve demirbaşlarımızda kayıtlı bulunan 14.000 TL. tutarındaki çadırlar demirbaştan düşülüp, mahasebe dışı bırakılmıştır.

7 — Yönetim kurulunun 2/5/1973 gün ve 16/7 sayılı kararı ile demirbaş defterinin 232 noda kayıtlı ve 50 TL. bedelli Ayyıldızlı Atatürk portresi ile 575 TL. bedelli karteks demirbaş kayıtlarından düşülerek Keskin Şubemize verilmiştir.

8 — Yönetim Kurulunun 20/6/1973 gün ve 24/8 sayılı kararı ile 450 TL. bedelli karteks dolabı demirbaştan silinerek Dikili Şubemize verilmiştir.

9 — Yönetim Kurulunun 26/12/1973 gün ve 51/7 sayılı kararı ile 65 ve 100 noda kayıtlı 1650 TL. bedelli demirbaşlar kayıttan düşülerek Kula Şubemize verilmiştir.

10 — Yönetim Kurulu 3/5/1973 tarihli rapora dayanarak, 9/5/1973 gün ve 17/8 sayılı kararıyla, demirbaş kayıtlı olmayan 290 adet kitabı Ankara şubemiz ile Milli Kütüphaneye devretmiştir.

11 — Muhasebemizce satın alındığı saptanan fakat kitaplık demirbaş defterinde ve kitaplıkta bulunamayan 30 adet ve 1267,90 TL. tutarındaki kitaplar Yönetim Kurulunun 17/10/1973 gün ve 41/3 sayılı kararıyla demirbaştan düşülmüştür.

12 — Yönetim Kurulunun 3/3/1973 gün ve 6/17 sayılı kararı ile Demirbaş defterinin 185 sırasında kayıtlı 800 TL. bedelli masa demirbaştan düşülmüş ve aynı kararlar İş ve Ekonomi gazetesine 350 TL. satılmıştır.

Yukarıdan beri yaptığımız açıklamalardan sonra demirbaşlarımıza ait hesap özeti aşağıda sunuyoruz.

TÖS. den devreden demirbaşlar	
Tutarı	: 134.123,00 TL.
TÖB - DER. Döneminde Alınan	
Demirbaşlar Tutarı	: 21.453,75 TL.
Demirbaşlar Toplamı	: 155.576,75 TL.
Kayıttan Düşülen Demirbaşlar	
Tutarı	: 49.407,35 TL.
Halen Mevcut Demirbaşları-	
mız Tutarı	: 106.169,40 TL.

Ç — MUHTELİF BORÇLULAR :

Derneğimizin, TÖS. den devir suretiyle gelen ve TÖB -, TÖB - DER, dönemleri de dahil, muhtelif kişi, ve şubeler üzerindeki alacaklar toplamı : 242.738,45 TL. dir.

Muhtelif borçlular hesabında gösterilen ve aslında taşra avukatlarımıza gönderilen ve halen bakıtları davalar sonuçlanmadığı için mahsubu yapılmamış yarı vekalet ücretleri tutarı (50 avukat üzerinde) 59.025,00 TL. aslında alacağımız olmayıp, muhasebe tekniği olarak muhtelif borçlular hesabında gösterilmektedir. Davalar sonuçlandığında, bu miktarın mahsubu yapılacaktır. Bu miktar düşüldüğünde Alacak hesabımız 183.713,45 TL. olarak görülür.

Çorum Şubemiz taşınmazı için gönderilen 85.000,00 TL. de hesaplar kapandıktan sonra tekrar bankadaki hesabımıza dönmüştür. Bu miktarda düşüldüğünde 98.713,45 TL. kaldığı görülür. Ayrıca Aydın şubemiz üyelerinin mutemet sorunundan dolayı bu arkadaşlarımıza maaşları karşılığında ve bonoya bağlı olarak verdiğimiz 15.541,35 TL. mute-

met sorunu halledildiği ve maaşlarını aldığı zaman geri dönecektir. Bu miktarı da düştüğümüzde 83.172,10 TL. kaldığı görülür. İzmir Şubemize verdiğimiz 10.000 TL. kamp sonunda dönecek, bu alacak da kapanacaktır. Bu miktar da düştüğünde gerçek alacaklar toplamının 73.172,10 TL. olarak görülebileceği ortadadır. Danışma kurulu üyelerimiz ile bölge temsilcilerimizin üzerinde bulunan iş avansları genel kuruldan önce mahsubu yapılmış olacağından, alacaklarımız dahada düşmüş olacaktır. Gerçekten tahsili güç ve TÖS. den devreden alacak 45.568,40 olarak görülmektedir. Diğerleri bonoya bağlı alacaklar olup, zamanı geldikçe tahsili yapılmaktadır.

Muhtelif borçlulara ait föyler incelendiğinde, Amasya Şubemize verilen 3000 TL. ve Siverek Şubemize verilen 2000 TL. nin Bonolarının halen alınmadığı bu şubelerimizin istem yazıları ile yönetim kurulu kararlarına dayanılarak paraların gönderildiği anlaşılmıştır.

Muhtelif borçlulara ait hesaplarımızın düzgün olduğu, defter kayıtlarımızla, muhtelif borçlulara ait föyler ve senetler arasında mutabakat olduğu, TÖB-DER. dönemine ait işlemlerin doğru ve usulüne uygun olduğu saptanmıştır.

D — MUHASEBE KAYIT VE HESAPLARIMIZ :

Saymanlık büromuzun gelir belgeleri ile, sarf belgeleri, bunlara ilişkin yöşmiye defteri, yardımcı defter, kebir defteri, yardımcı dosyalar, esas dosyalar incelendi. 21/1/1973 tarihi ile 31/5/1974 tarihleri arasındaki hesap ve işlemlerin tek - tek dökümü yapıldı. Gelir ve gider dilimleri ayrı - ayrı incele-

nip, denetimi yapıldı. Hesap dökümleri çıkarıldı. Defter kayıtları ile işlem belgeleri arasında mutabakat sağlandı. Buna göre gelir ve gider dilimlerimizimizin hesap özet dökümleri aşağıda gösterildi.

a) GELİRLER :

1 — Üye Gelirleri :

23/1/1973 tarihi ile 31/5/1974 tarihleri arasındaki üye gelirleri incelendi. Üye ödentisi gelirlerinin banka, posta havalesi ve elden olmak üzere üç kanaldan geldiği saptandı. Bu kanallardan gelen üye ödentilerinin dekontları posta havale makbuzları, gelir makbuzları ile bunların işlem kayıtları incelendi. Bankalardan gelen ödentiler, 285 adet banka dekontu ile derneğimize intikal etmiştir. 285 adet dekont müfredatları tek - tek incelendi. Banka ekst-raları ile karşılaştırılması yapıldı. Yövmiye defteri, defteri kebir, yardımcı defterlerle şubeler hesabı defterlerindeki işlemler incelendi. İşlemlerin ve hesapların denkliği görüldü. Buna göre 285 adet dekontla bankadan gelen ödentiler toplamının 1.339.714,12 TL. olduğu, posta havalesi ile ve elden gelen ödentiler toplamının da 92.671,50 TL. olduğu ve bu miktarın 178 adet gelir makbuzu ile kasaya alındığı görülmüştür.

31/5/1974 günü itibariyle üye ödentileri özeti şöyledir :

Banka Havalesi ile Gelen	
Ödentiler Toplamı	: 1.339.714,12 TL.
Posta Havalesi ile ve Elden	
Gelen Ödentiler Toplamı	: 92.671,50 TL.
Genel Toplam	: 1.432.385,62 TL.

Bilançodan Devir	: 620.906,72 TL.
16 Aylık Gelirler	
Toplamı	: 1.432.385,62 TL.
Genel Toplam	: 2.053.292,34 TL.

16 aylık üye ödentileri gelirimiz olarak görülen 1.432.385,62 TL. gerçek üye ödentileri değildir. Bu miktarın içerisinde üye ödentisi olmadığı halde mahiyetleri anlaşılamadığından üye ödentisi olarak hesabımıza geçmiş, sonradan mahiyetleri anlaşılabilir ilgili gelir dilimlerine aktarılmış, olan 4843,74 TL. üye ödentileri diliminde de borç bakiyesine alınarak gereken düzeltilme yapılmıştır. Bu miktar, 1.432.385,62 TL. den çıkarıldığında 16 aylık dönemin üye ödentileri gelir toplamının 1.427.541,88 TL. olduğu görülür.

2 — Yayın Gelirleri :

963 nolu gelir makbuzu ile, 2771 nolu gelir makbuzları arası 521 adet yayın gelirlerine ait 521 adet gelir makbuzu ile defter kayıtları ve gördükleri işlemler ayrı - ayrı incelendi. Makbuz miktarları ile defter kayıtları arasındaki denklik görüldü. Yayın gelirlerine ait hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Yayın Gelirleri Toplamı	: 60.962,50 TL.
Bilançodan Devir	: 10.400,70 TL.
16 Aylık Dönem Yayın Gelirleri Toplamı	: 50.561,80 TL.

3 — Basılı evrak gelirleri :

0025 nolu gelir makbuzundan, 2262 nolu gelir makbuzuna kadar 25 adet gelir makbuzu ile kasa-ya alınan basılı evrak gelirlerinin makbuzları ve

işlemleri kontrol edildi. İşlemlerin ve defter kayıtlarının uyumlu olduğu saptandı.

Basılı Evrak Gelirleri Toplamı	: 703,25 TL.
Bilançodan Devir	: 480,00 TL.
	<hr/>

16 Aylık Dönem Basılı Evrak Gelirleri Toplamı	: 223,25 TL.
---	--------------

4 — Kamp Gelirleri :

Kamp gelirlerine ilişkin olarak genel kurula sunulan bilançodan 575 TL. nin devrettiği görülmüş, 16 aylık dönem içerisinde İzmir ÇEŞMEALTI ve İstanbul BURGAZADA kamplarının hesapları henüz muhasebemize intikal etmediği saptanmıştır.

5 — Gazete Gelirleri :

Bu gelir dilimimizde 986 nolu makbuz ile 2775 nolu makbuz arası 303 adet gelir makbuzu incelendi. Makbuz miktarları ile defter kayıtlarının karşılaştırılması yapıp, işlemlerin ve hesapların denkliği görüldü. Bu hesapların içerisinde 60 TL. nin kalkandere şubemizden yayın geliri olarak geldiği halde yanlışlıkla gazete geliri olarak işlendiği, gerekli düzeltmenin yapıldığı, işlem ve düzeltmenin usulüne uygun olduğu görüldü.

Bu gelir diliminin hesap özeti şöyledir.

Toplam Gazete Gelirleri	: 75.659,25 TL.
-------------------------	-----------------

Bilançodan Devreden Gazete Gelirleri	: 13.277,60 TL.
	<hr/>

16 Aylık Dönem Gazete Gelirleri	: 62.381,65 TL.
---------------------------------	-----------------

6 — Bağış ve yardımlar :

962 nolu gelir makbuzu ile, 2770 nolu makbuz arası 23 makbuz ile 289 adet banka dekonto incelendi. Bu gelir diliminin makbuz ve dekont miktarları ile defter kayıtları tek - tek incelenip, karşılaştırmaları yapıldı. Hesapların ve işlemlerin doğruluğu ve denkliği saptandı.

Hesap özeti şöyledir.

Bağış ve Yardımlar Geliri

Toplamı : 2.438.295,04 TL.

Bilançodan Devreden Bağış

ve Yardımlar Geliri : 2.292.173,70 TL.

16 Aylık Dönem Bağış ve

Yardımlar Geliri : 146.121,34 TL.

Bu miktardan 3470,20 TL. borç bakiyesi çıkarıldığında 16 aylık dönemin bağış ve yardımlar gelirlerinin net toplamının 142.651,10 TL. olduğu görülür.

Bu gelir diliminin toplam miktarının içerisinde TÖS. den TÖB. e devredilen tüm taşınır ve taşınmaz malların değer tutarları da vardır.

7 — Çeşitli gelirler:

996 nolu gelir makbuzundan, 2773 nolu makbuz kadar 57 adet gelir makbuzu ile bunlara ilişkin evraklar incelendi. Defter kayıtları ile işlemleri karşılaştırıldı. Makbuzlarla defterler arasında denklik görüldü.

Bu gelir dilimimizin hesap özeti şöyle :

Çeşitli Gelirler Toplamı : 20.674,51 TL.

Bilançodan Devreden Çeşitli

Gelirler : 921,95 TL.

16 Aylık Dönem Çeşitli

Gelirler Toplamı : 19.752,56 TL.

8 — Alınan Vekalet Ücretleri :

1303 nolu makbuzdan, 2736 nolu makbuz arası 57 adet gelir makbuzu ile bunlara bağlı yazışmalar ve 2259 nolu gider makbuzu ile 3032 nolu gider makbuzu arası 17 adet gider makbuzu ile bunlara bağlı bordrolar incelendi. Hesapların düzgünlüğü ve denkliği saptandı.

Bu gelir dilimimizin hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Vekâlet Ücretleri Gelirler	
Toplamı	: 96.535,90 TL.
Bilançodan Devreden Vekâlet Ücretleri	: 17.671,40 TL.
16 Aylık Dönem Vekâlet Ücretleri Geliri Toplamı	: 78.864,50 TL.

Bu miktardan avukatlar hissesi olan 53.861 TL. çıkarıldıktan sonra derneğimizin net geliri : 25.003,50 TL. olduğu görülür.

9 — Banka faiz ve ikramiyeleri :

Bu gelir dilimimize ait defter kayıtlarımız ve bankalar hesabımız ile banka dekont ve ekstraparı incelendi. Evraklarla defter kayıtları arasında denklik görüldü. İşlemlerin doğruluğu ve düzgünlüğü saptandı.

Hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Banka faiz ve ikramiyelerin	
Toplamı	: 36.732,06 TL.
Bilançodan Devreden Banka Faiz ve İkraniyeleri	: 29.832,07 TL.
16 Aylık Dönem Banka Faiz ve İkraniyeleri Geliri	: 6.899,99 TL.

10 — Gayri Menkul Değer Artışı :

Bu gelir dilimimizde herhangi bir hareket ve gelişme görülmemiştir. olağanüstü genel kurula sunulan rapor bilançosunda görülen 363.752,20 TL. devir aynen devam etmekte olu, bir hesap işlemi görülmemiştir.

Tüm gelirler bölümümüzün özetini verirsek :

20/9/1971—31/5/1974 Tarihleri

Arası Gelirler Toplamı : 5.084.947,07 TL.

Bilançodan Devir : 3.349.991,34 TL.

21/1/1973—31/5/1974 Tarihleri

Arası Gelirler Toplamı : 1.734.955,73 TL.

b) GİDERLER :

1 — Yönetici giderleri :

1723 nolu gider makbuzundan 3763 nolu gider makbuzları arası 17 adet makbuz ile bunlara bağlı bordrolar, gerekli sarf belgeleri ve ödeme emirleri incelendi. Sarf belgeleri ve makbuz miktarları ile defter kayıtları karşılaştırıldı. Sarfların uygunluğu, hesapların denkliği görüldü.

Bu gider dilimimizin hesap özeti şöyledir :

Yönetici giderleri genel toplamı 131.049,40 TL.

Bilançodan devreden yönetici
giderleri 65.349,40 TL.

16 aylık dönem yönetici giderleri
toplamı 65.700,00 TL.

2 — Personel maaş ve ücretleri giderleri :

1714 nolu makbuzdan, 3761 nolu gider makbuzları arası 20 adet gider makbuzu ile bunlara bağlı bordrolar ve sarf belgeleri ile ödeme emir ve yazıları incelendi. 21/1/1973 tarihinden, 31/5/1974 tarihine kadar 16 aylık dönemde ödenen personel maaş ve ücretlerine ait giderlerimizin usulüne uygun ve defter kayıtlarımızla mutabakat halinde olduğu görüldü. Hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Personel maaş ve ücretleri genel toplamı	643.693,01 TL.
Bilânçodan devreden personel maaş ve ücretleri	249.774,58 TL.
16 aylık dönem personel maaş ve ücretleri toplamı	393.918,43 TL.

3 — Sair hizmetli ücretleri :

1774 nolu makbuzdan 3648 nolu gider makbuzları arası 35 adet gider makbuzları ile bunlara ekli kararlar, yazılar, ödeme emirleri ve senetler ile diğer sarf belgeleri tek-tek incelendi. Hesapların denkliği ve işlemlerin düzgünlüğü görülerek, hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Sair hizmetli ücretleri giderler toplamı	257.617,90 TL.
Bilânçodan devreden	134.467,90 TL.
16 aylık dönem sair hizmetli ücretleri gideri	123.150,00 TL.

4 — Sair sosyal yardımlar :

1715 nolu gider makbuzundan 3755 nolu gider makbuzları arası 33 adet gider makbuzu ile bunlara bağlı bordrolar, ödeme emirleri ve ilgili yazılarla sarf belgeleri incelendi. Evrakların tamam ve sarfların uygun olduğu, sarf belgeleri, gider makbuzları ve defter kayıtları mutabakat halinde olduğu aaptandı.

Yönetim Kurulunun 16/5/1973 gün ve 18/3 sayılı kararı ile Güney Şubemize yangın nedeniyle yapılan 1000 TL. yardım ile, Yusufeli şubemiz üyesi Saim Çelik'e yapılan 1000 TL. yangın yardımlarının ilgileri yönünden Doğal Afetler gider bölümüne işlenmesi ve sarf evraklarının da o bölüme ait dosyaya konulması uygun olurdu.

Bu gider dilimimizin hesap özetlemesi şöyledir:

Sair sosyal yardımlar toplamı	69.437,49 TL.
Bilânçodan devreden	28.491,99 TL.
16 aylık dönem sair sosyal yardımlar gideri	40.945,50 TL.

5 — Doğal afetler yardımları :

16 Aylık yönetim döneminde 13 üyemize doğal afet yardımı yapılmıştır. Bunlardan 11 adedi yangın ve iki adedi de sel baskını nedeniyle yapılmıştır. Güney şubemiz ile Saim Çelik'e yapılan yangın yardımı sair sosyal yardımlar bölümünde gösterilmiş olup, bu gider bölümünde ve ilgili dosyasında 11 sarf belgesi görülmüş, incelenmiştir. Ödeme emirlerine, afet raporları, şube kararları ve şube yazıları ile gereken sair evraklar eklidir. Yardımlar Yö-

netim Kurulu kararları ile yapılmıştır. Sarf ve yardım tutarları ile belgeler ve defter kayıtları uyumlu olup, hesaplar düzgün, uygundur.

Bu bölümde yapılan yardımlar ve hesaplar özeti şöyledir :

Doğal afet yardımları toplamı	: 18.000,00 TL.
Bilâncodan devreden	: 7.000,00 TL.

16 aylık doğal afetler yardımları toplamı	: 11.000,00 TL.
---	-----------------

6 — Ölüm yardımları :

Yönetim kurulunun 16 aylık çalışma döneminde ölen 17 üyemiz ailesine ölüm yardımı yapılmıştır. İlgili bölümün dosyasındaki ödeme emirleri ve bunlara ekli ölüm belgeleri, şube kararları ve yazıları ile yapılan işlemler tek tek incelenmiş, sarfların, defter kayıtları ile karşılaştırmaları yapılmış, mutabakat görülmüş, yardımların yerinde, kararlara uygun ve sarf işlemlerinin doğru olduğu saptanmıştır. Yalnız Hüseyin Gül ile Sabri Akpınar'a yapılan yardımların ödeme emirleri düzenlenmeden, doğrudan bankaya ödeme talimatı yazılarak ödeme işlemi yapılmıştır.

Hesaplardaki doğruluk ve uyumluluk görülerek, özetleme aşağıya alınmıştır.

Ölüm yardımları genel toplamı	: 46.500 TL.
Bilâncodan devir	: 21.000 TL.

16 aylık dönem ölüm yardımları	: 25.500 TL.
--------------------------------	--------------

7 — Sağlık yardımları :

Ladik şubemiz üyesi Seyfettin Başkurt'a Yönetim Kurulu kararıyla 500 TL. karşılıksız sağlık yardımı yapılmıştır. Bu gider dilimimizde başkaca bir

yardım ve harcama görülmemiştir. Yapılan 500 TL. lik yardımın usulüne uygun ve hesap işlemlerinin düzgün olduğu saptanak özet aşağıda gösterilmiştir.	
Sağlık yardımları genel toplamı	: 12.50 TL.
Bilânçodan devir	: 750 TL.
16 aylık sağlık yardımları toplamı	: 500 TL.

8 — Açık maaş yardımları :

Açık maaş yardımları ile ilgili gider bölümümün hesap incelemeleri yapılmıştır. Açık maaş yardımını gören üyelerimizin dosyaları, kararlar, açık maaş fişleri ile bunlara ekli sarf belgeleri ayrı - ayrı gözden geçirilmiş, işlem ve ödeme usullerinin yerinde olduğu, kasa çıkışları ile, muhasebe kayıtlarımızın dengeli olduğu, ödeme emri, çıkış fişleri, bankaya yazılan ödeme talimatları ve banka ekstralarının ayrı - ayrı karşılaştırılmaları yapılmıştır. Muta-bakat sağlanarak hesap özetlemesi aşağıya alınmıştır.

Açık maaş yardımları genel toplamı	: 660.154,75 TL.
Bilânçodan devir	: 495.274,40 TL.

16 aylık dönem açık maaş yardımları toplamı	: 164.880,35 TL.
---	------------------

Yapılan bu açık maaş yardımlarından 16 ay içerisinde 33.484,25 TL. % 30 iade olarak geri gelmiştir. Saymanlığımız, % 30 iadeleri için yoğun bir çalışma içerisinde olduğu memnuniyetle görülmüştür.

9 — Temsil ve ağırlama giderleri :

Bu gider dilimimizde 1749 nolu gider makbuzundan, 3491 nolu gider makbuzları arası 36 adet

gider makbuzu ile bunlara ekli ödeme emirleri, faturalar, tutanaklar senetler ve diğer belgeler incelendi. Gider makbuzları, koçan asılları, sarf belgeleri ve defter kayıtları ile karşılaştırıldı. Denklik görüldü. Sarfların uygunluğu saptandı. Hesapların düzgün olduğu anlaşıldı. Hesap özeti aşağıya çıkarıldı. Temsil ve ağırlama giderleri genel

toplamı : 14.151,80 TL.

Bilânçodan devir : 2.248,95 TL.

16 aylık dönem temsil ve ağırlama giderleri : 11.902,85 TL.

10 — Tazminatlar :

1716 nolu makbuzdan 3760 nolu makbuza kadar 18 adet gider makbuzu ile bunların eklentileri olan ödeme emirleri, tutanaklar, bordrolar ve sair işlem evrakları tek - tek incelendi. Kararlara uygun, sarf belgeleri ile muhasebe kayıtlarının denkliği görüldü.

Bu gider dilimimizin hesap özeti şöyledir :

Tazminatlar genel toplamı : 24.925 TL.

Bilânçodan devir : 15.575 TL.

16 aylık dönem tazminatlar giderleri : 9.350 TL.

11 — Kira giderleri :

Derneğimiz muhasebesinin bu gider dilimine ait dosyada sadece üç adet sarf belgesi olduğu, sarfların usulüne uygun ve kararlar gereğince yapıldığı, sarf belgeleri ile defter kayıtlarımızın denkliği saptanarak, hesap özeti şöylece olduğu görülmüştür.

Kira giderleri genel toplamı : 6.760 TL.

Bilânçodan devir : 4.160 TL.

16 aylık dönem kira giderleri toplamı : 2.600 TL.

12 — Ulaştırma giderleri :

1706 nolu gider makbuzu ile 3773 nolu gider makbuzu arası 343 adet gider makbuzu ile bunlara ekli ödeme emirleri, PTT. bordroları, PTT. alındı belgeleri, müteferrik masraf cetvelleri, para makbuzları, tutanaklar, el senetleri, telefon makbuzları ile ayrıca bankadan yapılan havale masraflarına ait 42 adet banka talimat yazıları, bunlara bağlı banka zimmet dekontları ayrı ayrı ve karşılaştırmalı olarak incelendi. Gerek posta masrafları ile diğer ulaşım masraflarının sarf belgeleri, gerekse banka zimmet dekontları üzerindeki miktarlar, ile muhasebe kayıtlarımızdaki miktarların denk olduğu, işlemlerin doğru ve düzgün olduğu, sarfların yerinde ve kararlar gereğince yapıldığı, sarf belgeleri ile defter hesaplarımızın mutabakatı sağlanarak hesap özeti nin şöylece olduğu görülmüştür.

Ulaştırma giderleri genel toplamı	: 81.909,70 TL.
Bilançodan devir	: 38.998,25 TL.
<hr/>	
16 aylık dönem ulaştırma giderleri toplamı	: 42.911,45 TL.

13 — Yolluk giderleri :

1798 nolu makbuzdan 3769 nolu makbuz arası 74 adet gider makbuzu ile bunlara bağlı geçici görev yolluğu bildirimini, taşıt biletleri ve ödeme emirleri tek tek incelendi. Bildirim üzerindeki krar numaraları ile yönetim kurulu karar tutanakları karşılaştırıldı. Harcamaların kararlara uygun olduğu saptandı. Bildirimdeki gün sayıları ile tahakkuk ettirilen yolluk bedelleri, ve bildirimde ekli taşıt biletleri ile bildirimde yazılı geliş - gidiş yol paraları ayrı -

ayrı karşılaştırıldı. Bildirimdeki toplam yolluk tutarların, gider makbuzları ve ödeme emirleri tutarlarına uygun olduğu görüldü. Yolluk giderleri ile ilgili sarfların usulüne uygun olduğu, işlemlerin düzgün, hesapların denkliği saptandı. Hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Yolluk giderleri genel toplamı : 51.869,50 TL.
Bilânçodan devir : 30.621,60 TL.

16 aylık dönemde yapılan yolluk giderleri : 21.247,90 TL.

14 — Mahkeme Noter harç ve masrafları :

1703 nolu gider makbuzundan, 3766 nolu gider makbuzları arası 251 adet gider makbuzu ile bunlara ekli ödeme emri, noterlik makbuzu, TÖB-DER. Danıştay dava giderleri makbuzları, tutanaklar, yazışmalar, vergi daireleri makbuzları, PTT. alındıları, dava giderleri makbuzları ile diğer sarf belgeleri ayrı - ayrı incelendi. Makbuz eklentilerinin tam ve makbuz miktarlarına uygun olduğu, sarfların kararlara göre yapıldığı, sarf belgeleri ve işlemleri ile defter kayıtlarının mutabakat halinde olduğu görüldü. Hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Mahkeme harç ve masrafları genel toplamı : 72.781,65 TL.
Bilânçodan devir : 28.983,95 TL.

16 aylık dönem giderleri toplamı : 43.797,70 TL.

Bu gider miktarlarından, er öğretmenlerin danıştay davalarını açmak için kendilerinden alınan Danıştay masrafları tutarı olan 10.457,50 TL. yukarıdaki giderler toplamından çıkarıldığında, bu gider

diliminin gerçək harca mallar toplamının 33.340,20 TL. olduğu görülmektedir.

17 — Örgütlenme giderleri :

1702 nolu gider makbuzundan, 3758 nolu gider makbuzu arası 346 adet makbuz ile bunlara ekli yolluk bildirimleri, avans istem bildirimleri, ödeme emirleri, taşıt biletleri, faturalar, tutanaklar, raporlar ve yazışmalar tek - tek incelendi. Bildirim ve eklentileri ile makbuz miktarları karşılaştırıldı. Uygunluk görüldü. Makbuzların, yövmiye defterine işlenmesi ile yövmiye, yardımcı defter, defteri kebir tam bir uyumluluk içerisinde olduğu saptandı. Bu gider bölümümüzün hesap işlemlerinin usulüne uygun ve düzgün olduğu saptandı.

Bazı danışma kurulu üyeleri ile bölge temsilcilerine ait yolluk bildirimlerinde yönetim kurulu kararlarının olmadığı görüldü. Gerçi ödeme emirlerinde Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Sayman imzaları vardır. Bu imzalar bir yerde karar niteliği taşıyabilir, ancak gene de gerek yönetim organizesi ve gerekse muhasebe tekniği yönünden, yolluk bildirimlerinin yönetim kurulu denetiminden geçmesi ve olur kararını alması yararlı olur kanısındayız.

Bu gider dilimimizin hesap özeti şöyledir :

Danışma Kurulu Üyeleri ve Bölge	
Temsilcileri Yollukları Tutarı	37.712 TL.
Yönetim Kurulu ve Genel Merkez	
Temsilcileri Yolukları Tutarı	65.964,54 TL.
<hr/>	
16 Aylık Dönem Örgütlenme	
Harcamaları Tutarı	103.676,54 TL.

Tablodan da anlaşılacağı gibi, genel merkezin, özellikle Şubattan buyana örgütlenme ve örgüt içi eğitim çalışmalarına verdiği önemi ve bu yolda yapılan çalışmayı ortaya koymaktadır.

Örgütlenme Giderleri Toplamı	177.089,10 TL.
Bilânçodan Devir	73.412,65 TL.

16 aylık Dönem Örgütlenme Giderleri Toplamı	103.676,54 TL.
---	----------------

Bu miktarın içerisinde, Genel Başkanımızın Almanya gezisi sonunda geri verdiği döviz iadesi tutarı olan 2730 TL. düşüldüğünde, gerçek örgütlenme giderleri toplamının 100.946,54 TL. olduğu görülmektedir.

18 — Büro giderleri :

1704 nolu gider makbuzu ile 3765 nolu gider makbuzları arası 676 adet gider makbuzu ile bunlara ekli fatura, senet, ödeme emirleri, diğer yazışmalar ve sarf belgeleri incelendi. Sarfların, belgelerine uyduğu, yönetim kurulu kararları gereği yapıldığı, makbuz muhteviyatlarının defter kayıtları ile mutabakat halinde olduğu işlemlerin düzgün, hesapların denk olduğu görülerek, özet aşağıya alınmıştır.

Büro Giderleri Genel Toplamı	88.276,62 TL.
Bilânçodan Devir	32.548,30 TL.

16 Aylık Dönem Büro Giderleri Toplamı	55.728,32 TL.
---------------------------------------	---------------

Büro giderleri toplamı olarak görülen 55.728,32 TL. den, 357 adet gelir makbuzu ile, şubelerimizden tahsil edilen mühür, başlık ve defter paraları

toplamı 11.148,75 TL. defter işlemlerimizin alacak bakiyesine işlenmiş olup, bu miktar büro giderlerimizin 16 aylık dönemine ait tutarlardan çıkarıldığında gerçek büro giderlerinin 44.579,57 TL. olduğu görülmektedir.

19 — İlân giderleri :

16 aylık dönem içerisinde bu gider dilimine ait herhangi bir harcamanın yapılmadığı görülmüştür. Bilânçodan devir olarak 975 TL. vardır.

20 — Bina tamir ve bakım giderleri :

1843 nolu makbuz ile 3715 nolu makbuz arası 23 adet gider makbuzu ile bunlara ekli ödeme emirleri, vergi makbuzları, PTT. makbuzları, faturalar, tahsilât fişleri, yazılar, ve diğer sarf belgeleri incelendi. Sarf evraklarının tamam ve düzenli olduğu, belge ve makbuz muhteviyatlarının, defter kayıtlarıyla mutabakat halinde olduğu, saptanarak, bu bölümün özeti aşağıya alındı.

Bina Tamir ve Bakım Giderleri

Toplamı	43.301,20 TL.
Bilânçodan Devir	16.994,00 TL.
16 Aylık Dönem Giderleri	
Toplamı	26.307,20 TL.

21 — Beklenmiyen giderler :

Derneğimiz hesaplarının bu gider diliminde herhangi bir hareket ve gider yapılmamıştır. Bu gider bölümüne ait yardımcı dosyada da sarf belgesine rastlanmamıştır. Geçen genel kurula sunulan bilânçodan devreden 6888,40 TL. görülmektedir.

22 — Gazete giderleri :

1760 Nolu makbuz ile 3734 nolu makbuz arası 86 adet gider makbuzu ve bunlara ekli fatura, senet, ödeme emri, yazı ve diğer belgeler ayrı, ayrı incelendi. Belgeler tutarı ile makbuz miktarları arasındaki uyum, belgelerle defter kayıtlarındaki denklik sağlandı. Sarfların kararlara ve usulüne uygun olduğu, hesapların düzgün ve denk olduğu saptandı. Hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Gazete Giderleri Toplamı	157.329,57 TL.
Bilânçodan Devir	15.900,00 TL.
16 Aylık Dönem Gazete Giderleri	141.429,57 TL.

23 — Yayın Giderleri :

Bu gider dilimimize ait yardımcı dosyada 20 adet sarf belgesi ile bunlara ekli makbuz, ödeme emri, fatura ve teklif mektupları vardır. Bu belgeler incelendi.

Bu gider dilimimize ait bilânço devri olmadığından, 7/2/1974 tarihi ile 31/5/1974 tarihleri arasında yapılmış olan kitap bastırma SEKA'dan kâğıt alma ve müfredatlar giderleri toplamı 58.872,70 TL. dir.

24 — Çeşitli giderler :

Bu gider dilimimize ait hesaplar genellikle kararlara dayanan giderler olduğu için aydınlatıcı bilgi vermeyi, bu bölümü detaylı sunmayı uygun gördük. Çeşitli giderler, demirbaş kayıtlarının silinmesi ile düşünülen demirbaş tutarları çeşitli gider olarak gösterilmekte, satılan demirbaşların, demirbaş kıymetleri ile satış miktarı arasındaki fark da

çeşitli giderlerde gösterilmektedir. Muhtelif borçlulardan, tahsili mümkün olmayan alacakların silinmesi sonucu, alacak ortadan kalkmakta ve bu miktarlar çeşitli giderlere alınmaktadır. Ayrıca diğer gider dilimlerimize girmiyen sarflar da bu gider diliminde gösterilmektedir.

Bu gider dilimimizin hesap incelemesi açıklaması şöyledir :

2217 nolu makbuz ile 3764 nolu makbuz arası 73 adet gider makbuzu ile bunlara ekli sarf belgeleri, yazı, rapor ve tutanaklar ile, bu bölümle ilgili kararlar incelendi. Hesapların incelenmesi sonucu aşağıdaki hususlar saptandı.

a) Yönetim Kurulunun 24/2/1973 gün ve 5/6 sayılı kararı ile T.Ö.D.M.F. den ve kayıtlarımız arasında fark gösteren 16.088,80 TL. gidere alınmıştır. Yönetim Kurulunun 24/2/1973 gün ve 5/7 sayılı kararı ile TÖS. demirbaş defteri ile TÖB-DER demirbaş defteri karşılaştırması sonucu, devri yapılmadığı tesbit edilen demirbaşlar toplamı olan 4345 TL. gidere alınmıştır.

b) Yönetim Kurulunun 24/2/1973 gün ve 5/8 sayılı kararı ile 1973 yılbaşı sayımında eksik, kırık, bozuk olan demirbaşlar kayıttan düşülmüş ve bu demirbaşlar tutarı olan 3338,15 TL. gidere alınmıştır.

c) Yönetim Kurulunun 24/2/1973 gün ve 5/9 sayılı kararı ile değeri 50 TL. den aşağı olan demirbaşlar kayıttan düşülmüş ve tutarları olan 2047,50 TL. gidere alınmıştır.

d) Yönetim Kurulunun 3/3/1973 gün ve 6/17 sayılı kararı ile 185 noda kayıtlı demirbaşın satışından doğan 450 TL. fark gidere alınmıştır.

e) Yönetim Kurulunun 2/5/1973 gün ve 16/5 sayılı kararı Adapazarı şubesinde çadırların demir-

baştan düşülmesi sonucu tutarları olan 14.000 TL. gidere alınmıştır.

f) Aynı kararlar keskin şubemize verilen eşyalar kayıttan düşülmüş ve bedelleri olan 625 TL. gidere alınmıştır.

g) Yönetim kurulunun 20/6/1973 gün ve 24/8 sayılı kararı ile dikili şubesine verilen karteksin bedeli olan 450 TL. gidere alınmıştır.

h) Yönetim kurulunun 17/10/1973 gün ve 41/3 sayılı kararı ile kayıttan silinen kitaplar bedeli olan 1267,90 TL. gidere alınmıştır.

i) Yönetim Kurulunun 19/12/1973 gün ve 50/15 kararı ile satılan eşyaların fark tutarı olan 575 TL. gidere alınmıştır.

k) Yönetim Kurulunun 26/12/1973 gün ve 51/7 sayılı kararı ile Kula şubemize verilen demirbaş tutarları olan 1650 TL. gidere alınmıştır.

l) Yönetim Kurulunun 2/1/1974 gün ve 52/2 sayılı kararı ile 46 No.lu demirbaşın satışından doğan fark 300 TL. gidere alınmıştır.

m) Y.K. 23/1/1974 gün ve 55/4 sayılı kararı ile Kaman şubemize verilen eşyalar bedeli olan 900 TL. gidere alınmıştır.

n) Y. K. 19/12/1973 gün ve 50/12 sayılı /kararı ile satılan kitaplığın bedel farkı olan 200 TL. gidere alınmıştır.

o) Y.K. 13/3/1974 gün ve 64/4 sayılı kararı ile Demirbaştan düşülen iki telefon bedeli olan 435 TL. gidere alınmıştır.

ö) Y.K. 8/5/1974 gün ve 74/12 sayılı kararı ile Kalecik Şubemize verilen demirbaşlar tutarı olan 1675 TL. gidere alınmıştır.

p) Y.K. 22/5/74 gün ve 77/4 sayılı kararı ile Çubuk şubemize verilen demirbaşlar tutarı olan 1080 TL. gidere alınmıştır.

r) Y.K. 31/5/1974 gün ve 79/6-7-8-9-10 sayılı kararları ile TÖS. döneminden kalma muhtelif borçlulardan 35 kişi ve kurum üzerinde görülen ve alacağımız olan 111.695,88 Tl. nın bağışlanıp ve borçları silinerek bu miktar gidere alınmıştır.

s) 3251, 3371, 3443, 3511, 3524 nolu makbuzlar tutarı müteferrik masraflar toplamı 63 Tl. çeşitli giderde gösterilmiştir.

ş) Karasu şubemizin, oradaki arsamızdan dolayı Genel Merkez adına yaptığı 151. Tl. masraf, Yönetim Kurulunun 59/14 sayılı kararı ile çeşitli giderlere alınmıştır.

t) 3154, 3383, 3469 nolu gider makbuzları ile ödenen ve toplam 1480 Tl. olan tercüme bedelleri de çeşitli giderde gösterilmiştir.

u) 3479 nolu gider makbuzu ile Tunceli olaylarına ilişkin fotoğraf bedeli olan 400 Tl. de çeşitli giderlerde gösterilmiştir.

Çeşitli giderlerimize ait hesapların düzgün ve belgeleri ile mutabakat halinde olduğu saptandı. İşlemlerin tamamen kararlara göre ve usulüne uygun olduğu görülerek, hesap özeti aşağıya çıkarıldı.

Çeşitli giderlere ait genel toplam 556.967,31 Tl.
Bilânçodan devreden 388.445,33 Tl.

16 Aylık dönem çeşitli gider. top. 168.521,98 Tl.

Bu miktardan muhasebe dışı bırakılan demirbaş miktarlarının yanlış hesaplanmasından doğan ve düzeltilerek, gelire alınan 385 Tl. düşüldüğünde gerçek gider tutarının 168.136,98 Tl. olduğu görülür.

Tüm genel giderlere ait hesabımızı özetlersek:
20/9/1971 - 31/5/1974 tarihleri arası

giderler toplamı 3.109.385,74 Tl.

Bilânçodan devreden 1.657.859,05 Tl.

20/1/1973 - 31/5/1974 tarihleri

arası 16 aylık giderler toplamı 1.451.526,69 Tl.

31/5/1974 tarihi itibariyle kesin mizan:

Hesap Adı	Borç	Alacak	Borç Bakiyesi	Alacak Bakiyesi
Kasa	1.213.005,78	1.184.158,61	28.847,17	
Bankalar	1.676.226,36	1.215.418,08	460.808,28	
Muhtelif Borçlular	620.210,98	377.472,53	242.738,45	
T. B. Tevkifatları	18.310,00		18.310,00	
Depozito ve teminat.	212.000,00	212.000,00		
Vergi teminatları	21.457,50		21.457,50	
Demirbaşlar	157.826,25	51.657,35	106.169,40	
Gayrimenkuller	1.110.000,00		1.110.000,00	
Giderler	3.167.651,24	58.265,50	3.109.385,74	
Gelirler	62.234,98	5.147.182,05		5.084.947,07
Ödenecek sigorta	67.695,53	73.284,58		5.589,05
Ödenecek vergi	88.464,50	94.977,00		6.512,50
Ödenecek M.D.V.	4.448,10	4.733,22		285,12
Ödenecek D. Pulu	1.571,45	1.954,25		382,80
Muh. Alacaklar	397,20	397,20		
Toplam	8.421.700,37	8.421.700,37	5.097.716,54	5.097.716,54

SONUÇ :

Buraya kadar açıklamaya çalıştığımız denetleme sonucumuzu bütün ayrıntılarıyla ve dökümleriyle Genel Kurulumuzun önüne sergiledik. Denetlememiz süresince Saymanlık büromuza ait onbinlerce belge, makbuz ve evrakı tek tek inceliyerek, hiç bir şüphe ve tereddüde yer vermeyecek olumlu bir sonuca ulaştık. Saymanlığımızın Türkiyede hiçbir kurum ve kuruluşta görülemeyecek kadar temiz, düğün ve sağlam bir sistematige sahip olduğunu görmekle denetim kurulu olarak, ancak hayranlık ve şükran duygularımızı belirtebilmiş olacağız. Dört ay süren ara denetlememizde ve bu son denetlememizde her belge tam bir titizlikle incelendiği halde, hata ve eksiklik sayılabilecek en küçük bir pürüzün çıkmaması ve bulunmaması bizim yukarıda belirttiğimiz en içten duygularımızı kanıtlayacak çok önemli bir husustur.

Derneğimizin yüzünü herkese ak kılan, öğünç vesilemiz olan, hesaplarımızı böylesine bir düğünlük içerisinde yürüten, başta Genel Saymanımız olmak üzere saymanlık personelimize saygıyı ve teşekkürlerimizi genel kurulumuzun huzurunda sunmayı bir borç bildik.

Genel Kurulumuzun, bu çalışkan ve çok değerli hizmet katkıları bulunan saymanlık personelimizin çalışmalarını, üstün gayret ve sorumluluk duygularını en olumlu biçimde değerlendireceği, inancı içerisindeyiz.

Genel Kurulumuzun sayın delegelerine, denetleme kurulu olarak içten saygılar sunar, başarılar dileriz.

Denetleme Kurulu Üyesi   Denetleme Kurulu Üyesi

Ali Aksungur

M. Asım Hışıl

Denetleme Kurulu Bşk.

Avni Aytan

**TÖB - DER 31.5.1974 — 31.5.1976 DEVRESİ
İÇİN BÜTÇE VE KADRO ÖNERİSİ
(TASLAK)**

II. Olağan kongrenin Sayın Delegeleri,

A — G İ R İ Ş :

Kuruluşu üç yıla yaklaşan Derneğimiz, örgütlenme özgürlüğünü yok etmeğe çalışan politik güçlerin çağdışı baskıların ve hukuk dışı uygulamaların çok yoğun olduğu bir dönemde varlığını ve devrimci savaşını sürdürebilmek için üç yıl içinde, bir olağan, iki olağanüstü kongre yapmak zorunda kalmıştır. Bu koşullar içinde geçmiş kongrelerin bütçe ve kadro önerileri yeter ölçüde gerçekçi olmamıştır. Olağan kongresini 2 yılda bir yapan Derneğimizin 31.5.1974 — 31.5.1976 devresi için aşağıda onayınıza sunulan 2 yıllık bütçe ve kadro cetvelleri, içinde bulunduğumuz kısıtlı özgürlük ortamının ileriye dönük olarak gelişeceği varsayılarak hazırlanmıştır. Gelir ve gider önerileri gerçekçi ve tutarlıdır. Beklenmedik olaylar olmazsa, iki yıl sonra bütçemizin teklif edilen rakamları da aşacağına ve daha büyük bir gelir fazlası ile kapanacağına inanıyoruz.

B — GELİRLER :

1 — Üye ödentileri : 4.680.000.— TL

Gereke : Derneğimizin ana geliri her zaman olduğu gibi gene üye ödentileri olacaktır. Devre

başında 13 bin üyeden 65 bin TL ödenti alınmış, devre sonunda bu rakam 30 bin üyeye 150.000.— TL ödentiye ulaşmıştır. Artış oranı % 230 dur. Ancak, rakamlar büyüdükçe artış oranı doğal olarak küçülecektir. Bu durumda halen 70 bin üyemiz olduğu, şube ve üye sayımızın durmadan artacağı, ödenti verme bilincinin zaman içinde gelişeceği, şube yöneticilerinin bu yönde gayretlerini yoğunlaştıracakları düşünülerek, Mayıs 1974 ayına göre % 30 ödenti artışı varsayılmıştır.

2 — Yayın gelirleri : 396.000.— TL.

Gerekçe : Önümüzdeki dönemde Dernek yayınlarının ön plana alınması ve ortalama her ay bir kitap çıkartılması normaldir. Yayınlarda kâr amacı olmasa da, geçmiş dönem deneylerimize göre en azından ortalama % 10 gelir fazlası sağlanabilir ve bir kitap gideri ortalama 15.000.— TL. kabul edilebilir.

3 — Basılı evrak geliri (kaldırılmıştır)

Gerekçe : Üye kayıt defterlerinin şubelere satılmasından sağlanan bu gelirin, önemsizliği nedeniyle çeşitli gelirler diliminde gösterilmesi doğrudur.

4 — Bülten geliri : 80.000.— TL.

Gerekçe : Yayın organımızın amacı gelir sağlamak değildir. Büyük ölçüde parasız dağıtılmaktadır. Halen üç bine yakın abone bulunmaktadır. Yıllık abone bedeli 20.— TL dir. Önümüzdeki dönem için abone sayısı 4000 olarak alınmıştır.

5 — Bağış ve yardımlar : 30.000.— TL.

Gereke : Büyük bir bağış -yardım beklememek gerekir.

6 — Çeşitli gelirler : 30.000.—

Gereke : Hurda ve eski demirbaş satışları, özel telefon konuşmaları, mahiyeti bilinmeyen gelirler, basılı evrak gelirleri gibi gelirler olup önemli artış beklenemez.

7 — Alınan vekalet ücretleri : 40.000.— TL.

Gereke : Kazanılan davalarda alınan dava masrafları ile personel avukatları karşı taraftan alacakları vekalet ücretlerinin girdi - çıktısıdır. Geçen dönem 25 bin liradır. Bu dönem 40 bin olması normaldir.

8 — Banka faiz ve ikramiyeleri : 24.000.— TL.

Gereke : Geçen dönem 7 bin liraya yakın olan bu gelirin, bu dönem banka mevcudumuzun artması nedeniyle yükselmesi doğaldır.

9 — Taşınmaz mal kıymet artışı :

Gereke : Kıymet artışları fiili gelir değildir.

10 — Kamp geliri :

Gereke : Kamp gelirlerinin gene kampın onarımı, bakımı ve geliştirilmesi için harcanması uygundur. Esasen kamp hesapları kamp işletme defterinde ayrıca tutulmaktadır.

11 — Açık maaş iadeleri : 100.000.— TL.

Gereke : Açık maaş iadelerini şimdiye kadarki uygulama olan mahsup yerine ayrı bir gelir diliminde göstermek daha doğru olacaktır. İyi bir takiple öngörülen iadeyi sağlamak mümkündür.

Gelirler Toplamı : 5.380.000.— TL.

C — GİDERLER :

1 — Yönetici giderleri : 154.800.— TL.

Gerekçe : Yönetim Kurulunun 7-9 oluşuna göre değişecektir. Halen aylık yönetici ücreti 4.300.— TL. dir. Bu rakamın % 50 nin üzerinde artış göstereceği düşünülemez.

2 — Personel ücretleri : 1.243.200.— TL.

Gerekçe : Personel ücretlerini tayin için önümüzdeki dönem personel kadrosunun bilinmesine gerek vardır. Bu nedenle mevcut kadrolar ile yeni kadrolar için önerilen ücretler aşağıda gösterilmiştir.

Hukuk Bürosu	Mevcut Kadro	Teklif Kadro
a) Büro Müdürü	6.500.—	10.000.—
b) Avukat	3.500.—	4.000.—
c) Avukat	3.400.—	4.400.—
d) Avukat	2.500.—	3.500.—
e) Raportör	1.250.—	2.000.—
f) Daktilo - Memur	—	1.500.—

Sekreterlik Bürosu

a) Yönetim Müdürü	2.000,—	2.500,—
b) Evrak Memuru	1.175,—	1.600,—
c) Yayın Depo ve Satış Me.	1.200,—	1.500,—
d) Büro Şefi	1.500,—	2.000,—
e) Daktilo	—	1.500.—
f) Hizmetli (Temizlik ve Dışarı İşi)	1.000,—	1.300,—
g) Hizmetli (Temizlik İşi)	—	1.000,—

Saymanlık Bürosu

a) Muhasebe Sorumlusu (uzman)	2.000,—	3.000,—
b) Veznedar	1.000,—	1.500,—
c) Daktilo - Memur	—	1.500,—

Araştırma Bürosu

a) Araştırmacı (uzman)	—	5.000,—
b) Uzman Yardımcısı	—	2.000,—
c) Arşiv ve Kitaplık Memuru	—	1.500,—

Brüt olarak önerilen personel ücretleri kadro cetveli onaylanacağı varsayılarak hesaplanmıştır.

3 — Hizmetli ücretleri : 100.000,— TL.

Gerekçe : Daha çok taşradaki davaları izliyen avukatlara ödenen ücretlerdir. Halen mevcut davalar tamamen sonuçlanırsa, taşradaki avukatlara yaklaşık 60 bin lira ödenecektir. Önerilen rakam önümüzdeki dönemde taşra davalarında bir azalma olacağı varsayılarak alınmıştır.

4 — Ölüm yardımları : 50.000,— TL.

Gerekçe : Geçmiş dönemde 25 bin lira olan ölüm yardımı, üye sayımızın artışı gözetilerek iki katına çıkarılmıştır.

5 — Açık maaş yardımları : 200.000,— TL.

Gerekçe : Yardım Yönetmeliğinin yardımı ön-gören bütün hükümleri geçmiş dönemde işletilme-miş ve yalnız tutuklu üyelerimize yardım yapılmış-tır. Halen beş tutuklu üyemiz vardır. Ümidimiz bu-nun artmıyacağı, giderek sifıra ineceğidir. Bu du-rumda Yardım Yönetmeliğinin tutuklu olmadığı

halde maaş alamıyan üyelere yardım maddesini çalıştırma olanağı doğmaktadır. Burada gerçekçi bir tahmin zordur.

6 — Doğal afet yardımları : 25.000,— TL.

Gerekçe : Olağanüstü bir doğa olayı olmayacağı varsayılarak, geçen dönemin yardımlarından üye artışları ile orantılı bir artış öngörülmüştür.

7 — Sağlık yardımları : —,—

Gerekçe : Sağlık yardımlarında sınır saptamanın zorluğu ve Devletin, sağlık giderlerini karşıladığı düşünülerek yardım yönetmeliğinde sağlık yardımı öngörülmemiştir.

8 — Temsil - Ağırlama : 50.000.— TL.

Gerekçe : Geçmiş dönemde 10 bin liraya yaklaşan temsil - ağırlama giderlerinin, demokratik ortamda sosyal ilişkilerin sıklaşacağı, dernek toplantılarının çoğalacağı varsayımı ile bir artış göstereceği düşünülmüştür.

9 — Sair sosyal yardımlar : 80.000,— TL.

Gerekçe : Personel yemek ve çocuk zammı giderleri ile, karşılıksız yardımları kapsayan bu giderde, personelin çoğalacağı, yemek ve çocuk zammı miktarlarının yükseltilebileceği düşünülerek geçmiş dönemin iki katı olarak alınmıştır.

10 — Tazminatlar : 30.000,— TL.

Gerekçe : Kasa tazminatı veya askere giden ya da işine son verilen memur - hizmetlilere ödenecek tazminatları kapsar. Kesin bir rakam önermek zordur.

11 — Ulaştırma : 80.000,— TL.

Gerekçe : Geçmiş dönemde kırkbin lirayı geçen ve PTT giderleri ile şehir içi taşıt giderlerini kapsayan bu dilim, derneğin önümüzdeki dönem gelişmeleri dikkate alınarak iki katına çıkarılmıştır.

12 — Yolluklar : 25.000,— TL.

Gerekçe : Avukat yolluklarını kapsıyan bu dilimde geçmiş dönem gideri 21 bin liradır. Fazla bir artış öngörülmemiştir.

13 — Mahkeme - Noter - Harç : 50.000,— TL.

Gerekçe : Dava masrafları ile noter borçlarını kapsayan bu dilimde geçen dönem 33 bin lira gider vardır. Önümüzdeki dönemde Danıştay davaları artabilir düşüncesi ile % 50 ye yakın bir artış öngörülmüştür.

14 — Örgütlenme : 800.000,— TL.

Gerekçe : Önümüzdeki dönemde derneğin ana çabasını örgütlenme ve eğitim çalışmaları olacaktır. Yöneticileri ve üyeleri memur olan derneğimizin çalışmaları zamanla sınırlı ise de bu, durumu değiştirmeyecektir. Ayrıca kurulması önerilen araştırma bürosu giderleri de, bu dilimde düşünülmüş olarak geçmiş dönemde 100 bin lira olan örgütlenme gideri için büyük bir artış öngörülmüştür. Geçen dönemin kritik durumu çok hareketli bir örgütlenmeyi zorunlu kılmıştır. Giderin az oluşu Mart 1974 ayına kadar görevlilere 20.— TL. yolluk ödenmesinden ileri gelmektedir.

15 — Bülten giderleri : 300.000,— TL.

Gerekçe : Bütün giderleri ayda 12 bin liraya

yaklaşan 15 günlük bülten gideri, fiyat artışları da dikkate alınarak saptanmıştır.

16 — Çeşitli giderler : 30.000,— TL.

Gerekçe : Diğer dilimlerde gösterme olanağı bulunmayan çeşitli giderlerin önerilen rakamı geçmesi beklenemez.

17 — Bina onarım - bakım : 40.000,— TL.

Gerekçe : Tapusu genel merkez üzerinde bulunan taşınmazların vergisi ile bakım ve onarımları, genel merkezin giderleri olup önerilen rakamı geçmesi beklenemez.

18 — Kira giderleri (kaldırılmıştır)

Gerekçe : Ulusta bulunan depo boşaltılmıştır.

19 — Yayın giderleri : 360.000,— TL.

Gerekçe : Yayın gelirlerinde açıklandığı gibi, her ay ortalama 15 bin lira gideri olan bir kitap yayınlanacağı varsayılmıştır.

20 — Büro giderleri : 100.000,— TL.

Gerekçe : Geçmiş dönemde 45 bin liraya yaklaşan büro giderlerinin, önümüzdeki dönemde, iki katına ulaşması doğaldır.

21 — 22 — İlân, propoganda ile beklenmeyen giderler kaldırılmıştır.

23 — Demirbaşlar : 100.000,— TL.

Gerekçe : Önümüzdeki dönem araştırma bürosu ile eğitim çalışmaları ayrıca büro ihtiyacı olan yeni demirbaşları zorunlu kılacaktır.

TOPLAM GİDERLER : 3.818.000,— TL.

D — Gelir Fazlası :

Gelirler toplamı : 5.380.000,— TL.

Giderler toplamı : 3.818.000,— TL.

Gelir fazlası : 1.562.000,— TL.

Gereke : Geçmiş dönemin deneyleri bize dai-
ma uyanık ve hazırlıklı olmayı öğretmiştir.

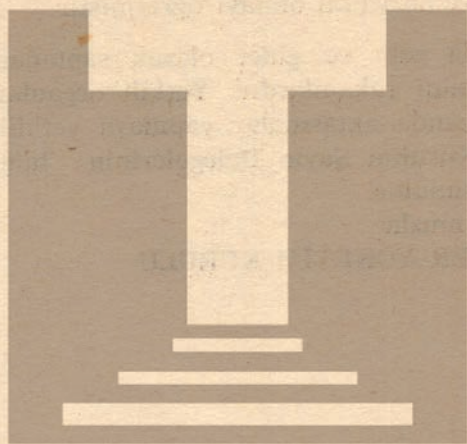
Yukarıda gelir ve gider olarak saptanan ra-
kamlar tahmini rakamlardır. Yetkili organlarımız
dilimler arasında aktarmalar yapmaya yetkilidir.

Genel Kurulun Sayın Delegeterinin bilgisine
ve onayına sunulur.

Saygılarımızla

TÖB - DER YÖNETİM KURULU

TÜSTAV

TÜSTAV

Onur Kurulu Raporu

Sayın Başkan ve Değerli Delegeler,

Genel Kurulumuzca bize, Onur Kurulu görevi verildiğinden bu yana, şubelerden (9) dosya geldi. Bu dosyaların hepsinin içeriği, konuyu oluşturan üyelerin örgütten çıkarılması isteminden ibarettir.

Daha önceki örgütler döneminde, şubelerin bu tür istemleri ya hiç olmamış, ya da pek az olmuştur. Örgütten üye çıkarma istemlerinin sıklaşması Kurulumuzca, örgüt disiplinine verilen önemin arttığı doğrultusunda değerlendirilmektedir. Bu durum örgüt yapısının sarsılması yönünde beliren girişimlere göz yumulmadığını gösterir. Bu açıdan bakılınca, örgütün sağlam temele oturduğu ve doğru yolda ilerlediği yargısına ulaşılır.

Ancak bu (9) dosyadan sadece ikisi Kurulumuzca onanmış, öteki (7) si yöntem yanlışlığı ve belge eksikliği nedeniyle sonuca bağlanamadan çevrilmişlerdir.

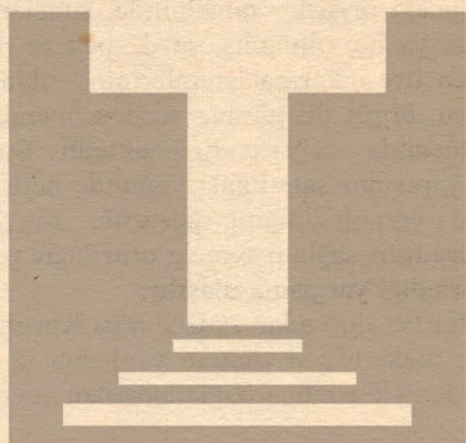
Bu tablo, şube yönetim kurullarının «Disiplin Yönetmeliği» ni gözönüne almadan yargıya vardıkları veya yönetmeliğin yeterince açık olmadığı kuşkusunu veriyor. Bu nedenlerle:

a) Disiplin yönetmeliğinin yeniden gözden geçirilerek geliştirilmesi,

b) Şubelerde de Onur Kurulları kurularak, Genel Merkez Onur Kurulunun «Üst Kurul» biçiminde işlemesi, zorunlu ve yararlı görülmektedir.

Durumu Sayın Genel Kurulumuzun takdirine bırakır, saygılarımızı sunarız.

İ. Safa GÜNER   Osman K. AKOL
Deniz TEPEDELENLİ

TÜSTAV

Şark Matbaası 1974 Ankara